

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

OM: 027156

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	4
Óvodai programunk célja:	4
A pedagógiai program jogszabályi háttere.....	6
1. AZ ÓVODA ADATAI	7
2. HELYZETKÉP	8
2.1 Az óvoda személyi feltételei	8
2.2 Intézményünk környezeti sajátosságai	9
2.2.1. Helyzetkép.....	9
2.2.2. Tárgyi feltételek	10
2.3 Óvodakép	11
2.4 Gyermekkép	14
3. AZ ÓVODA FUNKCIÓJA, ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATAI	15
3.1 Az óvoda funkciója, nevelésünk célja.....	15
3.2 Az óvodai nevelésünk feladatai	17
3.3 A nevelés keretei	20
3.3.1. Az egészséges életmód alakítása	20
3.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	26
3.3.3. AZ Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	31
4. Az óvodai élet megszervezése, a tevékenységek szervezeti keretei.....	35
4.1. A nevelés időkeretei	36
4.2. Az óvodai nevelőmunka tervezése.....	40
4.2.1. Tanulási tartalmak tervezése	41
4.2.2. A gyermekek egyéni fejlesztési terve, az egyéni értékelés és a fejlesztés dokumentumai.....	43
4.3. Befogadás	44
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	45
5. 1 Játék	46
5.2 Ének, zene, népi játék, tánc	50
5.3 Verselés, mesélés	55
5.4 A külső világ tevékenység megismerése	58
5.4.1. Környezetvédelem:	58
5.4.2. Kertészkedés:	59
5.4.3. A környezet megismerésére nevelés	59
5.4.5. Matematikai tapasztalatok:	64

5.5. Rajzolás, FESTÉS, mintázás, kézi munka	68
5.7 MINDENNAPOS Mozgás.....	73
5.7.1. Mozgás foglalkozások:	75
5.7.2. Mindennapos mozgás:	75
5.1.3. Vízhez-szoktatás, úszásoktatás:	76
5.7.4. Preventív torna:	76
5.8. Munka jellegű tevékenység	79
5.9. A tevékenységben megvalósuló tanulás	84
5.10 Az óvodapedagógus pedagógiai eljárásai:	88
5.11 Iskola előkészítés	89
5.11.1 Az iskolaérett gyermek.....	90
5.12. A játékban és a tevékenységekben megvalósuló német nemzetiségi nevelés	100
5.13 Óvoda- Iskola Átmenet Támogatása	113
6. INTEGRÁCIÓ, INTEGRÁCIÓS NEVELÉS.....	116
6.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	116
6.1.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	116
6.1.2. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és a hazájukat elhagyni kényszerülő szülők gyermekeinek nevelése.....	123
7. ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK	125
7.1 Óvodai életünk az ünnepek jegyében	125
7.2 Az óvoda ünnepei	126
8. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	128
8.2. A családdal való kapcsolat:	128
8.2 Óvoda és a bölcsőde Kapcsolat	131
8.3. Iskolával való kapcsolat	132
8.4. A fenntartóval való kapcsolat	133
8.5. Közművelődési intézményekkel való kapcsolat	134
8.6. Egészségügyi kapcsolatrendszer	134
8.7. Kapcsolat a pedagógiai Szakmai szolgáltatóval, szakszolgálatokkal (pedagógiai szakszolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, stb.)	134
Pedagógiai Szakmai Szolgáltatók:	135
8.8. Egyéb kapcsolatok	136
9. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMEML ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	136
Legitimációs záradék	140

Óvodánk, Harkány város és a hozzá tartozó környező kis települések egyetlen nevelési intézménye, melynek fenntartója a Harkányi Körzeti Óvodai Társulás.

Nevelőtestületünk hitvallása:

Óvodánkban a gyermekek személyiségének fejlesztése tudatosan tervezett és szervezett, irányított pedagógiai munka, az egész életre kiható és meghatározó felelősségteljes tevékenység, melynek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell. Számunkra minden gyermek egyedi, fejlődését genetikai adottságai, az érés sajátos törvényszerűségei és a környezeti hatások együttesen határozzák meg. Mindennapi feladatunk testi-lelki szükségleteik kielégítése, önmagukhoz képest való fejlődésük biztosítása.

"Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős,

jó ítéletű, értelmes, tette kész,

szép célokért hevülő és áldozó embereket,

akik meg tudják érteni és élni a szépet

és nagyot minden téren,

akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,

akik megértik a dolgok összefüggéseit,

akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,

amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon,

és jóakaraton épülhet."

(Szent-Györgyi Albert)

ÓVODAI PROGRAMUNK CÉLJA:

Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, kiegyensúlyozott, egészséges, színes egyéniségének kialakítása, harmonikus személyiségének fejlesztése, az életkoruknak legmegfelelőbb tevékenységi formák, a tervszerű mindennapos mozgás és a játék segítségével, valamint a néphagyomány-ápolás, a természetóvás gazdag eszközrendszerével. Az érzelmi biztonságot adó

kapcsolatok, az egészséges életmód, az alapvető szokásrendszer megalapozása nyugodt, családi, szeretetteljes, elfogadó légkörben, a családdal való szoros együttműködésben.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermeket életkoránál fogva gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermeki jogok maximális tiszteletben tartásával biztosítjuk az egyenlő hozzáférést, hiszen minden gyereknek alapvető joga, hogy azonos esélyekkel induljon az élet bármely szakaszában. A hátrányos helyzetű gyermekeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy egy másfajta életmóddal és műveltségterülettel találkozzanak, olyan személyiségvonásokat alakítsunk és formáljunk, melyek elősegítik az iskolai beilleszkedésüket.

Óvodai nevelésünk tartalmát a néphagyomány-ápolás sokszínű tevékenységrendszere gazdagítja. A gyermek cselekvésein keresztül olyan későbbi életére is meghatározó élményeket kap, amelyek a szülőföldhöz, a társakhoz való érzelmi kötődést is meghatározza. A mindennapok és egyes jeles napok hagyományörző óvodai életünkbe jól beilleszkednek. Fontosnak tartjuk a szülők megnyerését és *támogatását* munkánk sikeressége érdekében. Ezért még nyitottabbá kívánjuk tenni intézményünket a *családok számára*.

Kiemelt feladatként kezeljük az egészségnevelést. Az intézménybe járó gyermekek egészséges életmódjának kialakítása és biztosítása érdekében az egyéni sajátosságok és az óvodai elvárások figyelembevételével és egymáshoz való közelítésével biztosítjuk az esélyegyenlőséget. Az egészség szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. ***Hisszük, hogy ha megalapozzuk gyermekeinkben a környező világgal és önmagunkkal való harmóniában élés képességét, felnőtt korukban is megállják helyüket.***

Óvodánk egy csoportban német nemzetiségi nevelést folytat, mely lehetővé teszi a német nemzetiséghez tartozó gyermekeknek a német nyelv és nemzetiségi hagyományok megismerését és ápolását, az identitás tudat erősítését. Csoportjainkban biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelését. A valamely tevékenységben tehetség jeleit mutató gyermekeknek megteremtjük a lehetőséget, egyéni képességeik kibontakoztatására.

Feladatunk a lehetőség biztosítása, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Intézményünk pedagógiai programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, valamint a 2011. évi köznevelési törvény és annak módosításaiban előírt célokkal, feladatokkal. A nemzetiségi óvodai nevelés és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megszervezése az érvényes jogszabályokban foglaltaknak megfelelően történik.

A 2025-ben történt jogszabályi változások szükségessé tették óvodai programunk felülvizsgálatát és az aktuális elvárások szerinti átdolgozását.

§ 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet (Mód.1.) Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

§ 2011.évi CXC. Nemzeti köznevelési törvény és módosításai

§ 2023. évi LII. Törvény a pedagógusok új életpályájáról

§ 401/2023(VIII.30.) Korm. Rend. A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. Törvény végrehajtásáról

§ 363/2012 (XII.17) Korm. rendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

§ 20/2012. (VIII.311) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

§ 229/2012 (VIII.31.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

§ 419/2024. (XII.23.) Korm. Rendelet a pedagógus továbbképzésről

§ 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelvének kiadásáról

§ 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

§ 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

§ 2011 évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

§ 1997 évi XXXI törvény a gyerekek védelméről és a gyámügyigazgatásról

§ 1998. évi törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

- § Harkány város képviselőtestületének rendeletei
- § Intézményünk Alapító Okirata
- § Intézményünk belső szabályzatai / Gyermekvédelem, SZMSZ, Házi rend stb./

1. AZ ÓVODA ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése:	Harkányi Óvoda, Bölcsőde Mini Bölcsőde és Konyha
Az óvoda címe, telefonszáma:	7815 Harkány, Dankó Pista u. 7/1. 72/ 480-330, 06 30/ 254 61 45
Az óvoda fenntartója:	Harkányi Körzeti Óvodai Társulás
Fenntartó címe és telefonszáma	Harkány, Petőfi S. u.41-43. 72/ 480- 202, fax: 72/ 480-518
OM. azonosító:	027156
Intézmény közfeladata:	A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC törvény 8.§ szerint meghatározott óvodai nevelés.

Az intézmény alaptevékenysége: 3 (legalább 2,5) éves kortól a tankötelezettség kezdetéig a gyermekek óvodai nevelése. A gyermekek fokozatos, de különösen az utolsó évben az iskolai nevelésre-oktatásra való felkészítés. A többi gyermekkel együtt nevelhető - oktatható kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése. Kétnyelvű német nemzetiségi nevelés.

Az óvodai csoportok száma: 7

Az óvoda vezetője, a program benyújtója: Kanizsai – Tóthné Szijártó Anikó

Pedagógiai Programunkban kiemelten kezeljük a következő tartalmakat

A **Zöld Óvoda** programban intézményünk, rész vesz. A zöld tartalmakat hangsúlyosan **zöld színnel** jelöltük.

A **Boldog Óvoda** – Boldogságóra program tartalmi elemeit **piros színnel** jelöltük, amelybe két csoportunk (Csiga, Gilice) kapcsolódott be.

2. HELYZETKÉP

2.1 AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Az óvoda dolgozói	
Az óvoda dolgozói	42 fő
Felsőfokú végzettségű pedagógusok	14 fő
Szakközépiskolát végzett óvónők	1 fő
Pedagógiai munkát segítők	10 fő
Bölcsődében, Mini Bölcsődében foglalkoztatott	7 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatott	10 fő
Összesen	42 fő

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusnak és a segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködésével valósul meg.

Az intézményben a felekezeti, illetve a hitvallást segítő külső munkatársak számára meghatározó a lelkiség szerinti bánásmód, nevelés és műveltségteralom biztosítása.

Feladatunk a lehetőség biztosítása, hogy a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

2.2 INTÉZMÉNYÜNK KÖRNYEZETI SAJÁTOSSÁGAI

2.2.1. HELYZETKÉP

A Harkányi Óvoda fenntartója a Harkányi Körzeti Óvodai Társulás, ahová kilenc faluból járnak a gyermekek. Óvodánk nagykiterjedésű épület komplexum, Harkány központjában közvetlenül az iskola mellett helyezkedik el. 1992-ben került átadásra az akkori elvárásoknak megfelelően. Hét csoporttal működünk, melyek között van osztatlan és osztott életszervezésű is. Az épület 1699 négyzetméter, tálalókonyhával, az egyes csoportokhoz tartozó vizesblokkal és öltözővel, óvónői-, dajkai szobával, ebédlővel, szakmai könyvtárral, sósobával, tornateremmel, valamint logopédiai-fejlesztő szobával rendelkezik.

Csoportszobáink jól felszereltek, tágasak, világosak, mindegyikhez egy nagy betonterasz is tartozik, amire a csoportszobákból duplaajtók nyílnak. Folyamatos a bútortat, a játékszerek és az eszközök megújítása, cseréje.

Az épülethez tartozó zöldterület 6035 négyzetméter, mely elegendő mozgásteret biztosít gyermekeinknek. Itt egyaránt megtalálhatóak a mozgásfejlesztésre alkalmas játszószerkek, a saját ültetésű dísz-, és gyümölcsfák, bokrok, sövények, az általunk művelt virágágyások. A gyermekek az óvoda udvarán és a kiskertben közvetlen közelsről megfigyelhetik és átélhetik az évszakok váltakozásával együtt a gyümölcsfák, lombhullató és örökzöld fák virágzását, a gyümölcsök szüretelését és elfogyasztását, a lehulló leveleket, a természet téli pihenőjét. Saját munkájuk által szorosabbá válik kapcsolatuk a természettel, megtanulják megbecsülni értékeit. Duna-Dráva Cement Zöldmegoldás Pályázatának nyertesei lettünk 2025-ben a „Mesés fűszerkert” című projektünkkel. A pályázat része az óvoda udvarán található 7 darab magaságyás, valamint a kiskertben egy meseházikó, taposóösvény, valamint egy óriás fészkek.

Az udvarhoz gyermekmosdó és játéktároló tartozik. Az udvar betelepítési terve, elrendezése, az épület berendezése, a játék és egyéb eszközök folyamatos ellenőrzése a gyermekek biztonságát, kényelmét és a baleset-megelőzést szolgálja.

A hét csoportban tizennégy óvodapedagógus dolgozik, tizenöt fős a nevelőtestület a függetlenített vezetővel együtt. Szakmai ellátottságunk az átlagosnál jobb: több szakvizsgás pedagógusunk van (gyógytestnevelő, közoktatás-vezető, 2 fő német nemzetiségi nevelő). Ez a személyi összetétel óvodánk erősségei közé tartozik. A nevelő testület munkáját 7 szakképzett dajka és 2 fő pedagógiai asszisztens segíti.

A személyi feltételek hozzájárulnak az óvodai dolgozók magas színvonalú, összehangolt munkájához.

2.2.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges eszközökkel, felszerelésekkel.

A játék-, és a nevelő-oktató tevékenységekhez szükséges eszközellátottságunk megfelelő. A csoportokban a játékeszközök vegyes típusúak, a különböző életkori sajátosságoknak megfelelnek. A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük és tevékenységük szerint vesznek részt. A készségfejlesztő, valamint az alapvető sport-, és mozgásfejlesztő eszközök felújítása és bővítése folyamatosan történik. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy egy jól működő alapítvány tagja az óvoda, ezen kívül több esetben magánszemélyek, intézmények, vállalatok is támogatják intézményünket. A német nemzetiségi neveléshez is rendelkezünk szakirodalommal, gyermekirodalommal, képesség-, és készségfejlesztő eszközökkel, játékokkal, valamint a nemzetiségi hagyományápoláshoz szükséges népviselettel.

Jól felszerelt tornaszobával rendelkezünk. Az udvari eszköztár, játék-, és mozgásfejlesztő eszközök, az udvar beépítése a mozgásigény kielégítését, a mozgás fejlesztését szolgálja.

Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezésénél figyelembe vesszük, vettük a környezetbarát szemléletmódot, valamint az egészséges életmód megalapozását. Óvodánk berendezésére jellemző az egyszerűség, a praktikusság, a takarékoság, valamint a harmóniát árasztó színek, formák

lehetőleg természetes anyagok felhasználásával. Előnyben részesítjük a természetes, könnyen kezelhető és tisztítható anyagokat, eszközöket. Az óvoda épületének korszerűsítése során a fenntarthatóság figyelembevételével az energiatakarékosságra törekszünk (fűtés, vízfelhasználás, világítás, klímaberendezések, napkollektorok).

A gyermekek által használt eszközöket, játékokat számukra, valamint biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Minden csoportszobánknak van egy sajátos arculata, növényekkel, természetsarokkal. A gyermekek rendszeresen vesznek részt a növényápolásban, valamint az akváriumok tisztításában, a halak gondozásában. Megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk az óvodai munkatársaknak és lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

Rendelkezünk a kerti munkához szükséges eszközökkel, szerszámokkal, melyek balesetmentes használatát ismerik óvodásaink.

2.3 ÓVODAKÉP

Óvodánk sajátos arculatát évek óta formáljuk, s ezt a Pedagógia programunkban is meg kívánjuk őrizni, mert úgy érezzük, hogy szép eredményeket és sikereket könyvelhetünk el.

Játékos tevékenységek - komplex tanulás

Éves munkatervünkben a tevékenységek rendszerét, komplexitását hangsúlyozzuk: sokszínű tevékenységeket tervezünk és valósítunk meg, ahol a gyakorlat-centrikusság, a gyermeki személyiség sajátosságainak, érdeklődésének középpontba helyezése dominál. Fontosnak tartjuk a több érzékszervet igénybevevő megtapasztalást, a sokoldalú cselekedtetést a fejlődés érdekében, mely elősegíti a környezetben való eligazodást. A tevékenységekben részt vevő gyermekek aktív részeseivé válnak saját természeti és társadalmi környezetünk formálásának.

Egészséges életmód – egészséges környezet - mindennapos mozgás

Az óvodai nevelésünk általános feladata az egészséges életmód alakítása, mely tudatosan tervezett tevékenységeken keresztül valósul meg.

Minden csoport számára kötelező a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a harmonikus és összerendezett mozgás fejlesztése, ez által biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Mozgás programunk tevékenységei a tánc, úszás, vízhez szoktatás, Bozsik program, kerti munka, természet- és környezetvédelemi kirándulás séta, preventív tartásjavító torna lehetőségeit biztosítja. A sósobai terápia minden gyermek számára elérhető heti rendszerességgel.

Természeti és tárgyi környezetünk megóvásával, valamint célirányos tevékenységek szervezésével segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását. Óvodánk felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásban, az ökológiai szemléletformálásban, az egészséges életmód szokásainak megalapozásában, a közösségi egészséges életvitelben.

Nemzetiségi nevelés - hagyományőrzés

A német nemzetiségi nevelés biztosítása vonzó a szülők számára, óvodai életünk értékét gazdagítja egy vegyes csoportban. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Ezen kívül földrajzi adottságainknál fogva a különböző nemzetiségekhez tartozó gyermekek intézményes nevelését is biztosítjuk.

Felkészítés az iskolára

Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy kialakítsuk és fejlesszük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségjegyeket és megvalósítsuk a gyermekek egyéni képességeihez igazodó differenciált fejlesztést az optimális feltételek megszervezésével.

Az óvodai csoportokban a tanköteles korukat megelőző nevelési évben naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó- amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységekben vesznek részt a gyermekek.

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá

érik. Az iskolakezdéshez szükséges a testi, a lelki, a kognitív és a szociális érettség.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek a kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

Együtt a családdal

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Intézményünk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén törekszünk a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontosnak tartjuk, hogy a szülők számára lehetővé tegyük a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást óvodánk életébe. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával- a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógusaink az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciók gyakorlatot.

Tehetséggondozás – integráció - elfogadás

A kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő gyermekek iskolai közösségbe történő beilleszkedéséhez szükséges személyiségvonásainak kialakítását, egyéni fejlesztéssel és speciális szakemberek bevonásával biztosítjuk. Tehetségműhelyeket működtetünk.

Pedagógus etika - modellértékűség

Sikeres nevelői munkánk záloga a modellértékűség, melynek kulcsszereplője az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő munkatársak. Összehangolt munkánk eredményezi azt a színvonalas óvodai nevelést, melynek középpontjában a gyermeki személyiség elfogadása és fejlesztése, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása, jogainak tiszteletben tartása áll. Erősítjük az önazonosság megőrzését, hozzájárulunk az esélyegyenlőség növeléséhez, a hátrányok csökkentéséhez.

" Minden gyermek egy megismételhetetlen csoda

és a hozzávezető útnak is csodának kell lennie"

(Erich Fromm)

Pedagógiai programunkat arra alapozzuk, hogy a gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Sajátos életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Óvodánk gyermekközpontú, nyitott és befogadó. A ránk bízott gyermekeket úgy neveljük, hogy önmagukkal és környezetükkel harmóniában éljenek, ismerjék és sajátítsák el azokat az általános erkölcsi értékeket, melyek a közösséghez kötődést biztosítják és erősítik.

A gyermekekben a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, valamint a tárgyi kultúra értékeinek megismertetésén keresztül kötődést alakítunk ki szűkebb és tágabb környezetükhöz, biztonságban és otthon érzik magukat, így megtanulnak tájékozódni az őket körülvevő világban.

A gyermeki személyiség formálásához elengedhetetlen a szeretetteljes légkör és a gyermekekre odafigyelő, egyéniségét, képességeit jól ismerő és fejlesztő óvodapedagógus, aki biztosítja az előítéletektől mentes nevelést, valamint a képességek kibontakoztatásához az egyenlő esélyeket. Óvodánkba igen eltérő környezeti, társadalmi és szociális háttérrel érkeznek a gyermekek, ezért fontos feladatunk, hogy megismerjük a családok életét, szokásaikat, nevelési attitűdjeiket, közelítsük a nevelési módszereket egymáshoz, az óvoda elképzeléseihez, törekedjünk a hátrányok csökkentésére. Célunk, hogy óvodáskor végére minden gyermek elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

BOLDOG ÓVÓDA – Boldogságóra foglalkozások hatására a gyermekek lelki élete kifinomultabbá válik, társaik iránt nő az érzékenységük és az empátiájuk. Gyermeki kapcsolataik alakításában az érzelmi megértés érvényesül.

Nevelőmunkánkat akkor tartjuk sikeresnek, ha gyermekeink tudnak örülni, kíváncsian felfedezni

az őket körülvevő világot. Képesek önmaguk és mások elfogadására, az együttműködésre. Jól tudnak alkalmazkodni környezetükhöz, jól érzik magukat a gyermekközösségben.

3. AZ ÓVODA FUNKCIÓJA, ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATAI

3.1 AZ ÓVODA FUNKCIÓJA, NEVELÉSÜNK CÉLJA

Pedagógiai alapelveink:

- Legfontosabb számunkra a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a gyermeki jogok tiszteletben tartása, megerősítése, mely a szereteten, bizalmon és megbecsülésen alapul.
- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó szemléletet tükröző, inkluzív, ennek megfelelően megvalósítjuk - a gyermekek személyiségének differenciált fejlesztésével - egyéni képességeik kibontakoztatását, felzárkóztatását, a tehetséggondozást és az esélyegyenlőséget.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és feladata, melyet óvodánk sajátos eszközeivel kiegészít. Az óvodás életkorban a gyermek alapvető tevékenysége, létformája a szabad játék, ezért óvodai nevelésünkben is ez az alapvető tevékenységforma.
- A természeti-, és tárgyi környezet megismerése és megóvása, a környezettudatos magatartás megalapozása a gyermeket körülvevő felnőttek példáján keresztül valósul meg. A gyermekek számára olyan környezetet alakítunk ki, mely igazodik szükségleteikhez, életkori és egyéni sajátosságaikhoz, érzelmi biztonságot nyújt.
- Óvodapedagógusaink előtérbe helyezik a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés. (Zöld Óvoda)
- Az „Állatbarát óvoda” cím elnyerése a gyermekek empátiájának, felelősségtudatának és környezettudatosságának fejlesztését szolgálja, miközben élményalapú tanulási lehetőséget biztosít számukra. Az állatok gondozása és megfigyelése elősegíti a természet védelméhez való kötődést és a közösségi értékek, mint az együttműködés és

tisztelet erősítését, valamint a félelmek oldását. (lovaglás, madáretetés, kutyaterápia, állatsimogató, állatkertlátogatás, háziállatok megfigyelése, állattartás/állatgondozás megfigyelése, stb)

- Valljuk, hogy valódi tudás az, amit a gyermek saját maga fedez fel és tapasztal meg, az érdeklődésére épülő önkéntes cselekvésen keresztül.
- Az óvodában komplex nevelés folyik, de az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét.
- Az óvodai nevelés összehangolása érdekében partnerközpontú együttműködésre, nyitottságra törekszünk.
- Nevelésünket a gyermekek egyedi személyiségének értékeire alapozzuk és biztosítjuk egyedi tempóban történő fejlődésüket. Minden gyermek más-más egyéniség, ezt figyelembe vesszük a mindennapjainkban. (Boldog Óvoda)
- Az életben szükséges kompetenciák fejlesztése, derű és életszeretet kibontakoztatása, boldogságra képes emberré válás.

Óvodai nevelésünk fő célja, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai differenciált nevelési folyamat eredményeként, testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg is elérje az életkorának és képességeinek megfelelő legmagasabb szintet. Nyitott, önálló, érdeklődő és kiegyensúlyozott, **pozitív énképpel rendelkező** gyermekké váljon óvodáskor végére.

Az óvoda nevelési funkciója

- óvó-védő,
- szociális,
- nevelő, személyiségfejlesztő.

Pedagógiai alapelveink megvalósítása érdekében feladataink

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, pedagógiai optimizmust sugárzó légkör megteremtése.
- A testi, szociális és anyanyelvi, értelmi képességek, egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelő fejlesztése.

- A gyermeki közösségben végezhető tevékenységek biztosításával, olyan erkölcsi – akarat tulajdonságok formálása, melyek segítik a gyermeket a közösséghez való alkalmazkodásban, szociális kapcsolataik kialakításában.
- **Pozitív pszichológia módszereinek alkalmazása**
- Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő műveltségterületek közvetítése.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet feltételeinek biztosítása.
- Az egészséges életmód alapjainak megteremtése.
- **Környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.**

3.2 AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

„Az óvodai nevelés **általános feladata**, hogy az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteit elégítse ki.”

- **Az egészséges életmód alakítása**
- **Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
- **Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.**

Óvodánk **sajátos feladatai**

- **kétnyelvű német nemzetiségi nevelés**
- **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése**

Német nemzetiségi nevelés

Célja: A nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismertetése, elsajátítása, a kulturális hagyományok átörökítése.

Feladatai

- a gyermekek számára megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó kétnyelvű környezetet biztosítunk

- a gyermekekkel - életkori sajátosságaik és egyéni fejlettségük figyelembevételével - megismertetjük, megszerettetjük a német nemzetiség nyelvét és kultúráját
- lehetőségeknek megfelelően átörökítjük a kulturális hagyományokat, beépítve óvodai életünk mindennapjaiba
- a német nemzetiségi családokban nevelkedő gyermekekben erősítjük az identitást, a nemzetiséghez tartozás érzését
- az óvodai nyelvi neveléssel megalapozzuk a gyermekek iskolai nyelvi nevelését
- a német nyelvi nevelés eredményességét bemeneti és kimeneti mutatók alapján értékeljük a megadott szempontok szerint

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Célja:

Az integrált nevelés célja a köznevelési törvény előírásai alapján, a 3-6 éves integrálható, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, valamint, hogy gyermeki jogait biztosítva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre alkalmassá váljanak.

Az integráció mind az ép, mind a speciális nevelési szükségletet igénylő gyermekek számára lehetőséget ad az egymással való kommunikációra, egymás megismerésére és elfogadására, így alapozva meg a későbbi társadalmi integrációt. Minél fiatalabb a gyermek, annál eredményesebben kezdhető meg az ép funkciókra támaszkodva, egyéni fejlődési ütemében, önmagához mért játékos fejlesztése az óvodai nevelés keretein belül. A nevelőmunkában hangsúlyt kap a befogadás és elfogadás, amely következményeként kialakul a derűs, nyugodt légkör, melyben természetessé válik a gyermekek számára a különbözőség, az egymáshoz való türelem, figyelmesség, a másság elfogadása, az egymás iránti tolerancia. Az integráció pozitív magatartási mintákat közvetít. A helyes minta követése egyrészt megerősítése a speciális foglalkozásokon tanultaknak, másrészt spontán javulást is eredményezhet a kevésbé sérült funkciók esetében. Célunk, hogy a lehetőségekhez képest a leghatékonyabb fejlesztéssel javítsuk a gyermekek életminőségét, segítsük beilleszkedésüket környezetükbe, majd a társadalomba. **A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek azon képességeire támaszkodva, mint a kíváncsiság, cselekvéses aktivitás, követendő, utánzásos tanulásra alkalmas mintát adunk az ökológiai gondolkodásmód**

megismerésére és gyakorlására. A fenntarthatóságra nevelés eszmeiségének megfelelő óvodai életvitellel a gyermekek környezettudatos magatartását megalapozzuk és formáljuk.

Feladatai:

- az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások kialakítása
- az egyéni adottságok és fejlődési ütem megismerésével, reális célok és feladatok kitűzése a környezeti feltételek és saját lehetőségeink számbavételével
- a tehetséges gyermekek differenciált terhelése és fejlesztése,
- a tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése
- a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása
- egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális fejlesztőtevékenységeinek megszervezése
- a másságot elfogadó, a pozitív eredményeket erősítő környezet biztosítása
- a szakvélemény, illetve szakirányú fejlesztési program alapján való személyiségfejlesztés megfelelő szintű szocializáció biztosítása, illetve a gyermek önállóságának erkölcsi és akarati tulajdonságainak erősítése
- a különféle sérülés specifikus módszerek, eszközök, eljárások következetes használata
- a kevésbé sérült funkciók működésének erősítése a kompenzáció érdekében
- a fenntarthatóságra nevelés áthatja a napi óvodai élet tevékenységeit, a környezet tudatos nevelésünket szolgáló zöld programok tartalmas megvalósítását

3.3.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

*"Életerőnket nem őrizhetjük meg
tiszta levegő, tiszta víz,
egészséges táplálék és
tiszta gondolatok nélkül
"(Gandhi)*

Minden nevelési területnek az egészséges életmód alakulását kell szolgálnia, mely meghatározója a fejlődésnek.

Minden pedagógiai ráhatásnak figyelembe kell vennie az egészséges életmódra nevelés területeit és feladatait. Az értelmi (mentális) nevelést nem lehet túlhangsúlyozni, mert károsodik az érzelmi (emocionális) a testi (szomatikus) és a közösségi (szociális) fejlődés. Miután felismertük annak jelentőségét, hogy az egészséges életmódra nevelés a nevelés egészének feltétele, az egészség a nevelőmunka kiindulópontja, a komfortérzés alapja, óvodánkban kiemelt feladatként kezeljük.

Az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

Célja:

- az egészséges életmód elsajátításához szükséges szokás-, szabályrendszer megismertetése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése
- **gyermkeink környezettudatos magatartásának, egészséges életvitelének megalapozása. A változatos, egészséges étkezés elfogadtatása, megszerettetése**
- a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak belső igénnyé fejlesztése

Az óvodapedagógus feladata:

- a szülőkkel való együttműködés a nevelésben
- a testi-, lelki-, szellemi-, szociális alkalmazkodóképesség, harmónia, kellemes közérzet meglétén alapuló életmód kialakítása
- az óvodai életritmus és a család életvitelének közelítésére törekvés
- a gyermekek gondozása, szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása, óvása, megőrzése. A gyermeki szervezet edzése kondicionálással, úszással, táncsal, mozgással, úgynevezett, sportnapok szervezésével
- nyugodt, harmonikus légkör és a környezet esztétikumának megteremtésével, fenntartásával a gyermek saját és környezete higiéniájára nevelés
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- a szülők bevonásával, óvodai tankert, fűszer-, gyógynövénykert művelésével, valamint zöldség-, gyümölcsnapok tartásával, a szülőknek adott étrendi tanácsokkal a gyermekek egészséges életvitelének támogatása, gyümölcs-, zöldség-, tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- a kulturált étkezés szokásainak elsajátítása, megtartása
- a magas cukor tartalmú ételek, italok, magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei esetében, tiszteletben kell tartani a multikulturális szokások megőrzésének lehetőségét
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, a fejlesztés az egész napi folyamatba való integrálása, differenciálása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- a pedagógus modellértékű magatartása, valamint az óvónő-gyermek és a gyermek-dajka közötti szereteten és elfogadáson alapuló, pozitív attitűdű, biztonságérzetet erősítő kapcsolat

A fejlesztés tartalma:

- folyamatos és rugalmas napirend kialakítása, az ismétlődő tevékenységek biztosítása, különös tekintettel a gyermekek élettani szükségleteire
- stressz hatások csökkentése, a szélsőséges magatartások érzelmi vezéreltségének megértése és korrekciója, segélykiáltások megértése
- nyugodt biztonságos légkörben történő, a gyermekek életkorához igazított szokás – normarendszer felállítása, figyelembe véve a gyermek egyéni fejlettségét
- bensőséges, inkluzív, bizalmas kapcsolat kialakítása gyermek–óvónő, gyermek–pedagógiai munkát közvetlen segítő (dajka), gyermek-gyermek között
- a gyermek testi komfortérzetének kielégítése
- a szokások gyakoroltatása - testápolás, tisztálkodás, fogmosás, öltözködés, kulturált étkezés, önkiszolgálás - a korosztályoknak megfelelő szinten
- a személyi és tárgyi feltételek folyamatos biztosítása és ellenőrzése a gyermekek balesetmegelőző, higiénikus környezete érdekében
- öltözködésnél az egyéni tempó figyelembevétele, a praktikus, ízléses ruházat kihangsúlyozása
- a mosdóban a környezetbarát (takarékos, illetve erős vegyszerekben szegény) anyagok, berendezések használata, a kézmosás, a fogmosás víztakarékos módjának megtanulása, gyakorlása.
- étkezésnél lehetőség szerint a folyamatosság, önkiszolgálásra nevelés biztosítása, a kulturált étkezési szokások kialakítása, rögzítése. (mindennapos gyümölcs, és zöldségfogyasztási szokások, alapvetően fontos fogyasztói, táplálkozási, ételmiszerhigiéniai, hulladékkezelési szokások kialakítása, ételkészítési ismeretekre nevelés, szoktatás)
- glutén és laktóz, ill egyéb érzékenység esetén a gyermekeknek az étkezés biztosítása
- egészségmegőrzés, egészségvédelem, egészséges étkezés, betegségmegelőzés feltételeinek biztosítása, vitaminnapok, szakemberek bevonása, sószoja rendszeres használata
- környezetünk gondozása és tisztaságának megóvása (szelektív szemetgyűjtés, gereblyezés, madáretetés, fa és virágültetés, fűszerkert, konyhakert gondozása, komposztálás), újra hasznosítható anyagokkal való bánásmód

- a gyermekek testi szükségleteinek, természetes mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése, egészségük védelme, edzése, pihenésük biztosítása
- az egyéni mozgásigény figyelembevétele, a gyermek terhelhetőségének, fejlettségének, sérülés-specifikumának megfelelően, biztonságos környezetben
- mindennapos mozgásos tevékenységek szervezése szabad és kötött formában
- az évszaknak megfelelően, az időjárás függvényében, gyermekeink számára a szabadlevegőn való tartózkodás, lég-, - napfürdő, párapu biztosítása, a csoportszobák rendszeres szellőztetése, klímaberendezések biztosítása
- az óvoda helységeinek kifogástalan tisztasága, az eszközök, használati tárgyak folyamatos ellenőrzése, karbantartása, balesetforrások elhárítása
- a gyermekek pihenése érdekében nyugodt légkör és alvásidő biztosítása, halk zene és mese, megnyugtató alvó tárgy, testvér, barát, felnőtt közelsége

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ a testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, szappant, körömkéft használják, és fésülködnek, ismerik és alkalmazzák a fogmosás helyes technikáját
- ⇒ a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, tisztán a helyére teszik.
- ⇒ zsebkendőjüket önállóan használják, észreveszik, ha szükség van rá
- ⇒ megfelelően használják a WC- t, vigyáznak rendjére
 - ⇒ az új ízelet elfogadják, az elkészítésben is részt vehetnek (saláta, gyümölcstál), ismerik az egészséges ételeket
 - ⇒ önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, valamint önállóan folyadékot öntenek a kancsóból, illetve merítenek a levesestálból
 - ⇒ esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek, biztonságosan használják a kanalat, villát és a kést, szükség szerint használják a szalvétát. Étkezés közben halkán beszélgetnek
 - ⇒ teljesen önállóan öltözködnek, ruhájukat ki- begombolják, a cipőjüket bekötik
 - ⇒ a ruhájukat gondosan összehajtogatva a helyére teszik, öltözőszekrényüket, annak környezetét rendben tartják

- ⇒ szeretik és óvják környezetüket, igyekeznek benne rendet tartani, odafigyelnek környezetük esztétikumára, kialakul a környezettudatos szemlélet, a természet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások megszilárdulnak, tudják és ismerik a szelektív hulladékgyűjtés feladatait
- ⇒ ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés

Egészségfejlesztési programunk

Célunk: A teljes körű egészségfejlesztés, hogy az óvodánkban eltöltött idő alatt minden gyermekünk részesüljön a teljes testi-lelki jólétet, egészségét, egészségi állapotát kedvezően befolyásoló egészségfejlesztő tevékenységekben. Korszerű egészségnevelési elveket figyelembe véve arra törekszünk, hogy az egészségfejlesztés és annak megvalósulási formái az óvodai nevelés folyamatában rendszeresen működjenek, a gyermek és a szülő részvételével az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére szolgáljanak.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egészséghez, biztonságához való jogára, ez alapján végezzük a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatainkat, tevékenységeket.

Egészségfejlesztés kiterjed a következő területekre:

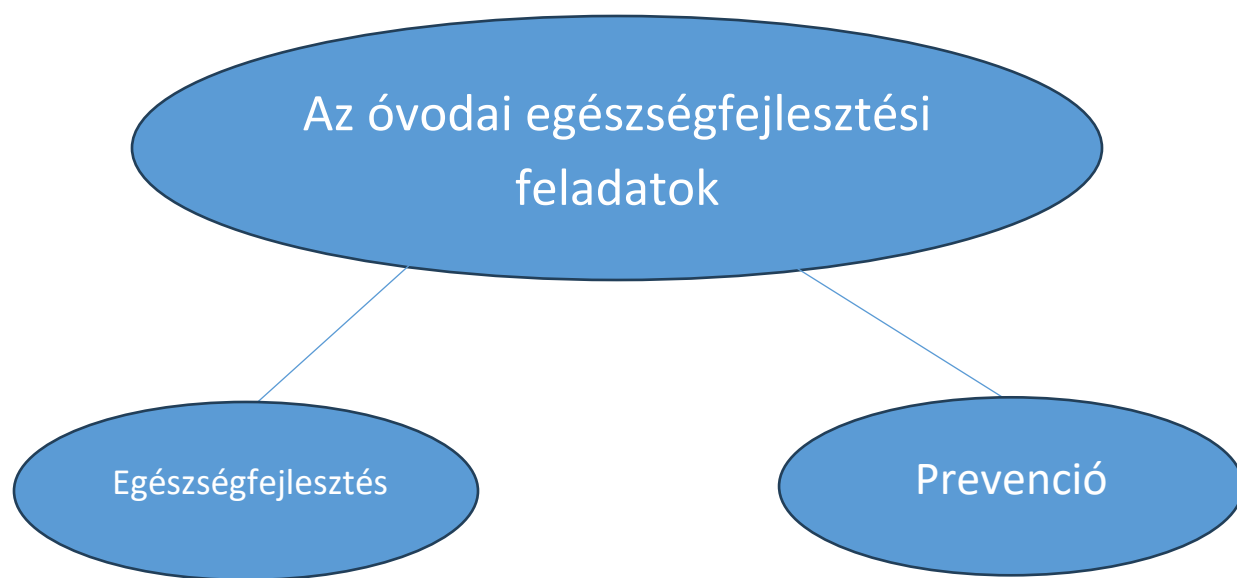
- ⇒ Egészséges táplálkozás
- ⇒ Mindennapos mozgás
- ⇒ Testi és lelki egészségfejlesztés
- ⇒ Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás
- ⇒ Személyi és környezeti higiéné
- ⇒ Egészség megóvására nevelés
- ⇒ Bántalmazás megelőzése
- ⇒ Az egészségfejlesztés során figyelembe vesszük a gyermekek életkori, biológiai és társadalmi sajátosságait- folyamata az óvodai nevelésben kulcskompetencia kialakítását igényli- sajátos szemlélet és magatartásforma.

Egészség fogalma:

„Az egészség a teljes testi, mentális és szociális jóllét állapota, és nem csupán betegség- vagy fogyatékosság-nélküliség.” WHO

Az egészség:

- ⇒ biológiai egészség: a szervezetünk megfelelő működése
- ⇒ lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink összessége
- ⇒ mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség
- ⇒ emocionális egészség: az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége
- ⇒ szociális egészség: másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KIEMELT FELADATAI		
SZOMATIKUS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS	SZOCIÁLHIGIÉNÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS	PSZICHO-HIGIÉNÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS
Személyi higiénia fejlesztése	Egészséges életvezetés	Esélyegyenlőség biztosítása
Környezeti higiénia fejlesztése	Stressz kezelés	Egészségnépszerűsítő feladatok tevékenységek
Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása	Egészségre káros szokások megelőzése	

Betegségek megelőzésére nevelés	Érzelmi nevelés	
Napi rendszeres testmozgás, testedzés		
Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás		

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése az igazgató feladata az SZMSZ –ben leírtak alapján. Lehetőség szerint évente egyszer fogászati és általános szűrővizsgálat megszervezése javasolt.

3.3.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

*"Minél különbözőbbek a gyermekek
a csoportban
- korban, fejlettségben, természetben -
annál több szociális tapasztalatot
szerezhetnek,
és ezek a tapasztalatok döntő módon
segítik személyiségük fejlődését."
(Maria Montessori)*

Célja:

- a derűs, szeretetteljes, érzelem gazdag, biztonságot adó légkörben az óvoda 3-4 éve alatt a gyermekek érzelmi vezéreltségét, mint életkori sajátosságot oly módon befolyásolni, hogy érzelmeik differenciálódjanak, csökkenjen érzelmi labilitásuk
- Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönözzön, és legyen hatással a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.
- az érzelmi, szociális és társas nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport

normáinak tiszteletben tartásával. Az óvodás gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

- az erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és modellértékű szerepével, pozitív attitűdjével
- fokozódjon érzelmeik feletti uralkodási képességük és segítsük a magasabb rendű érzelmeik kibontakozását
- iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- alakuljanak ki a környezethez fűződő pozitív érzelmeik, a természeti környezet tisztelete, kerüljék a nem kívánatos viselkedést, különösen az élőlények bántalmazását, a szemetelést, vízpazarlást
- a környezettudatos és fenntartható életvitel és viselkedés formálása, az erkölcsi tulajdonságok, az akarati élet, a szokás és normarendszer megalapozása
- holisztikus szemlélet alakítása a természet törvényeinek, összefüggéseinek megtapasztalásával
- a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása, az önazonosság megőrzése
- esélyteremtés a beilleszkedéshez és fejlődés biztosításához a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára
- a Boldogságóráink célja, hogy segítséget kapjanak óvodásaink a környezeti kihívások megoldásában, képesek legyenek megbirkózni a problémáikkal, valamint, hogy testi-lelki egészségüket megerősítsük

Az óvodapedagógus feladata:

- érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt szeretetteljes légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- a gyermek és az óvoda alkalmazottai közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés és modell értékű magatartás jellemezze
- a kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a baráti kapcsolatok létrehozása érdekében
- a csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus és biztonságos berendezése

- a gyermekek önértékesítő, önkifejező képességének szokás- és normarendszerhez igazodó fejlesztése
- megfelelő én-tudat és önismeret kialakítása, tudatos pozitív-megerősítő óvónői értékelések és kortárs csoportból adódó összehasonlítási lehetőségek által
- a frusztrációs tűrőképesség edzése, mozgásos versenyjátékok, szabályjátékok, társasjátékok segítségével
- **következetes és állandó értékrend, mint a hagyományápolás, környezet- és természetvédelem közvetítése.**
- a magasabb rendű erkölcsi és szociális, esztétikai, intellektuális érzelmek alakítása, fejlesztése
- inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése, egymás iránti tolerancia, empátiakészség kialakítása
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek közösségben való eligazodásának, helyzetének, a társas kapcsolatok kiépítésének segítése
- a családdal való szoros együttműködés a gyermek motivációs bázisának megismerése érdekében
- a tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása
- az udvariassági beszédformák megismertetése, illemszabályok betartatása
- a lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása
- törekvés és példaadás arra, hogy a gyermek rá tudjon csodálkozni a szépre, a jóra, ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében fontos az óvoda együttműködése az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel
- a gyermek tapasztal, utánoz, azonosít, megtanul szavakat, viselkedési szokásokat, helyzetmegoldásokat, ezért kiemelt jelentőséggel bír, hogy az óvodai alkalmazottak állandó értékrendet közvetítsenek és minél erősebb a szeretetkapcsolat az óvónő és gyermek között, annál inkább törekszik a gyermek utánozni az óvónő viselkedését, megfelelni az elvárásoknak, betartani a felállított szabályokat
- óvodába lépéskor a gyermek fejlettségi szintjének felmérése, ha szükséges szakemberhez irányítása: logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő, gyógypedagógus

- a gyermekek egyéni fejlődési sajátosságainak ismeretében a differenciált fejlesztés feladatainak megállapítása, prevenciós és korrekciós feladatok
- az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz

A fejlesztés tartalma:

- az érzelmi fejlődés és a szociális érettség alapja és feltétele a gyermek önállósági törekvése, környezetével való kapcsolatteremtés igénye, a csoport szokásaihoz és szabályaihoz való alkalmazkodás és beilleszkedés képessége, társaival és az óvónővel történő együttműködés képessége
- a gyermekek érzelmi, erkölcsi, közösségi magatartását fejlesztjük, a gyermekek más-más egyéniséggel, vérmérséklettel, érési ütemmel, szülői mintával érkeznek az óvodába, ezeket összehangoljuk a közös élményeken, tevékenységeken keresztül
- egyéniségükhöz alkalmazkodva, segítjük őket abban, hogy megtalálják helyüket a csoportban és elsajátítsák a megfelelő viselkedési szokásokat
- változatos lehetőségekkel biztosítjuk gyermekeink számára a sok közös élmény szerzését (jeles napok, hagyományok, ünnepek, programok)
- a szűkebb és tágabb környezet, az itt élő népszokások, népi kultúra megismertetésével erősítjük a nemzet- és magyarságtudatot, a szülőföldhöz való kötődést
- óvodásainkat a természetben és emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, szülőföldünk szeretetére, megbecsülésére neveljük
- **természeti környezetük élményekre épülő megismerésével a pozitív érzelmi kapcsolat kialakítását erősítjük**
- megfelelő nyelvi kifejezésformákat közvetítünk, melyek a későbbi intellektuális teljesítmény elengedhetetlen feltételei
- nagy figyelmet fordítunk a modell értékű kommunikációra, bánásmódra, amely kiterjed az óvoda valamennyi alkalmazottjára
- állandó értékrendet állítunk fel, amely formálja erkölcsi-akaratit tulajdonságait, szokás és norma rendszerüket megalapozza

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztéséhez, szükség esetén, az óvoda felveszi a kapcsolatot a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel és szakágazatokkal
- a Boldogságórákkal csökkentjük a gyermekeink szorongását, miközben erősítjük önbizalmukat

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ a gyermekek szívesen járnak óvodába, ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez, mindezt sokoldalúan (szavakban, tettekben, érzelmekben stb.) kinyilvánítják
- ⇒ a helyes viselkedési szabályok betartása belső igényükké válik, a szabályok betartására egymást is figyelmeztetik. Az óvodai normarendszerhez való alkalmazkodással az SNI, HH, HHH, BTMN –es gyermekeink is vidám, öntevékeny, a közösségbe beilleszkedni képes személyiségekké válnak.
- ⇒ képesek együtt érezni a közösség többi tagjával, a közösségért szívesen tevékenykednek, a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, toleránsak és elfogadják a másságot, kialakul a kötődés képessége, kapcsolataikat ösztönesség jellemzi
- ⇒ bíznak önmaguk képességeiben
- ⇒ konfliktushelyzetben törekednek az agresszió nélküli, önálló megoldásra.
- ⇒ érdeklődnek társaik iránt, egymás és az óvodapedagógus közléseit figyelmesen hallgatják,
- ⇒ a csoportba érkező gyermekeket szeretettel fogadják, ha óvodán kívül találkoznak egymással, örömmel üdvözlük egymást.
- ⇒ képesek megérteni a metakommunikatív jelzéseket.
- ⇒ szeretik és koruknak megfelelően védik a természetet, igyekeznek benne rendet tartani
- ⇒ képessé válnak a szűkebb és tágabb környezetük hagyományainak megismerésére, a természeti és társadalmi környezet megbecsülésére, védelmére
- ⇒ nemzeti identitásuk belsővé válik
- ⇒ érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket, vállalkoznak önálló véleményalkotásra, döntenek és választanak ismert helyzetekben
- ⇒ képesek kívánságaik módosítására, elhalasztására, ha a helyzet úgy kívánja.
- ⇒ alakulóban van a feladattudatuk, türelemre, kitartásra képesek
- ⇒ erkölcsi értékrendszerük megszilárdul, igazat mondanak, segítenek egymásnak
- ⇒ igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat, éretté válnak az iskolai életre

*"Minél jobban ismerjük a gyermeket,
annál jobban megértjük,
minél jobban megértjük,
annál inkább szeretjük, annál jobban elfogadjuk,
s így annál hatékonyabban tudjuk nevelni."
(Nagy László)*

Az anyanyelvi nevelés átszövi az óvodai élet minden mozzanatát. Ezáltal biztosított az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítása valamennyi tevékenységi formában. A beszéd a gondolkodás legfőbb eszköze, az önkifejezéssel és a kapcsolattartással egyetemben, ezért törekednünk kell a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére és a különböző élethelyzetekben való gyakoroltatására.

Az értelmi képességek a tevékenységeken keresztül fejlődnek. Az óvodába lépéstől meghatározott időközönként mérjük a gyerekek fejlettségi szintjét. Erre építjük a tevékenységekre épülő fejlesztési tervet. Általuk magasabb szintű képességek jönnek létre, ami összetettebb tevékenységekben nyilvánul meg. Ez a dinamikus kölcsönhatás biztosítja a fejlődést.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a cselekvésbe ágyazott megismerés, megtapasztalás. Az önállóan végzett, - spontán vagy irányított - sokféle tevékenység közben tanulnak látni, megfigyelni, feladatot megoldani, gondolkodni. Gondolkodásukkal egyidejűleg fejlődnek nyelvi képességeik. Értelmi fejlődésük, melynek fontos összetevője a kreatív problémamegoldás, akkor lehetséges, ha nyitottak a folytonosan változó világra, az új környezethez képesek alkalmazkodni, átalakításában részt venni. Az új ismeretek elsajátításakor megnyilvánulnak a kreatív folyamatokhoz szükséges tulajdonságok, mint ötletesség, rugalmasság, eredetiség, önállóság. Az alkotóképesség egyik feltétele a motiváció. Motiváció lehet a gyermek kíváncsisága, rácsodálkozás élménye, a felfedezés és az alkotás öröme.

Célja:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszédkedvének fenntartása, ösztönzése.

- A megismerési folyamatokkal, a gondolkodási műveletek fejlesztésével, szókincsbővítéssel, választékos kifejezőmódra szoktatás.
- A 3-7 éves korú gyermek nyelvhasználatának, beszédmegértésének, beszédaktivitásának a fejlesztése.
- A nyelvi képességek fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezetben, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A viselkedés kultúra elsajátításában és gyakorlásában is hangsúlyos szerepet tölt be.
- A szókincs gyarapítása, a szóbeli emlékezet és kifejezőkészség fejlesztése, a gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével történik.
- Az értelmi képességek fejlődése, a gyermekek fogalmi rendszerének kialakulása, az óvodás gyermek tanulása a tevékenységei közben valósul meg.
- Az elsődleges cél a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, a pozitív attitűdök erősítése.
- Az alkotóképes kreatív gondolkodás kialakulásának elősegítése, kompetencia alapú ismeretszerzés.
- A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, mint életkori sajátosságra építve, biztosítani a gyermekek változatos tevékenységein keresztül a tapasztalatszerzést a természeti és társadalmi környezetből.
- Az értelmi nevelés a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése és ezek gyakoroltatása különböző élethelyzetekben, tevékenységekben, a felfedezés és a cselekvéses tanulás biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi és az értelmi nevelésben:

- Az óvodai nevelőtevékenység egészében a kommunikáció lehetőségének biztosítása beszélő környezetben, helyes mintaadással, szabálykövetítéssel.
- A gyermeki személyiség olyan mértékű kibontakoztatása, melynek eredményeként a gyermekek nyelvi és kommunikációs képessége megfelel életkoruknak és az iskolai tanulás feltételeinek.
- Modell és mintaadással, szituációk megteremtésével és kihasználásával lehetőséget kell teremteni a beszélgetésre, a beszédkedv fenntartására.
- Ismerje minden gyermek fejlettségi szintjét.

- Biztosítson változatos tevékenységeket a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építve.
- Megfelelő kérdésekkel irányítsa a folyamatos megfigyeléseket, jelenségek tanulmányozását.
- A kognitív képességek és kreativitás fejlesztése.
- Adjon lehetőséget az általánosításra, ítéletalkotásra, következtetések levonására, az ok-okozati összefüggések felfedezésére.
- Állítsa problémahelyzet elé a gyereket.
- Teremtsen nyitott helyzeteket többféle megoldásra serkentve.
- Erőfeszítést igénylő, de sikeresen megoldható feladatot adjon a gyermekeknek.
- Ösztönözze őket önálló feladatmegoldásra.
- Anyanyelvi nevelés a kommunikáció különböző formáinak fejlesztésével (beszédészlelés és értés, szóbeli kifejezés fejlesztése).
- A gyermek beszédkedvének fenntartása odafigyeléssel, türelmes meghallgatással, válaszadással.
- A természet körforgásához, a természet- és környezetvédelemhez kapcsolódó események, tevékenységek, népszokások beépítése a mindennapi tevékenységi formákba, a hozzá kapcsolódó szókincs megismertetése és használata.
- A kezdeményezéseket komplex módon, holisztikus látásmóddal, ökológiai gondolkodásmóddal, hiteles közvetítéssel a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre támaszkodva valósítsa meg
- Nyújtson lehetőséget egyéni élmények, tapasztalatok elmondására.
- Gondoskodjon a részképesség zavarral küzdő és a kiemelkedő képességgel rendelkező gyerekek egyéni ütemű fejlesztéséről, szakemberek segítségével.
- Tegye lehetővé, hogy a gyerek saját teljesítőképességének optimális szintjére eljuthasson.
- Differenciált értékelésével segítse az önértékelés fejlődését.
- A nevelő-fejlesztő munka során mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, érdeklődését, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét.
- Segítse a gyermeket tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkózásában
- Az óvodapedagógusnak együtt kell működnie a családdal és a logopédussal a megelőzés és a korrekció területén.

- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit támogatni kell a magyar nyelv elsajátításában.

A fejlesztés tartalma:

- A gyermek jó közérzetének biztosítása: oldott, fejlesztő, elfogadó, nyugalmat árasztó légkör megteremtésével.
- Az óvónő viselkedésével, hanghordozásával segítse az érdeklődés felkeltését.
- Beszéde legyen modell értékű, szituációkhoz alkalmazkodó.
- Rendelkezzék kellő tapintattal, legyen elérhető és megszólítható.
- Hozzon létre beszédre készítő helyzeteket.
- Teremtsen kedvező körülményeket a tapasztalatszerzéshez, lehetőleg természetes környezetben.
- Biztosítsa a rácsodálkozás, alkotás élményének lehetőségét, fokozottan a kiemelkedő képességgel rendelkező, és a részképesség zavarral küzdő gyermekeknek.
- Kiindulópont a gyermekek egyéni fejlettsége, erre alapozunk, különös tekintettel a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei, valamint a kiemelkedő képességű gyermekekre.
- Beszédhelyzetek, kommunikációs helyzetek teremtése, beszédkedv felkeltése, (szükség esetén logopédus bevonása).
- Az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés lehetőségeinek biztosítása az óvodai élet minden területén. **A természeti és társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek megfigyeltetése és megértetése.**
- Építünk a gyermeki kíváncsiságra, figyelembe véve az egyéni érdeklődéskört.
- Szociális kontaktus, kötődés, kommunikáció megvalósulása – különös tekintettel az SNI, BTMN-es gyermekeknél.
- Életkoruknak megfelelően komplexitásra épülő tervszerű és spontán szerzett ismeretek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben való gyakorlása.
- Értelmi nevelésünk fontos kritériuma a tudatos tervezés, a pozitív megerősítés, és a szituáció érzékeny óvónői magatartás állandó jelenléte.
- A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok megtervezése és beépítése a gyakorlatba.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ⇒ Használják a metakommunikációs jelzéseket, bátran, szívesen kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel. A közölt információt megértik.
- ⇒ A kommunikációt kapcsolatfelvételre használják. Bátran kérdeznek, válaszolnak, kísérleteznek, felfedeznek.
- ⇒ Tudják az észlelési és finommotoros képességeket összerendezetten használni.
- ⇒ Legyenek képesek a megszerzett ismeretek között az összefüggéseket észrevenni, megfogalmazni.
- ⇒ Alkalmazzák az egyszerű gondolkodási műveleteket.
- ⇒ Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.
- ⇒ A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei is megértik az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.
- ⇒ Törekedjenek környezetük megismerésére, alkotóképességük kibontakoztatására.
- ⇒ Váljanak alkalmassá egyéni fejlettségüknek megfelelően önálló feladatok megoldására.
- ⇒ Ismereteiket tudják alkalmazni a gyakorlatban.
- ⇒ Váljon jellemzővé a problémamegoldó és kreatív gondolkodás.
- ⇒ Legyenek képesek a megoldott feladatok önálló ellenőrzésére, a tévedések korrigálására.
- ⇒ Alakuljon ki képszerű és szemléletes gondolkodásuk mellett, az elemi fogalmi gondolkodás is.
- ⇒ Jelenjen meg a reprodukív emlékezet és az önkéntelen bevésés mellett a szándékos bevésés is.
- ⇒ A gyermekek nyitott érdeklődéssel álljanak készen a következő életszakasz követelményeinek teljesítésére.
- ⇒ Minden gyermek a saját képességeihez és önmagához viszonyítva fejlődjön, a beszéd és a kognitív képességének maximumát érje el, rugalmas beiskolázással kerüljön a megfelelő intézménybe.

4.1. A NEVELÉS IDŐKERETEI

Az óvodai életrend céltudatos kialakítását a folyamatos és rugalmas heti rend és a napirend határozza meg. A gyermek számára biztosítja a kiegyensúlyozott, a nyugodt, a stabil pontokhoz visszatérő, kiszámítható életritmust, óvodai környezetet. A biztos érzelmi élet megteremtéséhez, a kellemes komfortérzés biztosításához szükséges a helyes időbeosztás. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermek életkori sajátosságának megfelelő mozgás és játék kapja. Mindkét tevékenységet, ha a jellege és az időjárás megengedi, a szabadban végezzük. A napirenden belül rugalmasan kezeljük az egyes tevékenységek időigényeit. Igazodunk a gyermek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

Az óvodai élet megszervezésének alapelvei:

- Az óvodai nevelés megszervezése a törvényi előírások szerint, a jóváhagyott helyi Pedagógiai Program alapján történik.
- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységek, foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.
- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Csoportok életének szervezését (napirend, heti rend) a gyermekek életkori sajátosságai és szükségletei határozzák meg.
- A gyermekek optimális és sokoldalú fejlesztése érdekében, magától értetődő az összehangolt óvodapedagógusi és az óvoda működését segítő alkalmazottak kölcsönös segítségnyújtása.
- Az óvodapedagógus biztosítja a gyermekeknek azt az alapvető igényét, hogy elég idejük legyen játékra, egyéb tevékenységekre, szeretetteljes, elfogadó személyes kapcsolatban.
- Szenteljen elegendő figyelmet minden gyermekre.
- Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a törvényben, az Alapító Okiratban meghatározott létszámmra vonatkozó előírások, valamint a helyi szokások figyelembevételével. A szülők és az óvodapedagógusok véleményét is figyelembe kell venni.

- A sajátos nevelési igényű, valamint a BTMN státuszú gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A gyermekcsoportokat jól ismert állatnevekkel jelöljük, szimbolizáljuk: Katica, Pillangó, Csiga, Méhecske, Szitakötő, Gilice, Maci.

Az óvodai élet megszervezésének feladatai:

A szervezeti és időkeretek rugalmassága biztosítsa a gyermekek sokoldalú fejlesztéséhez szükséges párhuzamosan végezhető tevékenységeket.

A személyi feltételek optimális megléte biztosítsa a gyermekek szakszerű, tudatos, átgondolt, jól szervezett tevékenységét. A kötelező továbbképzések teljesítése feleljen meg az óvoda érdekének, de találkozzon az óvodapedagógus elképzeléseivel is. A program hatékonysága az óvodapedagógus felkészültségétől, rugalmasságától, empátiájától, kreativitásától, helyzetfelismerésétől, vagyis egész személyiségétől függ.

A tárgyi feltételek folyamatos biztosításával és fejlesztésével biztosítani kell az esztétikus, inger-gazdag környezetet, a gyermekek szükségleteinek kielégítésére. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon, és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.

Napirend:

Célja: A megfelelő napi életritmus kialakításával, a gyermek testi-lelki harmóniájának megteremtése

Feladata:

- Biztosítsa az egészséges életmód és a szocializáció feltételeit.
- Legyen folyamatos és rugalmas.
- Biztosítson elegendő időt a tevékenységekre.
- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a folyamatos és rugalmas napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-45 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

- Tanköteles korukat megelőző évben az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó- amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett- iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A legtöbb idő a játékra jusson.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játékélmény biztosítására.
- Vegye figyelembe a gyermekek eltérő igényeit, szükségleteit.
- Alkalmazkodjon az időjáráshoz.
- Kétféle napirend készüljön, IX. 1-től V. 31-ig, ill. VI. 1-től VII. 31-ig.

Sikerkritériumai:

- A napirendi tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat a gyermekek megismerik, önállóan alkalmazzák.
- A gyermekek a tevékenységekhez kapcsolódó magtartásformákat betartják, viselkedéskultúrájuk folyamatosan fejlődik.
- Képesek tájékozódni a tevékenységek között, formálódik időérzékük.

Napirend minta (szeptember 01- május 31-ig)

Idő/Óra	Tevékenység
6 ⁰⁰ - 7 ⁰⁰	Folyamatos érkezés, szabad játék
7 ⁰⁰ - 10 ³⁰	Párhuzamos tevékenységek: Szabad játék, óvónő által kezdeményezett tevékenység, tízórai folyamatos vagy kötött formában, tevékenységekben megvalósuló tanulás a heti rendben rögzítettek szerint, (max. 35 perc) Mindennapi testnevelés
10 ³⁰ - 11 ⁵⁰	Öltözködés, udvari játék, levegőzés
11 ⁵⁰ - 12 ³⁰	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12 ³⁰ - 13 ⁰⁰	Előkészület a pihenéshez
13 ⁰⁰ - 14 ³⁰	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés

14 ³⁰ - 17 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek: Átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység
-------------------------------------	---

Nyári napirend (június 1.-től, augusztus 31.-ig)

Idő/Óra	Tevékenység
6 ⁰⁰ - 7 ⁰⁰	Folyamatos érkezés, szabad játék
7 ⁰⁰ – 11 ³⁰	Párhuzamos tevékenységek: Játék a szabadban, tízórai folyamatos és kötött formában, napozás, zuhanyzás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, mosdóhasználat
11 ³⁰ – 12 ⁰⁰	Előkészület az ebédhez
12 ⁰⁰ - 12 ³⁰	Ebéd
12 ³⁰ – 14 ⁴⁰	Előkészület a pihenéshez, pihenés, Egyéni szükségletehöz igazodó ébredés
14 ⁴⁰ - 17 ⁰⁰	Párhuzamos tevékenységek: Mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

Hetirend

Heti rendünkben határozzuk meg a domináns tevékenységek sorát. **Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki a nevelés egész időtartamában foglalkozik a gyerekekkel.** A hetente rendszeresen visszatérő tevékenységek biztosítják a különböző fejlesztési tartalmak harmonikus egyensúlyát. A heti rendben meghatározott tevékenységek, az aktualitástól, spontaneitástól, a szituációktól, a gyermekek igényeitől, illetve az időpontokhoz kötött gyermekprogramoktól függően változhatnak. Fontosnak tartjuk a komplexitásban rejlő lehetőségeket, valamint a szabad játék kitüntetett szerepét. Heterogén csoport összetétel esetén a gyerekek életkorának és fejlettségének függvényében alakul a tevékenységek aránya. A csoportnaplóban differenciáltan tervezésre kerül korcsoportokra lebontva a tevékenységek tartalma.

Csoport	Kötetlen tevékenységek	Heti alkalom	Kötött tevékenység	Heti alkalom
Kis csoport	⇒ Verselés – mesélés ⇒ Mindennapos mozgás ⇒ Ének - zene, népi játék, tánc ⇒ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ⇒ Külső világ tevékeny megismerése	naponta naponta 1 1 1	Mozgás	1
Középső csoport	⇒ Verselés – mesélés ⇒ Mindennapos mozgás ⇒ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ⇒ Külső világ tevékeny megismerése ⇒ Matematika tartalmú tapasztalatok ⇒ Ének - zene, népi játék, tánc	naponta naponta 1 1 1 1	Mozgás	1
Nagycsoport	⇒ Verselés – mesélés ⇒ Mindennapos mozgás ⇒ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ⇒ Külső világ tevékeny megismerése ⇒ Matematika tartalmú tapasztalatok ⇒ Ének - zene, népi játék, tánc	naponta naponta 1 1 1 1	Mozgás	1

Az óvodás gyermek számára a **kötetlenség** a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenységek szabad megválasztását. Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét. Minden nap egy kiemelt tevékenységi terület köré csoportosítva valósítjuk meg a komplex ismeretnyújtást, amely kötetlenül ill. csoportos foglalkoztatással kötött formában valósul meg. Intézményünk csoportnaplójának hetirendje tartalmazza a tanulási tevékenységek gyakoriságát. A gyermeki tevékenység változatos formája valósul meg: csoportos, egyéni, páros és mikrocsoportos szervezéssel. A tanulás lehetséges formái: a spontán játékos tapasztalatszerzés, a játékos, cselekvéses tanulás, a gyermeki kérdésekre épülő ismeretszerzés, az utánzásos minta, modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása, az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati probléma megoldás.

4.2. AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE

4.2.1. TANULÁSI TARTALMAK TERVEZÉSE

A tervezés tudatos, átgondolt tevékenység, rövid és hosszú távú, amely nem nélkülözi a spontán elemeket sem. Figyelembe vesszük a gyermekek fejlődési ütemét, egyéni és életkori sajátosságait, előzetes ismereteit, a helyi lehetőségeket és viszonyokat, az aktualitásokat. A szakmai felkészültség lehetővé teszi az óvodapedagógusok módszertani szabadságának megvalósulását.

Óvodai nevelésünk céljának és feladatainak ismeretében a program vegyes életkorú, részben osztott, és homogén csoportban egyaránt megvalósítható. Az óvoda törekvése részben osztott és homogén csoportok kialakítása.

Célja:

A csoportok tervezési dokumentumai biztosítják a tudatosan tervezett, átgondolt, a csoport sajátosságait figyelembe vevő és az előzetes ismeretekre épülő nevelőmunkát. Tartalmazza a csoportra lebontott konkrét célokat, feladatokat, a megvalósítás tartalmát, eredményeit, az alkalmazott módszereket és eszközöket, az időszakonként történő ellenőrzést és értékelést.

Feladatai:

A nevelési terveket, értékeléseket a Pedagógiai Program és az adott tanév vezetői munkaterve alapján készítik el az óvodapedagógusok, az előírt időszakokban.

A megvalósítás folyamata:

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- fél éves nevelési terv és éves tevékenységekben megvalósuló tanulási terv
- befogadási terv
- éves tematikus terv heti lebontásban korcsoportonként
- heti rend, napirend
- HH, HHH, SNI, BTMN, hazáját elhagyni kényszerülő családok gyermekei, kiemelkedő képességű gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatok
- partnerekkel való kapcsolattartás
- gyermekvédelmi munka

- óvodai hagyományok, ünnepek, jeles napok, rendezvények
- félévi és év végi nevelőmunka értékelése

A nevelési tervek tartalmazzák:

- a fő koncepciókat, az egészséges életmód tervezését részletesen,
- az érzelmi, erkölcsi és értékorientált nevelést,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztést és nevelést.

A nevelés hatékonyságának biztosítása érdekében konkrét, a csoportok sajátosságaira épülő tervek készülnek.

Az egészséges életmód keretében tervezésre kerül:

- az egészséges környezet biztosítása
- a megfelelő gondozási feladatok
- az egészséges táplálkozás lehetőségeinek, szokásainak bővítése, óvodai konyhakertben termelt zöldségek, gyümölcsök felhasználása
- megfelelő szokás szabályrendszer kiépítése
- a testi képességek-, mozgáskultúra fejlesztése érdekében a mozgásprogram:
 - mozgás foglalkozás anyaga
 - mindennapos mozgás anyaga
 - preventív láb - és tartásjavító torna
 - úszás
 - tánc
 - bel-, és kültéri mozgásos játékok
 - sportvetélkedők
 - egyéb lehetőségek, pl.: kerékpártúra, séta, játszótér, sportcsarnok, kirándulások, túrák
- egészségügyi ellátás lehetőségei az egészségmegőrzés érdekében:
 - gyermekorvosi, fogorvosi, védőnői szűrések
- környezetvédelmi feladatok, a természeti és társadalmi környezet megóvása, ápolása
- balesetvédelmi feladatok év elején és szükség esetén a különböző tevékenységekhez igazítottan, rendszeres balesetvédelmi ellenőrzés (udvari játékok, padok, fák, járda, berendezések stb.)
- gyermekvédelmi feladatok, hátrányos helyzetű, esetleg veszélyeztetett gyermekek felkutatása és segítése

- egészségnap szervezése gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt (speciális szűrések alkalmazottaknak, speciális ételek kóstolása, ismeretterjesztő előadások, játékok)

4.2.2. A GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERVE, AZ EGYÉNI ÉRTÉKELÉS ÉS A FEJLESZTÉS DOKUMENTUMAI

Célja:

- A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követése
- SNI, HH, HHH, BTMN, a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- Részképesség zavarok feltárása a fejlesztés érdekében

Feladatai:

- A gyermekek aktuális fejlettségi állapotát tükröző személyiségjegyekre kiterjedő megfigyelés
- Megfigyelések rögzítése (anamnézis, bemenet, kimenet)
- OVIKRÉTA (gyermekek fejlődésének nyomon követése)
- Gyermekek számára egyéni fejlesztési tervek készítése
- 5. életévét betöltött gyermekek célirányos mérése (DIFER)
- Vizsgálati kérelmek benyújtása az eltérő fejlődési ütemű gyermekek esetében
- Szülők rendszeres tájékoztatása a harmonikus együtt nevelés érdekében
- Fejlesztő pedagógussal, logopédussal, gyógypedagógussal szoros együttműködés
- Iskolaköteles gyermekek felmentésének jogi szabályozóiról ismertető a szülőknek

Tartalma:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumok (OviKréta, anamnézis, bement-kimenet, DIFER, megfigyelési tapasztalatok, szakértői vizsgálatkérő lapok, szakvélemények). A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Folyamata:

Óvodával való ismerkedés (befogadás) ➡ Nevelési feladatok megvalósítása a tervezések alapján ➡ Gyermek egyéni fejlődésének megfigyelése, megfigyelések rögzítése, értékelése ➡ Egyéni fejlesztési tervek elkészítése ➡ Diagnosztikai eljárások alkalmazása (5. életév) ➡ Szükség esetén szakemberek bevonása

Az egyéni fejlesztési tervet az OviKRÉTA-rendszer gyermeki fejlődés nyomon követése oldalon vezetjük, ami tartalmazza a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket. az átlagos szinttől való eltéréseket, az óvónők tapasztalatait, megfigyeléseit, a tervezett fejlesztési programot és az önmagához képest mért változást. Fél évente értékeljük a fejlődést. Amennyiben 75% alatt teljesít a gyermek, abban az esetben egyéni fejlesztési terv készül számára, az adott fejlesztési területre vonatkozóan.

4.3. BEFOGADÁS

Célja:

Az óvodába lépés és a szülőktől való elválás időszakának megkönnyítése, szorongáskeltő hatások oldása, stressz-mentes beilleszkedés elősegítése.

Feladata:

- Az új környezet elfogadása
- A biztonságérzet kialakítása
- Az alapvető szokások megismerése

Előzményei:

- Óvodai életbe történő előzetes betekintés (óvodai nyílt nap, óvodai és nyári folyamán közös játék az udvaron, óvodai gyermeknapon való részvétel)
- Önkéntes anamnézis kitöltése a szülőkkel
- A gyermekkel való ismerkedést már az óvodai élet megkezdése előtt elkezdjük. Igény szerint előzetes családlátogatást végzünk a csoportba kerülő gyermekeknél, melynek célja, hogy

- Otthoni környezetben találkozunk velük
- A szülőkkel elbeszélgetve előzetes képet kapjunk a gyermek szokásairól, eddig kialakított életviteléről
- Praktikus tanácsokkal lássuk el a szülőkkel, ami az óvodai kezdéshez fontos
- A beszoktatás lehetséges formái közül a szülő válassza ki a számára kedvezőt gyermeke ismeretében
- A szülők érdeklődésének kielégítése
- Óvodába lépés időpontjának megbeszélése
- A gyermekek maguk válasszák ki óvodai jelüket

A gyermekek befogadása szeptember 01- től, folyamatosan, és fokozatosan történik. A befogadás első napjaiban mindkét óvónő jelen van. Fontosnak tartjuk a nyugodt, barátságos derűs légkör kialakítását, ahol a gyermek biztonságban érzi magát. Az új környezet elfogadásához az új öröm források átélése vezethet el legtermészetesebben.

A test közelsége segíti a személyes kapcsolatok kialakulását, növeli a gyermek biztonságérzetét, könnyebbé válik a közösségbe való beilleszkedés. Ezért fontos, hogy a befogadás időszakában a gondozási feladatok nagy részét az óvónő maga lássa el és igyekezzon minél több olyan játékot kezdeményezni, mely a felnőtt és gyermek páros játékan alapul (arc-, kéz-, ujj-, lábjátékok, lovagoltatók).

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Az óvodai élet tevékenységformái a következők:

- Játék
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Verselés, mesélés
- Külső világ tevékeny megismerése
- Matematikai tartalmú tapasztalatok
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mindennapos Mozgás
- Munka jellegű tevékenységek

5. 1 JÁTÉK

A játék az óvodáskorú gyermekek legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége és az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játéktevékenység célja és feladata:

A játék -szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték érvényesülését, a játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék sajátosságai:

- a gyermek szabadon választott minden külső kényszertől mentes tevékenysége
- a játék örömforrás

- a játék céltudatos tevékenység, mindig a gyermek közvetlen indíttatásából, belső feszültségéből ered, de a benne megnyilvánuló konkrét cél labilis, könnyen felcserélődik, változik
- a játék velejárója az utánzás, a felnőttek mozdulatai, hangképzése, viselkedési mintája, mintakövetés, a szabályok, viselkedési minta belsővé válása
- a gyermek a játékot komolyan veszi, azonosul a szerepekkel, betartja a vállalt szabályokat
- a játéktudat, ami a valóságot és a képzelet keveredését jelenti, de a gyermek a játék közben is megőrzi realitásérzékét
- a játék sajátosságából adódóan a megvalósítás folyamata a kötetlen időben bármikor létrejöhet.
- kreatív gyermeki játék támogatása, segítése

A játék e sajátosságaiból következnek az óvónő feladatai, a játék feltételeinek megteremtésében.

Az óvodapedagógus feladata a játék feltételeinek megteremtése:

Objektív feltételek:

- megfelelő hely biztosítása a különböző játékfajták gyakorlásához, itt különösen fontos a vegyes életkorú összetételből adódó különböző játékfajták helyigényének biztosítása (kisebbeknek lehetőség a manipulációra, mozgásos játékokra, nagyobbaknak elválasztott sarok az elmélyült, szimbolikus szerepjátékhoz, illetve az építő, konstruáló játékokhoz, dramatizáláshoz, barkácsoláshoz, szabályjátékokhoz)
- elegendő idő-, és eszköz biztosítása
- nagy hangsúlyt fektetünk a közös élmények biztosítására, a különböző fejlettségi szinttel rendelkező gyermekek fejlesztése és az egészséges személyiségfejlődés érdekében.

Szubjektív feltételek:

- a nyugodt, barátságos, biztonságos légkör biztosítása
- a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaiból adódó feladatok:

- a gyermek megfigyelése a játékban (társas kapcsolatok alakulása, a játék fejlettsége megfelel-e életkorának, esetleges retardációból következő fejlesztési feladatok megállapítása)
- differenciált fejlesztés lehetőségei
- integráció lehetőségei: gátlásos, visszahúzódó, kapcsolatteremtési nehézségekkel küzdő gyermekek bevonása a játékba, kommunikációs mintaadás, agresszív gyermekeknél az okok felderítése után a kompenzálás lehetőségeinek megkeresése, konfliktus megoldási minták adása, verbális kommunikáció fejlesztése
- a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét és a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.
- kiscsoportban különösen igénylik a gyermekek az óvónő jelenlétét, itt igen jelentős az óvónő megértő szerepe és empátiája
- a gyermekek és az óvónő között kialakult bensőséges kapcsolat hatására tanulnak meg közösségben viselkedni sajátítják el a nyugodt játékhoz szükséges szokásokat, szabályokat.

A játék tartalma:

- különböző fejlettségi szinthez kapcsolódó játékfajták: gyakorlójáték, szerepjáték, konstruáló játék, szabályjáték, dramatizálás és bábozás
- a játék témaválasztását, szerkezetét, tartalmát meghatározza az élményszerzés, így
 - spontán élmények, melyek a gyermekek otthoni körülményeiből következnek, pl.: falusi környezet, állattartás, növénytermesztés, stb.
 - tudatosan tervezett élményszerzés: az óvodában, az utcán, a természetben, a munkahelyen, bábszínházban, állatkertben, bevásárlás közben, stb., illetve a helyi sajátosságok megfigyelése: pl.: gyógyfürdőkórház, strand, idegenforgalmi látványosságok kézművesség, népi kismesterségek megfigyelése, piac, vendéglátás, közlekedés

- a játék, mint a gyermek alapvető tevékenysége a legtöbb nevelési lehetőséget rejti magában, benne minden tanulási tartalom megtalálható: ismeret, jártasság, készség megjelenik, s ennek eredménye a képességek alakulása, a szociális érés.

A megvalósítás folyamata:

- Jó és rugalmas napirend biztosításával segítjük elő a szabad játék érvényesülését.
- Biztosítjuk, hogy a gyermeki fantáziát segítő anyagok, eszközök, élményszerző lehetőségek álljanak a gyermekek rendelkezésére.
- Törekszünk a játékeszközök bővítésére, fejlesztésére.
- A szabad játékokhoz minden esetben megfelelő helyet, nyugodt, derűs csoportléggkört biztosítunk.
- Tudatos irányító, segítő jelenlétünk mindig a játszócsoportok igényeihez igazodik, utánozható mintát adunk a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat kialakult, tapintatos megfigyelővé, bevonható társsá válunk.
- **Használjuk szenzitív játékként az önismereti, a kommunikációs és a kreativitást fejlesztő játékokat, amelyek az egész személyiség érzékenyítését eredményezik.**

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ **Szociális fejlődés:** Képes a rendelkezésre álló eszközök, tevékenységek és játszótársak szabad-, és önálló megválasztására. A problémahelyzetek önálló megoldására, társakkal való együttműködésre, valamint a felállított szabályokhoz való alkalmazkodásra, elviseli az esetleges kudarcot. Önállóan kezdeményez szerep-, és szabályjátékokat. Képesse válik az együtt játszásra, megérti és elfogadja társai elgondolásait, ötleteit, tiszteletben tartja társai játékát.
- ⇒ **Anyanyelvi nevelés:** Képes a beszédet a kapcsolatteremtés eszközeként használni felnőttekkel és társaival. Ismeri és alkalmazza az udvariasság alapvető nyelvi formáit a játék során is. Képes a másikat türelmesen meghallgatni, odafigyelni, megérteni és az elmondottakra reagálni.

- ⇒ **Mozgásfejlődés:** Mozgásos játékok során a teremben és az udvaron térben jól tájékozódik, ismeri az irányokat. Mozgáskoordinációja pontos, összerendezett, harmonikus. Az építő konstruáló játékokban, barkácsolásban megmutatkozik kialakult finommotorikája.
- ⇒ **Értelmi képességek:** Képes a különböző játékfajtákban, az adódó problémákat felismerni, kreatív megoldásokat kitalálni (szerep, szabály, konstruáló stb. játékok), a problémamegoldó gondolkodás, az analízis, szintetizáló képesség segítségével.

Funkcionális eszközök:

Minden csoportban megtalálhatók a különböző életkornak és játéktípusnak megfelelő játékeszközök.

5.2 ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

„A zene célja nem az, hogy ítéletet mondjunk róla, hanem, hogy táplálkozzunk vele. A zene lelki táplálék, és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, melyekben csak a zene világít be.”

(Kodály Zoltán)

A zenei nevelés örömteli, felszabadult énekléssel keresztül segít a személyiség kibontakoztatását. Elsősorban az érzelmekre hatva a lelki életet gazdagítja, az emberi kapcsolatot erősíti.

Az életkornak megfelelő zenei tevékenységek egyénre szabottan, fejlesztő hatásaival biztosítja a gyermek fejlődését.

Alapvető feladatunk elősegíteni a zenei anyanyelv megalapozását, magyarság-, és nemzeti tudatunk kialakítását. Az ének, a zene, a népi játék, a tánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, a korosztályi sajátosságokra építve.

Célok és feladatok:

- ölbeli, gyermekdalok, énekes játékok megismertetése, örömforrás biztosítása
- zenei élmény nyújtása
- zenei érdeklődés felkeltése
- ízlésük, esztétikai fogékonyságuk formálása
- éneklés megszerettetése
- szép, tiszta éneklésre szoktatás
- zenei képességek fejlesztése népi játékokkal, kortárs művészeti alkotásokkal
- zenei alkotókedv felébresztése
- ünnepekhez, néphagyományokhoz kapcsolódó dalok, játékok, szokások megismertetése
- mozgáskultúra alapjainak lerakása
- annak megtapasztalása, hogy énekelni minden nyelven jó
- helyi népdalgyűjtés segítségével a nemzetiségi sajátosságok ismertetése (speciális mozgások, hangszerek, stb.)

Zenei nevelésünk alapját a népi mondókák, gyermekjátékok és komponált művészi értékű gyermekdalok képezik. Népi eredetű, öt hangterjedelmű dalok ismeretére van szüksége a három-hat éves gyermeknek, s ilyet nyújtva segítjük ízlésének alakulását.

A népi gyerekjátékok őrzik kultúránk szokásrendszerét, hagyományait, történelmi múltját. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az értékalapú közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A német nemzetiségi csoportban a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi hovatartozását.

*„Ez ősi játékok fenntartása elsőrendű kulturális és nemzeti érdek.
Egyrészt valóságos tárháza a tudat alatti magyarságnak.
Másképp nagy e játékok tisztán emberi értéke is:
fokozzák a társas érzést, életörömet.”*

(Kodály Zoltán)

A dalokban, egyszerű formában fennmaradnak a táncos elemek, pl.: páros fogó, körforgás, párválasztás, guggolás, stb.

A tánc segítségével koordináltabb, harmonikusabb, esztétikusabb lesz a gyermek mozgása, fejlődik forma-, és térérzékelése, valamint ritmusérzéke, gazdagabb lesz lelki élete. A hagyományos mozdulatokkal változatosabbá tehetjük a zenei képességek fejlesztését is.

Célja a népi zene megismertetése, megszerettetése, a népi kultúrával való ismerkedés, a hagyományok ápolása táncon és dalokon keresztül, a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés és nemzettudat erősítése. Táncmozdulatok gyakorlása a kezdő csoport mozgásanyagán keresztül zenére történik. Később a térformákat tudják esztétikusan, arányosan kialakítani, mozgásuk önkéntes és örömteli, egyöntetű.

Az óvodapedagógusok ismerik a Veronika zeneprojekt tartalmát, elemeit, melyeket alkalmaznak csoportjaikban célirányos fejlesztésre.

Az óvónők feladatai a zenei tevékenység feltételeinek megteremtéséhez:

- Teremtsen nyugodt, derűs, szeretetteljes légkört, ahol a félénkebb gyerekek is biztonságban érzik magukat és bátran énekelnek, játszanak a társaikkal együtt
- Nyújtson megfelelő modellt viselkedésével, lelje örömét az éneklésben
- Tudjon sok népi mondókát, gyermekjátékot, gyermekdalt, énekes és hangszeres művet
- Ismerjen sok szép magyar népdalt, ami különböző hangulatot ébreszt a gyermekekben
- Biztosítson teret az éneklési kedvnek
- Daloljon sokat a szituációhoz alkalmazkodva
- Játsszon hangszeren

- Kollegáival énekeljen kánonokat, kétszólamú dalokat, adjon hangot lelkesedésének, ha szép éneklést hall, ha a tevékenységet énekes beszéddel kísérik, énekes játékokat kezdeményeznek saját maguk szórakoztatására
- A gyermekek környezetében legyenek olyan tárgyak, hangszerek, kellékek, melyek egy-egy dalt felidéznek és éneklésre, ritmikus mozgásra készítetik őket
- A gyerek zenei tapasztalatait ne korlátozza foglalkozásokra, az egész napot hassa át a zene
- Fejlessze komplex módon az SNI, HH, HHH, BTMN, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek személyiségét, egyéni ütemben a dallam, a ritmus, a mozgás és a beszéd összekapcsolásával

A zenei nevelés

A zenei nevelés formái:

- alkalmoszerű helyzetek kihasználása
- tervezett, kötött és kötetlen foglalkozások.

A zenei képességek fejlesztésének területei és tartalma:

- Éneklési készség
- Halláskészség
- Ritmusérzék fejlesztése:
- Zenei formaérzék fejlesztése:
- Zenei alkotóképesség fejlesztése:
- Zenehallgatásra nevelés

A megvalósítás folyamata:

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok váltakozásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles- ünnepekhez fűződik. A természeti és a társadalmi környezet hangjai mindennapi tapasztalatot jelenthetnek gyermekeink számára. A dalok, énekes játékok kapcsolódnak a természeti jelenségekhez, társadalmi folyamatokhoz. Nyugodt, meghitt kellemes légkörben az életkori adottságoknak megfelelő zenei

anyagot megismertetjük és gyakoroltatjuk. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé váljon a felnőtt minta spontán utánzásával.

Megfelelő motiváló eszközöket, hangszereket alkalmazunk, melyeket természetes anyagok felhasználásával is barkácsolunk. Modellértékűen közvetítjük a dalokat. Hangszeres játékkal színesítjük mindennapjaikat. A „Veronika” zeneprojekt egyes elemeit beépítjük a mindennapokba, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre. Népdalokkal, népi mondókákkal az önazonosságot, közösséghez kötődést erősítjük. Használjuk és megismertetjük a ritmushangszereket.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ Kialakul önbizalmuk, derűsek, nyugodtak.
- ⇒ Képesé válnak énekes játékok, táncok kezdeményezésére saját szórakoztatásukra, örömmel énekelnek.
- ⇒ Tudnak hat hangterjedelmű dalt tisztán énekelni.
- ⇒ Képesek ismert dalokat szöveg nélkül dúdolv szótágokkal megszólaltatni, és jellegzetes motívumról felismerni.
- ⇒ Tudnak folyamatosan énekelni felelgetős játékokat.
- ⇒ Tudnak dallamot elbújtatni és dallammotívumot visszaénekelni, dallamot ábrázolni.
- ⇒ A zenei fogalompárokat tudják térben és akusztikusan megjeleníteni és összekapcsolni.
- ⇒ Tudják a zenei motívum hosszát, mozgással térben szemléltetni.
- ⇒ Megkülönböztetik az eltérő zörej-, és beszédhangokat, a hangszerek hangszínét.
- ⇒ Képesek az egyenletes tempó tartására, körbe járni egyöntetűen.
- ⇒ Mondókák és dalok ritmusát, lüktetését megszólaltatják
- ⇒ Megkülönböztetik egymástól a dal lüktetését és ritmusát.
- ⇒ Tudnak visszhangot tapsolni.
- ⇒ Felismerik a jól ismert dalok, mondókák ritmusát.
- ⇒ Képesek két csoportban a lüktetés és ritmus egyidejű hangoztatására.
- ⇒ Tudnak biztonsággal az ütőhangszereken ritmust megszólaltatni és motívumhangsúlyt kiemelni.

- ⇒ Követni tudják a változatos térformákat.
- ⇒ Ismerik az egyszerű tánclépéseket, tudja azokat kombinálni.
- ⇒ SNI, HH, HHH, BTMN, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei szívesen, felszabadultan énekelnek, részt vesznek körjátékban, örömmel használják az egyszerű hangszereket.

5.3 VERSELÉS, MESÉLÉS

Célja:

Élmény és örömszerzés, az irodalmi fogékonyság megalapozása, a könyvek iránti érdeklődés felkeltése, a könyvvel való bánásmód elsajátítása, olvasóvá nevelés. A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, a pozitív személyiségjegyek megalapozása elsősorban a népmesék segítségével. Élőszavas mesével, a mesehallgatás során eleven, belső képivilág kialakítása. A magyar kultúra értékeinek átörökítése, az interkulturális nevelés biztosítása mellett. Az irodalmi műveken keresztül a közös nemzet, a szülőföldhöz való tartozás érzésének erősítése. SNI, HH, HHH, BTMN, valamint különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekeink érzelmi, erkölcsi és nyelvi fejlesztése. **A természet szépségeinek megláttatása, a népmesékben fellelhető élővilág tiszteletének átadása.**

Feladatai:

- Az irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Tudatos meseválasztás, gyermekközpontú korosztályos válogatás a csoport és egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével.
- Az élőszavas mesével a gyermek szemléletmódjának, világképének alakítása.
- A mondókák, versek ritmusával, a mozdulatok és szavak egységével érzéki, érzelmi és esztétikai élmények nyújtása.
- A mese cselekményének erkölcsi igazságaival a gyermeki világkép formálása, erkölcsi normák elsajátítása, konfliktus megoldási modellek felkínálása.

- A mondóka és a vers a beszéd zenei elemeire épül, így a játék, szöveg, dallam, mozgás, beszédritmus és hangulat egységével az anyanyelvi nevelés fontos eszköze, ezen elemek egységére való törekvés.
- A gyermek szókincsének bővítése, a nyelv grammatikai, jelentéstani és formai elsajátításának elősegítése.
- A gyermekeket körülvevő felnőttek példamutató szóhasználata, tiszta forrásból származó mesék, versek kiválasztása.
- A gyermek egészséges, kiegyensúlyozott lelki fejlődésének alakítása a mindennapos előszavas mesehallgatással. Hiszen a mese ugyanúgy építkezik, ahogy a gyermek érez és gondolkodik, az átélés az egész személyiség reakciója.
- Kognitív képességek fejlesztése figyelem, emlékezet, gondolkodási műveletek analízáló és szintetizáló képesség fejlesztése.
- A beszéd nem verbális eszközeinek felismertetése.
- A mese, vers beépítése a mindennapi óvodai életbe.
- A gyermekek élettani sajátosságaikhoz igazodva a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemeivel, valamint klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel a hazaszeretet, a közösséghez tartozás kialakítása és megerősítése.
- Új ismeretek nyújtása az őket körülvevő világról.
- A természetről, állatokról szóló versekkel, mesékkel, elbeszélésekkel a gyermekek ismereteinek bővítése, az érzelmi kötődés erősítése természeti környezet iránt.
- A dramatikus játékokkal az önálló szerepvállalás, a társakra figyelem, az együtt játszás gyakorlása, a szövegértés és emlékezet fejlesztése.
- A gyermek önkifejezésének erősítése saját vers és mesealkotással, annak mozgással, ábrázolással, történő kombinálásával.

- A mese terápiás hatásának alkalmazása, szorongások oldása.
- Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mesehallgatás szokásainak kialakítása, derűs, nyugodt légkör megteremtése.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg.
- Olyan igényes hazai és külföldi irodalmi anyag kiválasztása, mely a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodik.
- Mesesarok kialakítása, ahol a gyerekek egyénileg bármikor elővehetik és nézegethetik a képes-, és mesekönyveket.
- Válogatás a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekek hazájának kulturális értékeiből
- A mesedramatizálás, bábozás eszközeinek biztosítása, bábszínházi előadások szervezése, megtekintése.
- Az óvónő beszédmodell szerepéből következően a tiszta, szép, választékos, nyelvtanilag helyes, érthető beszéd formálása.

A megvalósítás folyamata:

A megfelelő nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása, mely segíti a gyermekeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására. Érdekes, figyelemfelkeltő, motiváló eszközök alkalmazása (báb, zene, hangszeres játék stb.) a mesei élmény befogadására. Mindennapi irodalmi élmény megszervezése. Irodalmi anyagunk igen változatos, melynek gerincét a magyar népmesék és a mondavilág történetei alkotják., kibővítve világirodalmi művekkel. Esztétikus és változatos eszközök biztosításával elősegítjük, hogy gyermekeink megjeleníthessék képileg vagy dramatikus formában irodalmi élményeiket. **A tartalmi szempontból jól megválasztott versek, mesék verbálisan is megerősítik a környezetünk**

származó érzékszervi tapasztalatainkat, érzelmileg közelebb hozva a gyermekekhez a bemutatott természeti jelenséget, történet, segítve ezzel természettudományos gondolkodásuk formálódását.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ A gyermekek szívesen hallgatnak és mondanak verset, mondókát, dramatizálnak, báboznak.
- ⇒ Értik a mese szövegét, átérzik a vers hangulatát.
- ⇒ Tudnak elkezdett mesét saját fantáziájuk szerint folytatni.
- ⇒ Nyelvtanilag helyesen használják anyanyelvüket, szókincsük és kifejezőmódjuk jelentősen gazdagodik az irodalmi élmények hatására
- ⇒ Élményeiket vizuálisan is megjelenítik

Funkcionális eszközök:

- Bábok (kesztyűs, ujj, fakanál)
- Fejdíszek
- Képeskönyvek
- Gyermekek könyvek
- Bábparaván
- Különböző mesék textil illusztrációja

5.4 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENYSÉG MEGISMERÉSE

5.4.1. KÖRNYEZETVÉDELEM:

Segítséget nyújtunk ahhoz, hogy a gyermek az őt körülvevő világot a maga egészében megismerje. A természet szeretetére és védelmére kívánjuk nevelni a gyermekeket. Séták, kirándulások, udvari játék során tudjanak rácsodálkozni a természet szépségeire, különlegességeire. Óvják környezetüket, segítsék épségének megőrzését. A növényeket, állatokat szeressék és gondozzák. Ismereteik a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre épül óvodán belül és kívül egyaránt. Ehhez tehát sok kirándulás, séta, túra, mozgásos tevékenység kapcsolódik, melyek a mozgásigény kielégítésén kívül közös megfigyeléseket, együttes élményeket is jelentenek az óvodásoknak.

5.4.2. KERTÉSZKEDÉS:

Az évszakoknak megfelelően folyamatosan részt vesznek a növények gondozásában és az azzal kapcsolatos tevékenységekben.

Megismerkednek a munkaszervezés alapvető fázisaival a tankertben, az óvoda udvarán kialakított magaságysokban, illetve a csoportszobai élősarokban.

A kertben, és az óvoda udvarán végzett munka során, friss levegőn tartózkodnak és tevékenykednek, ezáltal ellenálló képességük erősödik, izomzatuk fejlődik, testmozgásuk koordinálódik. Fejlődik kis- és nagymozgásuk. Megtanulják a szerszámok célszerű és rendeltetésszerű használatát, amely kapcsolódik a környezetvédelemhez, hiszen a természet szeretetére, óvására, az emberi munka általi formálására nevel, az aktív és folyamatos együttműködéssel.

5.4.3. A KÖRNYEZET MEGISMERÉSÉRE NEVELÉS

A környezetet ismerő-, szerető ember személyiségformálása már óvodáskorban elkezdődik. Ekkor alapozzuk meg a gyermekek természet-, környezet iránti vonzódását, azokat a helyes szokásokat, amelyek meghatározóak lesznek egész életükben. Az óvodai fejlesztőmunkában a környezetük értékeinek megszerettetése, megismertetése, védelme kiemelt jelentőségű.

Célja:

A gyermekek minél több tapasztalatot (érzékszervi és mozgásos megtapasztalást) szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről életkoruknak megfelelő szinten. Ez azért szükséges, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben, pozitív szokásokat és viselkedési normákat képviselve, melyek az élővilág, a harmonikus, szép környezet fenntartását és megőrzését szolgálják. **A környezettudatos magatartás, és a fenntarthatóságra nevelés megalapozása tevékenységeken keresztül, valamint a szűkebb és tágabb környezet megismerése során történik, következtében kialakul a szülőföldhöz való kötődés. Pontos kifejezések használata a gyermekeket körülvevő világ élő és élettelen jelenségeiről.**

Feladatai:

- Az óvodapedagógus segíti az önmagukról, környezetükről, a világról szóló tapasztalatszerzést, a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs csoportokban.
- A társas magatartás képességének megismerése közös feladatokban.
- Megfigyelőképesség, gondolkodás, képzelet, emlékezet fejlesztése.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a szülőföldhöz, a kisebbség szokásaihoz, hagyományaihoz, kultúrájához.
- Fontos a szülőfölddel, az ott élő emberekkel, a helyi hagyományokkal, szokásokkal, népi kultúra értékeivel való ismerkedés. Tanulja meg ezek szeretetét, védelmét!

Az óvónő feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Szervezze meg a feltételeket (az alkalmat, időt, helyet, eszközöket, stb.) a spontán-, és szervezett tapasztalat-, és ismeretszerzésre.
- Biztosítsa a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak gyakorlását, melyek segítik a környezetben való tájékozódás kialakulását
- A gyermek aktivitására és érdeklődésére építve szereztesse minél több tapasztalatot a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A gyermeki érdeklődésre alapozva biztosítsa a lehetőséget a tapasztalat- és ismeretszerzésre a kirándulásokon, ill. az óvodában.
- Segítse saját példájával, a valóság felfedezése során a pozitív érzelmi viszony kialakulását a természethez, az emberi alkotásokhoz, neveljen azok védelmére, az értékek megbecsülésére, megőrzésére.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit.

- A környezet megismerése során a matematikai tartalmú tapasztalatszerzéssel segítse a gyermeki gondolkodás (mennyiségi, alaki, nagyságbéli és téri viszonyok, tér, sík-, és mennyiségsszemlélet, ítélőképesség) fejlődését

A megvalósítás folyamata és formája:

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében közvetlen megfigyeléseken, tapasztalatokon alapul, élményszerző séták, kirándulások, illetve csoportszobai tevékenységek szervezésével, kötött és kötetlen formában frontális, mikro csoportos és egyéni foglalkoztatással valósul meg.

Törekszünk arra, hogy a nap folyamán adódó spontán helyzeteket természetes módon használjuk ki. A megvalósítás folyamatának legjellemzőbb sajátossága, hogy a meglévő ismeretekre és tapasztalatokra építve bővítjük a közvetlen és tágabb környezetről szerzett ismereteket és azokat a tevékenységekben gyakoroltatjuk

A környezeti nevelés folyamatában a gyermekek ismerkednek szűkebb, majd egyre tágabb környezetükkel. Környezettudatosságuk alakul, a „zöld óvodai -állat-,madárbarát tartalmak kézzelfoghatóvá” válnak. Jó lehetőséget adnak erre a sétákkal, kirándulásokkal elérhető helyszínek, amelyek a település helyi, természeti, társadalmi értékei. A természettudományos gondolkodásuk alapozása érdekében mindig a valós összefüggéseket ismerjék meg. A kérdéseikre adott válaszokkal lehet differenciáltan, az egyes gyermekek igényeihez, fejlettségéhez alkalmazkodni. Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, a környezet tudatosan megtervezett megismerését szolgálja. A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás során, kreatív módon gyakorolhatják az eddig megszerzett ismereteiket.

A fejlesztés tartalma:

A természeti környezet megismerése

- A természet változásai: időjárás évszakok legjellegzetesebb változásai, sajátosságai.
- A közeli erdőbe, arborétumba tavaszi, őszi kirándulások szervezése
- Tenkes hegyi séta
- Környék jellegzetes és nevezetes építményeivel való megismerkedés
- Harkányi Gyógyfürdő
- Máriagyúdi zarándokhely

- Siklósi vár
- Ismerjék a növények fogalmának tartalmát, ismerkedjenek meg a legfőbb növényápolási munkákkal, a hozzá tartozó eszközökkel, szerszámokkal (Tankert, óvodai magaságyás, csoportszobai élősarok)
- Az ismert állatokat környezetük szerint tudják csoportosítani
- Falusi baromfiudvar megtekintése
- Apró paták lovarda meglátogatása
- Pécsi állatkerti séta
- Irányok, arányok megfigyelése
- Az ember munkája a természetben
- Munkák a földeken
- Építkezések megfigyelése

A társadalmi környezet megismerése

- Család, személyi adatok, lakcím
- Az óvoda környékén található intézmények megismerése, pl.: posta, iskola, élelmiszer áruház, gyógyszerár, orvosi rendelő, gyógykórház, szálloda, pékség, fodrász, stb.
- Színek
- Emberi test felépítése, testrészek
- Közlekedés lehetőségei (séta meghatározott útvonalon, busz kirándulás, sétahajózás a Dráván, Pogányi repülőtér megtekintése)
- Rendőrök munkája (óvodaszintű bemutató, részvétel rendőrségi nyílt napon)
- Tájház látogatás

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ Ismerjék és tudják szüleik, testvéreik teljes nevét, lakcímét.
- ⇒ Tartsák be az elemi közlekedési szabályokat, ismerjék a környezetükben található közlekedési eszközöket, az ott dolgozók munkáját.
- ⇒ Ismerjék fel és nevezzék meg a testrészeket, érzékszerveket és azok funkcióit.
- ⇒ Igényeljük testük ápolását, ismerjék az orvos gyógyító munkáját, érezzenek iránta bizalmat.
- ⇒ Ismerjék a környezetükben lévő intézményeket, épületeket.
- ⇒ Ismerjék és nevezzék meg a környezetükben található színeket, és azok árnyalatait.

- ⇒ Ismerjenek gyümölcsöket, virágokat, zöldségeket, tudják azokat csoportosítani különböző szempontok szerint.
- ⇒ Ismerjenek különböző állatfajtaakat, azokat tudják rendszerezni.
- ⇒ Legyenek képesek a környezetükhöz tartozó megismert dolgokat, jelenségeket nagyság, forma, szín, rendeltetés szerint összehasonlítani.
- ⇒ Tudják felsorolni a környezetükben található, vagy képeken látható ismert tárgyakat, dolgokat, jelenségeket, fedezzenek fel közöttük egyszerű összefüggéseket. Gyakori észlelés, megfigyelés alapján legyenek képesek elemi általánosításokra, következtetésekre.

A környezeti nevelés funkcionális eszközei:

- Könyvek a természetről, az emberek, állatok, növények világáról, a közlekedésről
- Feladatgyűjtemények középső- és nagycsoportosok számára
- Diavetítő és diaképek a különböző témakörökhöz
- Magnó, CD lejátszó, Interaktív tábla
- Hangok világa
- Nagyító
- Táveső
- Mikroszkóp
- Iránytű
- Applikációs képek: légi közlekedés, erdő- mező- hegy- víz, időjárás, család, érzékszervek, foglalkozások, gyümölcs, otthon, napszakok
- Fólia képek a természeti és társadalmi környezetről
- Növények-, állatok-, emberek-, közlekedés világa
- Faterep: házi-, erdei-, vízparti állatok
- Állatok a tanyán
- Testséma fólia-applikációs képek
- KRESZ játék
- Mágneses tábla
- Madáretetők
- Nagyméretű tükör minden csoportszobában
- Szerepjátékok eszközei (orvos, boltos, fodrász, család, stb.)
- Érzékelő zacskók
- Percepciófejlesztő játékok (taktilis érzékeléshez-alak, forma, nagyság, anyag, felület)
- Lego család, közlekedés, kórház, állatok, színház
- Társasjátékok
- Memory
- Képkirakó

- Kártyajátékok
- Dominó
- Képes lottó
- Puzzle
- Autópálya
- Öltöztető baba
- Kerti szerszámok
- Virágföld
- Magvak

5.4.5. MATEMATIKAI TAPASZTALATOK:

A matematikai nevelés a tevékenységek gazdag választékával lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. Meghatározó szerepet kap a gyermek képességeinek fejlesztésében, elsősorban a megismerő képességek, az érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, probléma megoldás konstruáló, ítélő-, és döntési képességek területén.

A matematikának a légköre is nevel matematikai gondolkodásra, az ad esztétikai, érzelmi és intellektuális élményt. A konkrét feladatok, „kutatások”, problémák, és az ezekkel való játszadozás szolgálja azt a fejlesztő hatást a matematikában, amit a zenei nevelésben egy-egy gyermekdal, népdal meghallgatása, megtanulása, az irodalom területén egy-egy vers, mese, kiszámoló elsajátítása. Ezt az élménynyújtást biztosítjuk az óvodában.

Célja:

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermek pozitív érzelmi viszonyainak kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri-, és síkbeli szemléletének alakítása. Az ilyen irányú tapasztalatok, ismeretek tevékenységekben való alkalmazása.

Feladatai:

- A környezetről, a világról, önmagáról szóló tapasztalatszerzés elősegítése.
- A társas magatartás képességének erősítése közös feladatokban.
- Megfigyelőképesség, figyelem, gondolkodás, képzelet, emlékezet fejlesztése.

- Matematikai jellegű tevékenységeken keresztül (számolás, mérés, összehasonlítás) tapasztalatszerzés segítése, önálló véleménynyilvánítás formálása.
- A matematikai nyelvi szókincs, fogalomkör bővítése.
- Gondolkodási sémák elsajátítása a mennyiségekkel való manipulálások során, problémahelyzetek, kreatív megoldási lehetőségeivel.

Az óvónő feladata, a fejlesztőmunka feltételeinek megteremtése:

*„Minden nagyság, kicsiség is, mert van még nagyobb
vagy ha nincs: lehet.
De most elképzelek egy fehér elefántot – áll képzeletem
benső terében
és nézegetem – mekkora? Most az asztalra vetítem:
mint porcelán szobrocská figyel,
most ablakon át a hegyre vetítem: a világot beborítja.”*

(Weöres Sándor: Nagyság)

- A matematikai nevelés is csak akkor válik értékessé, ha összhangban van a gyermek testi, lelki, értelmi, érzelmi szükségleteivel, sajátos fejlődési ütemével, tehát feladat ennek az összhangnak a megteremtése.
- Olyan lehetőségek biztosítása, séták, kirándulások alkalmával, ahol megcsodálják a gyermekek az őket körülvevő természeti környezet méret-, és formagazdagságát, valamint szépségeit.
- A témakörök élethelyzetbe való feldolgozása, a mozgásos és érzékszervi tapasztalatokból kiindulva.
- A természetes anyagok használatára való törekvés, mellyel környezetünk megtapasztalására, óvására, védésére és gyűjtőmunkára neveljük gyermekeinket, figyelembe véve a különböző fejlettségi szintjüket.
- Differenciált és egyéni bánásmód érvényesítése.

A megvalósítás folyamata, formája:

Tapasztalatszerző séták, kirándulások alkalmával az őket körülvevő környezet mennyiségi-, méret és formagazdagságának megfigyelése. Cselekedtetésekkel egyre magasabb szintű matematikai ismeretek és tapasztalatok szerzése. Tudatosan tervezett és szervezett matematikai jellegű tevékenységek – a játékosság elvét figyelembe véve – heti egy alkalommal frontális, mikrocsoportos és egyéni formákra az életkori sajátosságoknak megfelelően.

A fejlesztés tartalma:

- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása:
 - szétválogatások
 - sorba rendezések
 - összehasonlítás a szavakban
- A számfogalom alapozása:
 - mennyiségek összemérése
 - halmazok összemérése, párosítása, számlálása
 - kis számok összkép alapján
 - sorszámok
 - mérések különböző egységekkel
 - tapasztalatok a darabszám változásairól
- Tapasztalatok a geometria körében:
 - építések, alkotások szabadon és másolással
 - tevékenységek tükörrel
 - tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ Kövessék és értsék meg az óvónő kérdéseit, gondolatát. Saját gondolataikat legyenek képesek szabadon elmondani.
- ⇒ Társaik állításának igazságát ítélik meg, javítsák saját tévedéseiket.
- ⇒ Értsék, és helyesen használják a mennyiségekkel és halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást, kifejező szavakat.

- ⇒ Legyenek képesek tulajdonságok szerinti válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatásra, sorba rendezés végzésére.
- ⇒ Tudjanak összemérni és helyes megállapítást tenni hosszúság jellegű mennyiségekre vonatkozóan, két halmazt párosítással összemérni legalább tízig, különféle szín, nagyság esetén is.
- ⇒ Tárgyak számlálása tízig, elemek különféle elrendezése, bontása.
- ⇒ Nevezzék meg építéseikben, síkbeli alkotásaikban a geometriai tulajdonságokat, tudják ezeket alkalmazni.
- ⇒ Legyen tapasztalatuk és élményük a tükörképről.
- ⇒ A térben való tájékozódásban tudják követni az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat.
- ⇒ Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztaltok megszerzettetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.
- ⇒ Matematikai probléma helyzetek megértése, megoldás keresése, kreatív gondolkodás életkoruknak megfelelő szinten.

Az ábrázoló tevékenység célja gyermekek élmény-, és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-, forma-, színeképzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az alkotótevékenységek minden kultúrában megjelennek, és egyedi jelleget hordoznak.

A magyar és nemzetiségi kultúra sajátos tér-, forma-, színvilágának megismertetésével, a tárgyi műalkotásokon, az életmód kultúráján, szokásain keresztül, tárgyi emlékek gyűjtésével, közelebb visszük a gyermekeket a népi-, nemzeti-, nemzetiségi hagyományokhoz, erősítjük az érzelmi kötődést.

Célja és feladata:

- Ismerkedés az ábrázolás különböző fajtáival, műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus, tárgyi környezettel.
- A gyermekek látáskultúrájának fejlesztése érdekében megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek és élmények biztosítása.
- A gyermeki alkotó, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése (belső motiváltság, légkör, hely, idő).
- A tevékenységekhez használható eszközök és természetes anyagok tulajdonságainak és a velük való bánásmód megismertetése.
- A gyermekek képi-, plasztikai kifejező nyelvének fejlesztése, egyéni érettségi szintjükhöz igazodva, differenciált módon.
- Vizuális képességek fejlesztése: képi gondolkodás, megjelenítő és konstruáló képesség.
- Kreatív tevékenykedés feltételeinek megteremtése.
- Környezet esztétikai jelenségeiben, művészi alkotásaiban történő együttes gyönyörködés.

- Megfelelő környezet biztosításával esztétikai érzékük, ízlésük formálása.
- Az óvodai vizuális nevelés jó példájának közvetítése a szülői ház felé, hogy a gyermek az otthoni környezetben is élvezhesse az alkotó, alakító tevékenység lehetőségeit.
- Az esztétikai érzék fejlesztésével a téri tájékozódás és rendezőkéesség komponálási, képolvási kéesség alakítása.
- A különböző technikákön keresztül a nemzetiségi sajátosságok ismertetése, pl.: motívumvilág, agyagozás, szövés, hímzés, gyöngyfűzés, stb.
- Varázskezek- tehetségműhely működtetése.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés lehetőségeinek megteremtése.
- Az óvoda esztétikumának alakítása során formálja a gyermekek környezettudatos szemléletét.
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való megjelenítésére.
- A gyermekek minél több természetes anyaggal való megismertetése.
- Az új megoldások keresése, a kreatív környezettudatos gondolkodásra fenntarthatóságra nevelés.

A megvalósítás folyamata, formája:

Szabadidős tevékenységben, teremben és udvaron egyaránt kötetlen formában spontán és szervezett módon történik. Az ábrázolt tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosítunk, a környezet esztétikai alakítására és esztétikai élmények befogadására, a gyermek fejlettségi szintjének megfelelő technikák és eszközök alkalmazásával.

A gyermeki alkotás a belső képi gazdagságra épül.

A fejlesztés tartalma:

A fejlesztés tartalma az természetes anyagokkal, eszközökkel, valamint a technikai kivitelezés lehetőségeivel történő ismerkedés, gyakorlás, az egyre fejlettebb, gazdagabb képi megjelenítés, a gyermekek élményeihez kapcsolódóan.

- Képalakítás
- Plasztikai munkák
- Építés

1.) Nagyméretű rajz az udvaron (aszfaltra, hóba, homokba).

Krétával, kövekkel, pálcákkal, vízzel, stb., amelyekkel a nagymozgásokat fejlesztjük.

- **Rajz:** sajátos elképzelés után különböző cselekvéses jelenetek, mese-vers megjelenítése, élmények kifejezése, amelyekkel a finommotorikát fejlesztjük (zsírkréta, filc, ceruza)
- **Festés:** érzelmek, élmények, képzelet alapján sokszínű festéssel (testséma fejlesztése)
- **Agyagkompozíció:** lenyomatok, gyurkálás, karcolás (testkoordinálás, személyi zónák)
- **Képkialakítás:** tépéssel, vágással, ragasztással fonalból, anyagból, papírból (vizuális fejlesztés)

2.) Természeti tárgyak gyűjtése: termések gyűjtése, szétvágása, csoportosítása, összehasonlítása (finommotorika fejlesztése).

- **Mintázás:** emberalakok, állatfigurák, játékfigurák (formák tagolása)
- **Szerkesztés, összerakás:** ajándéktárgyak készítése, díszítések kimunkálásával, termésekből figurák, koszorúk (finommotorika, esztétikai érzék fejlesztése)
- **Báb-, díszletkészítés:** gyöngyök, láncok, füzérek, csákók, stb. (képzelet, fantázia, kreativitás, kezűgyesség fejlesztése)
- **Különféle anyagok, természetes anyagok megmunkálása:** homok, agyag, gyurma, papírok, textil, fonal, bőr, fa, termések, stb. (ismerkedés a különböző anyagok tulajdonságaival)

3.) Építés, szerkesztés lehetőségei:

- **Nagy terek létrehozása,** bejárása különböző anyagokból, tárgyakból, dobozokból, textilekből (nagymozgások fejlesztése)

- **Makettek:** kisebb dobozok, textil, fa, fonal, papírok összeillesztése (finommotorika fejlesztése)
- **Térrészek berendezése:** babaszoba, orvosi rendelő, bolt, stb.
- **Hó, homok:** udvaron lévő természetes anyagok felhasználásával (kavics, víz, gally, stb. mozgásfejlesztés)
- **Építés:** fal, bástya, ló, stb. textil-kiegészítőkkal, dobozokkal (vizuális fejlesztés)

Az óvodapedagógus feladata, tevékenység feltételeinek megteremtése:

- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, az anyagokkal és a különböző technikai alapelemekkel, eljárásokkal.
- Természetes anyagok, termékek felhasználása.
- Új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés.
- Az ábrázoló tevékenységhez az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység – ennek öröme – a fontos, valamint ebben elengedhetetlen kritérium a társra való figyelés.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtáival, a műalkotásokkal való ismerkedéssel, a gyermeki személyiség fejlesztése.
- E tevékenységek biztosításával az egyéni fejlettség és képességek figyelembevételével a képi, plasztikai kifejezőképesség, a komponáló-, térbeli-, tájékozódó-, és rendezőképeségek alakítása.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása és annak képi kifejezése, a gyermek tér-, forma-, és színeképzetének gazdagítása, képi gondolkodásuk fejlesztése, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük, kreativitásuk alakítása, megfelelő óvónői irányítással.

- A tehetségigéret, valamint a motivált gyermekek tehetségműhelybe való irányítása, ezt követően a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ A gyermekek biztonsággal és változatosan használják a képi kifejezés eszközeit.
- ⇒ Szem-, és kézmozgásuk koordinálttá válik.
- ⇒ Vegyenek részt a környezetük esztétikumának kialakításában.
- ⇒ Ismerjék a színeket és azok árnyalatait.
- ⇒ Értékeljék alkotásaikat, vegyék észre hibáikat.
- ⇒ Alkalmazzák önállóan az ismert technikákat.
- ⇒ A gyermek biztonsággal jelenítse meg elképzeléseiket, élményeiket, a képi kifejezés változatos eszközeivel.
- ⇒ Legyen képes a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalatai felismerésére.
- ⇒ Színhasználatában érvényesítse kedvenc színeit.
- ⇒ Formaábrázolása váljék változatossá, hangsúlyozza a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- ⇒ Tudjon formákat mintázni elképzelései alapján és megfigyelési felhasználásával.
- ⇒ Az ismert technikákat legyen képes önállóan alkalmazni.
- ⇒ Legyen képes a használt anyagokat, természetes anyagokat eszközöket, színeket, cselekvéseket német nyelven is megnevezni.
- ⇒ Ismerjék meg a gyermekek óvodáskor végére a kisebbség tárgyi kultúrájának értékeit.

5.7 MINDENNAPOS MOZGÁS

Az óvodáskorú gyermek mozgásigénye-életkori sajátosságaiból adódóan igen nagy. Ezért kiemelt hangsúlyt fektetünk a mozgásfejlesztésre, mert a gyermek nemcsak mozgástapasztalatokat gyűjt, de egyéb területek fejlesztését is lehetővé teszi:

- az egészséges életmódra nevelés
- anyanyelvi, értelmi képességek fejlesztése
- szociális fejlődés

Célja és feladata:

- Összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakítása.
- Fizikai erő, állóképesség, ellenálló képesség fejlesztése.
- Mozdásfejlesztésen keresztül értelmi képességek fejlesztése
- Az önismeret és önbizalom növelése, sikeres mozgásos feladatok megoldásán keresztül
- Egyensúlyérzék fejlesztése
- Ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése
- A mozgásigény felkeltése, kielégítése
- Pozitív személyiségtulajdonságok kialakítása, erősítése
- Az egészséges versenyszellem kialakítása
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Szem, kéz, láb koordinációjának fejlesztése
- A testséma fejlesztése
- Testrészek ismerete
- Testfogalom kialakítása

- A test koordinációjának alakítása
- A kezesség (laterális, dominancia) erősítése
- Szókincsük fejlesztése a mozgáshoz kapcsolódóan német nyelven is
- A mozgásos tevékenységekhez fűződő pozitív viszony alakítása

A mozgás tartalmi elemeinek fejlesztése:

- spontán, aktív szabadjátékban megjelenő, mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

A játékos mozgások eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségletek és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. A mozgásos tevékenységek során rendszeresen alkalmazzuk a Veronika zeneprojekt fejlesztő játékait. A Mozgáskotta módszer komplex, mozgás- és személyiségfejlesztő programot használjuk a mozgásfejlesztés során. Az irányított testmozgás zenére, zenei ritmusra végzett ritmusos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc) részét képezheti.

Szabad mozgástevékenység:

A gyermek mozgásigénye és mozgásszabadsága nagyobb, mint amire a mozgás foglalkozások lehetőséget biztosítanak. Az irányított foglalkozásokon különböző mozgásformákat sajátítanak el a gyermekek, melyek gyakorlására, kombinálására a szabadidős tevékenységek közben nyílik lehetőségük, melyhez biztosítjuk a helyet, eszközt és az időt. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés mindennapján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, szabad levegő kihasználására.

Fontos, hogy a balesetveszélyes eszközökre, mozgásokra felhívjuk a gyermekek figyelmét, de ezzel ne építsünk ki indokolatlan gátlásokat, inkább a megelőzésre fektessünk hangsúlyt.

5.7.1. MOZGÁS FOGLALKOZÁSOK:

Az óvodapedagógusok által szervezett kötelező, de kényszertől mentes tevékenység. A mozgás fontos részét képezik a láb és tartás javító gyakorlatok. Heti egy alkalommal tartunk mozgás foglalkozást minden korcsoportban, és mellette szervezünk mozgás tevékenységeket (pl.: úszás, mozgásos nap).

A foglalkozások közben figyelembe vesszük a gyermek egyéni tempóját, képességét és törekszünk arra, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk a gyakorlásra. A mozgás fontos szerepet játszik az egészség megővésében, az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti, ezen kívül fontos személyiségjegyeket alakít ki, erősít meg. Szoros kapcsolatban áll minden nevelési területtel.

5.7.2. MINDENNAPOS MOZGÁS:

Naponta szervezzük a csoportokban. Időtartama a gyermekek fejlettségi szintjétől és napi állapotától függően 10-15 percig terjed. Célja a felfrissülés, edzés, mozgásszintjük és testi képességeik fejlesztése, feszültségek oldása. A mindennapos mozgás kialakítja a gyermekekben azt az igényt, hogy mindennap rendszeresen mozogjon, mert az jó és szükséges. A mozgásos játékok kapnak nagyobb hangsúlyt, melyek gimnasztikai elemekkel egészülnek ki a preventív torna beépítésével. Lehetőség szerint az udvaron tartjuk, ha erre nincs mód, a csoportszobában, de mindig friss levegő biztosításával. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A rendszeres és tervezett alkalmakon túl a gyermekek környezete változatos mozgásra, játékra ad lehetőséget mind a szobában, mind szabadlevegőn. Mozgás közben egyre közelebb kerülnek a környezetükhöz, erősödik a környezettel való kapcsolatuk.

Szervezett mozgásprogramok, mozgástevékenységek, séták, kirándulások:

A mozgásprogramok szervezésének célja, hogy szélessítsük a gyermek mozgástapasztalatát, mozgásigényét kielégítsük, rendszeres, aktív mozgáshoz szoktassuk őket, és kedvet ébresszünk a különböző tevékenységek iránt.

Ezek a következők:

- vízhez-szoktatás, úszásoktatás
- tánc
- preventív torna
- irányított mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

5.1.3. VÍZHEZ-SZOKTATÁS, ÚSZÁSOKTATÁS:

Szabadon, önként választható nagycsoportos gyermekeink számára, melyet heti egy alkalommal biztosítunk, Helyi adottságunk a gyógyfürdő, melynek vezetősége lehetővé tette, hogy úszásoktatást szervezzünk óvodásainknak. Szakképzett oktató foglalkozik a gyermekekkel. Célja, hogy a vizet, mint új közeget megszerettessük a gyermekekkel, s biztonságérzetük növelésével ugyanolyan jól érezzék magukat a vízben, mint a szárazföldön. Tehetséges gyerekek kiszűrése, szakosztályba irányítása. A vízhez-szoktatás végső célja, az új közeghez való alkalmazkodás, a célszerű mozgás a vízben.

Ezután következik valamely úszásnem technikai elemeinek oktatása, amely viszonylag hosszú, alapos előkészítés után kivitelezhető.

5.7.4. PREVENTÍV TORNA:

A preventív torna beépül a mindennapos testnevelésbe. Sokoldalú, színes játékos mozgásformákkal megismertette a gyereket, lehetőség nyílik arra, hogy magától is kezdeményezzen olyan játékot, mely elősegíti a helyes testtartást és a lábboltozat erősödését, pl.: ceruzafogás, lábujjal rajzolás, szalvétatépegetés, papírdarabok összeszedése lábbal, stb... Célunk, hogy szívesen önként végezzék ezeket a tevékenységeket.

A mozgásfejlesztés feltételei:

Személyi feltételek:

A mozgásfejlesztés feladatainak megvalósításához az óvodapedagógusok teremtik meg a feltételeket. Fontos, hogy ismerjék a csoportba járó gyerekek általános fejlődési mutatóit és a gyerekek egyéni mozgásszintjét, mozgásigényét. A csoportszoba berendezését és a szükséges eszközöket is ennek megfelelően válassza ki. Az óvónő minden megnyilvánulása tükrözze, hogy pozitív a mozgáshoz való viszonya, örül a mozgásban elért sikereknek. Tegye lehetővé, hogy sokoldalú mozgástapasztatokat szerezzenek a gyerekek.

Egyéb feltételek:

A csoportszobát úgy alakítjuk ki, hogy nagyobb mozgást igénylő játékokat is játszhassanak a gyerekek.

Az udvar elrendezése, nagysága lehetővé teszi, hogy az aktív mozgással járó játékok, tevékenységek megvalósuljanak, akár egyénileg, akár csoportosan, vagy tömegesen. A csoportszobákban elegendő mennyiségű mozgásra motiváló eszközöket biztosítunk, melyek bármikor hozzáférhetők a gyermekek számára.

Az udvarban különböző méretű és fajtájú mászóakák, hinták, mászórudak, kötelek, egyensúlyozó gerendák, komplex mozgásfejlesztő játékok járulnak hozzá a gyermek mozgásigényének kielégítéséhez, mozgástapasztatuk bővítéséhez.

Fontos, hogy testnevelés foglalkozásokon is minden gyermek számára biztosítsuk az eszközöket, kézi szereket, valamint a tornaszobában a torna-, és sportszereket.

A szülőket tájékoztatjuk az óvodán kívüli sporttevékenységekről, szakosztályon keresztüli sportolási lehetőségekről a gyermek egyéni adottságainak és érdeklődési körének megfelelően. Pl.: kézilabda, Bozsik foci.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ A gyermek sajátítsa el a természetes mozgások elemeit (járás, futás, kúszás, mászás, ülés, állás, stb.)
- ⇒ Nagy-, és kismozgása összerendezett, megfelelő ritmusú legyen
- ⇒ Ismerje a vezényszavakat, azokat hajtsa végre
- ⇒ Az adott szabályokat tartsa be
- ⇒ Ismerje a mozgások, irányok, testrészek elnevezését
- ⇒ Mozgás közben tudjon irányt változtatni
- ⇒ Tudjon egyensúlyozni egy lábon, valamint páros lábon, eszközökön
- ⇒ Tudjon egy, illetve páros lábon szökdelni
- ⇒ Tudjon labdát dobni, elkapni, gurítani, pattogtatni, célba dobni vele
- ⇒ Nekifutással tudjon akadályokat átugrani, talajéréskor fékezni mozgását
- ⇒ Tudjon talicskázni
- ⇒ Legyen képes egyéni, csoportos, sor-, és váltóversenyeket játszani, a szabályokat betartani
- ⇒ Fejlődjön tér-, és időtájékozódó képessége
- ⇒ Szeresse és igényelje a mozgást
- ⇒ Fejlődjenek testi képességeik, mind az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség
- ⇒ A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulása

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze: hozzájárul a gyermekek ismereteink gyarapodásához, értelmi képességeinek fejlődéséhez, akarat tulajdonságaik kialakításához, a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, valamint munkaszemlélete alakulásához. Ugyanakkor a közösségi kapcsolatok, érzelmek szociális viszonyok alakításának, az egészséges életmód szervezésének is fontos eszköze. A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, saját magához mért fejlesztő értékelést igényel.

A munka jellegű tevékenységekhez tartoznak a gyermekek önkiszolgáló tevékenységei közben szerzett tapasztalataik, melyek birtokában eljutnak a társakért, a csoport érdekében végzett munka jellegű tevékenységekig. Ezeknek „tétje” van, akár önmagukra, akár a társakra vonatkoztatva. Az önkiszolgálás, a növény- és állatgondozás, a környezet rendjének megtartása, az alkalmi megbízatások, a naposi munka, különböző viszonyulásokat (önmagam, mások) jelentenek. Az eszközök, munkafogások, anyagok az élettelen és az élő természet összefüggéseinek, törvényszerűségeinek átélésére, saját tevékenységük hatásainak megismerésére adnak teret. Tudatos szervezéssel, folyamatos felnőtt jelenléttel és a gyermekek munkájának fejlesztő értékelésével fejlődnek kompetenciáik. Eközben az óvodapedagógusok a zöld tartalmak tudatosítására figyelmet fordítanak.

Célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, a kötelesség teljesítését, saját és mások eredményeinek elismerését. A munkakapcsolatok létrehozásában célunk, hogy minél gyakrabban beszéljenek a kisebbség nyelvén is.

Feladatai:

- A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közvetítése.
- A közösség érdekében végzett munka örömeinek átélése.

- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának segítése, támogatása.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, újakkal való bővítése.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- A gyermek célirányos fegyelmének, kötelességvállalásának alakítása.
- Jártasságok, készségek alakítása, az eszközök, szerszámok használatában.
- Különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása 3 – 7 éves korban.
- Balesetvédelmi előírások betartása és betarttatása, az új eljárások bevezetése során.
- A munka jellegű tevékenység során a környezettudatos nevelést elősegítő gyűjtőmunkák, célirányos munkák. (Pl.: kerti munka, hulladék gyűjtés, komposztálás)

Az óvodapedagógus feladata:

- Sokoldalú munkatevékenység feltételeinek biztosítása, megszervezése a cselekvő megtapasztaláson keresztül.
- Biztosítsa a nyugodt légkört, ami lehetővé teszi az elmélyült munkatevékenységet.
- Tanítsa meg az óvónő a gyerekeket a feladatok elvégzésére, testi épségük megőrzésére.
- Biztosítson megfelelő helyet és elegendő időt a munkavégzéshez.
- Tegye lehetővé, hogy a munkaeszközök mindig elérhetőek legyenek.
- Segítse a különböző akarati és erkölcsi tulajdonságok kialakítását, és fejlődését, pl.: kitartás, felelősségérzet, kötelességtudat, önállóság, céltudatosság, szabálytudat, önfegyelem.
- Biztosítson olyan munkalehetőségeket is, amelyek végzése közben fizikai erőnlétük, mozgáskoordinációjuk fejlődik.

- Ébressze fel a gyermekben a munka iránti tiszteletet, a dolgozó ember megbecsülését, a munka eredményének értékelését.
- Érzékeltesse a gyermekek előtt a munka fontosságának, hasznosságának, szükségszerűségének értelmét.
- A gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelő tevékenység, önállóság biztosítása.
- Ismertesse meg a gyermekekkel német nyelven is az adott munka eszközeit, azok használati módjait, a munkafogásokat és a munka ellenőrzését.

Az értékelés alapelvei

- ⇒ A munka jellegének, a csoport és az egyes gyermek fejlettségének megfelelő értékelés történetjék
- ⇒ Az elvégzett tevékenység feletti öröm domináljon
- ⇒ A teljesítményhez kapcsolt óvónői elismerés ösztönző erejű legyen

Az értékelés formái

- ⇒ Differenciált, egyéni értékelés az önmagához viszonyított fejlődés szempontjainak megfelelően
- ⇒ Együttes gyönyörködés az elkészített munkában, pozitív példa tudatosítása
- ⇒ Dicséret: elismerő szó, jó teljesítmény kiemelése, sikeres teljesítés esetén a csoport minden tagjára ható serkentés szándéka
- ⇒ Jutalmazás: az egyén mellett a csoport teljesítményére is gondolunk, ösztönző rámutatás a hiányosságok szükséges pótlására, az előrelépés módjára (pl.: jutalomséta, csoportban használható, régóta vágyott játék megvásárlása)
- ⇒ Az egyéni pozitívumok csoport előtti kiemelése pl. kitartó, figyelmes munkavégzés stb.

A gyermek értékelési képességének alakítása, fejlesztése nagycsoportban

- ⇒ A csoport fokozatos bevonása az értékelésbe: egymás munkájáról szóló véleményalkotás irányítása, pozitívumok kiemelésével

⇒ Önértékelés, fokozatosan tudatosodó önvizsgálat

Munkajellegű tevékenységek és tartalmuk

Munkafajták:

- önkiszolgálás
- testápolás
- étkezés
- öltözködés
- a környezet rendjének megőrzése, helyreállítása
- a gyermekek személyes holmijának kezelése
- közösségért végzett munka
- naposság, étkezéssel kapcsolatos teendők
- rendrakás, takarítás
- elősarok gondozása
- udvarban végzett munka gyermekméretű szerszámokkal
- Tankert, magaságyás gondozása
- növény-, és állatgondozás
- segítség a kisebbeknek
- teremrendezés, díszítés
- játékjavítás, tisztítás, készítés
- megbízások teljesítése
- ajándékkészítés

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ A testápolással, az étkezéssel, az öltözködéssel kapcsolatos teendőket önállóan végezzék
- ⇒ Biztonsággal igazodjék el, és természetes módon tevékenykedjen az őt körülvevő környezetben.
- ⇒ Legyenek megfelelő ismeretei és tapasztalatai, gyakorlata a végzett munkában.

- ⇒ Szívesen, örömmel végezze a munkát, jelentsen sikerélményt számára.
- ⇒ Lássa maga előtt a munka célját, és a hozzá kapcsolódó tevékenységi folyamatot. Tudjon önállóan tevékenykedni az adott folyamatban.
- ⇒ Tudja a részből az egészet összerakni, felelősséget vállalni az elért eredményért.
- ⇒ Ismerje meg az eszközök használatával járó veszélyeket is.
- ⇒ Vállaljon és végezzen egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat.
- ⇒ Legyen képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére.
- ⇒ Legyenek ismeretei a mindennapos háztartásban végzett sokrétű tevékenységekkel kapcsolatban, pl.: sütés, főzés, takarítás, kerti munka, rendrakás, mosogatás, stb.
- ⇒ Tudjon a munkajellegű tevékenységekhez kapcsolni német nyelvű versikéket, rigmusokat, mondókákat, tudja az egyes tevékenységeket megnevezni, értse az utasításokat németül is.
- ⇒ Gondozza, óvja környezetét.
- ⇒ A közösségért végzett munka során megjelenik helyes önértékelésük, nő önbizalmuk.
- ⇒ Jellemzi őket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás.

Célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek alapkészségeinek és kulcskompetenciáinak fejlesztése, a pozitív attitűdök erősítése. A folyamat eredményeképpen az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése. Biztosítja a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához, szükséges képességek, készségek fejlesztését. A tanulási folyamatban teljesednek ki a gyermek kompetenciái, készségei, képességei, tanulási attitűdje. Az óvodáskorú gyermek életében a tanulást sajátosan kell értelmeznünk.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és a tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

A tanulásnak eredménye van. Ezek az eredmények különböző ismeretekben, szokásokban, viselkedési módokban, magatartási formákban, készségek kialakulásában és képességek fejlődésében egyaránt megnyilvánulnak. Tehát a teljes személyiség fejlődését támogatja.

Tanulásnál a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve alapoznunk kell utánzási hajlamára, kíváncsiságára, tudásvágyára, új ingerekre való fogékonyságára, mozgásigényére.

Tevékenységét érzelmek vezérlik. Mivel alapvető tevékenysége a játék, ez a tanulás elsődleges színtere és motivációs bázisa. A pozitív érzelmek segítik az érdeklődés fenntartását, többek között ilyen lehet az önálló tapasztalatszerzés, a felfedezés lehetőségének biztosítása, a probléma megoldása, a tevékenységformák kielégítése, a játékos feladatmegoldás.

Nélkülözhetetlen a felnőttköz való érzelmi kötődése. A szereteten és elfogadáson alapuló kapcsolat segíti az óvónő munkáját, mely a gyermek pszichikai tulajdonságaira építve irányítja folyamatos megfigyeléseit, tapasztalatszerzéseit.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Feladata:

- Tudás iránti vágy felébresztése
- Tanulási tapasztalatok szerzése, mely befolyásolja az iskolai életre való felkészülést
- Tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlesztése
- Spontán szerzett ismeretek, tapasztalatok rendszerezése
- Problémahelyzetek többféle megoldására törekvés
- Önálló megfigyelésekre késztetés
- Összefüggések felfedezésére szoktatás
- Önellenőrző képesség alakítása
- A beszéd technikai és tartalmi fejlesztése
- Erkölcsi ítéletalkotó képességének fejlesztése
- Együttélési szabályok elfogadtatása
- Egészséges életvitel szokásainak kialakítása

Az óvónő feladatai az optimális fejlesztés feltételeinek megteremtéséhez:

- Barátságos, otthonos, biztonságot, nyújtó, tanulást támogató légkör megteremtése
- Az óvodapedagógus és gyerek közötti kölcsönös kapcsolat kiépítése
- Cselekvő aktivitásra készítő helyzetek kialakítása
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása minél több érzékszerv bekapcsolásával

- A meglévő ismeretek felhasználásával és átrendezésével a tanulást támogató környezet megteremtése, meglévő ismeretek, tapasztalatok felhasználásával új létrehozása, kreativitás erősítése, alkotó képesség fejlesztése
- Egyéni érettség figyelembevétele, differenciált tevékenykedtetés
- Feltétel nélkül odafigyelés, pozitív megerősítés, értékek közvetítése, modellnyújtás
- Az óvodapedagógus a tanulásbiztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az ismeretek elsajátításának módjai:

- Utánzásos minta-, és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulása
- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás
- Cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás
- Tervezetten szerzett tapasztalatok, gyakorlatorientált megvalósítása

A tanulás tartalmát a nevelési területek konkrétan megjelölik, kifejtésük ott történik.

A tanulás szervezeti formái

Kötött és kötetlen kezdeményezések foglalkozások formájában (séták, kirándulások, beszélgetések alkalmával, spontán szerzett és irányított tapasztalatszerzések során, játékos helyzetek megteremtésével, természetes és szimultán környezetben egyaránt) folyamatos időkeretben történik a tanulás, párhuzamos tevékenységi formákban.

A kötetlen szervezeti forma alól a testnevelés kivételt képez, ez a fejlesztési terület minden csoport számára kötött formában valósul meg. A kötetlen foglalkozás önkéntes bekapcsolódást és távozást

tesz lehetővé. A kötelező, szervezett foglalkozás napi rendszerességgel mindenkinek egyszerre kezdődik és fejeződik be. Korosztálytól függően 5- 35 perces időtartammal.

A tanköteleskorukat megelőző évben vesznek részt az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségére igazodó iskolaelőkészítő-fejlesztő pedagógiai tevékenységben.

Mindkét esetben a pedagógustól céltudatosságot, tervszerűséget követel: önállósága a fejlesztés tartalmában, megvalósítás módjában, az időpont megválasztásában stb. egyaránt kifejeződik.

Lehetséges foglalkoztatási formák

- Frontális: csak kötelező keretben valósítható meg. Tapasztalataik közös megbeszélésén és együttes feladatmegoldásokon alapul.
- Egyéni: önálló feladatmegoldásra készlet.
- Mikrocsoportos, páros: együttműködést, alkalmazkodást igényel.

A különböző korcsoportok foglalkoztatási formái:

- 3-4 évesek: minden nevelési területen, a kötetlen formákon zajlik a mozgást kivéve.
- 4-5 évesek: a kötetlen foglalkozások vannak túlsúlyban, napi szinten szervezett foglalkozásokra is sor kerül 15- 20 perc időtartamban, ahol a játékosság, mint alapelv érvényesül (ismeretek rendszerezése).
- 5-7 évesek: napi egy komplex foglalkozást szervezünk, cselekménybe ágyazott tanulás formájában, ami szervezett formában valósul meg. Törekszünk a komplexitás megvalósítására, ahol minden nap más-más nevelési terület dominál.

A tanköteleskorukat megelőző évben vesznek részt az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségére igazodó iskolaelőkészítő-fejlesztő pedagógiai tevékenységben.

A differenciálásra egyéni és mikrocsoportos foglalkozásokra nagy hangsúlyt fektetünk mind az osztott és mind az osztatlan csoportban.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ⇒ Kialakul a szándékos figyelme
- ⇒ A megfigyelés fontossá válik
- ⇒ Nő a figyelme tartóssága
- ⇒ Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés
- ⇒ Érzékelése, és észlelése differenciálódik
- ⇒ Képesé válik a problémák felismerésére, megoldására
- ⇒ Tudja tapasztalatait rendszerezni
- ⇒ Kialakul feladattudata, feladattartása
- ⇒ Alkalmassá válik az önálló feladatmegoldásra
- ⇒ Kialakulóban van önellenőrző képessége
- ⇒ Tisztában van saját értékeivel
- ⇒ Gondolatait érthetően, logikusan fejezi ki

Minden speciális szolgáltatás óvodaidőben, térítésmentesen, pedagógiai szakemberek biztosításával folyik. Szülői kezdeményezésre, nevelési időn kívül olyan szervezett programok lebonyolítását is segítjük, amelyek térítéskötelesek.

Pl.: lovaglás, angol nyelv, gyermektorna, gyermekjóra.

5.10 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSAI:

- az egyes gyermekek sajátos igényeihez igazodik, melynek során a gyermek átélheti az elfogadást és a szeretetteljes törődést
- biztonságot adó kapcsolatban motiválja a gyermeket a játékban és tevékenységekben való részvételre, támaszkodva a gyermek különféle késztetéseire, igényeire, szükségleteire pl. mozgásigény, kíváncsiság, érdeklődés, sikerélményre törekvés, alkotásvágy, önmegvalósítási vágy

- gondoskodik az objektív feltételekről (hely, eszközök, idő) és a szubjektív feltételekről (nyugodt légkör, érdekes tevékenységek)
- változatos módszereket alkalmaz: odafigyel, kér, figyelmeztet, bemutat, magyaráz, differenciál a segítség módjában, dicséri, bátorítja, elismeréssel ösztönzi gyermek önállósodási törekvéseit
- tudatosítja a gyermekben saját példájával is, hogy a "másik" gyermek szükségletei és igényei is fontosak, azok is teljesítendőek, formálva ezzel a csoportban egymás elfogadását, az alkalmazkodás és tolerancia kialakulását.

5.11 ISKOLA ELŐKÉSZÍTÉS

77/2025. (IV. 15.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII:17.) Kormányrendelet.

A 2019. évi LXX. törvény elfogadásával az Országgyűlés módosította a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt, amelynek módosult előírásai 2019. július 26-án, szeptember 1-jén, illetőleg 2020. január 1-jén léptek hatályba. Módosultak az óvodával kapcsolatos előírások a köznevelési törvény 8. § (1)-(3) bekezdéseiben. Az óvoda feladatával kapcsolatban bekerült az (1) bekezdésbe, hogy az óvoda a gyermeket fokozatosan, de különösen az óvoda utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.

Felkészítés az iskolára

Minden lehetőséget meg kell ragadni a játékos, sokszínű gyakorlásra, a gyermek fejlettségéhez mért feladatok elvégzésére, mindehhez elegendő időt biztosítani.

Vállaljuk, hogy olyan nyitott, önálló véleményüket kifejezni képes, aktív, alkotni szerető gyermekeket indítunk útjukra, akik szívesen fogadnak be új információkat, képesek a mai iskolai elvárásoknak megfelelni. Ez csak úgy érhető el, ha jól érzik magukat, érzelmileg biztonságban vannak. Mindezt szoros együttműködésben tesszük a családokkal. Ehhez járulnak hozzá a rendszeresen szervezett Boldogságórák.

„Az idegrendszeri érésnek és a személyiségfejlődésnek az a szintje, amikor a gyermek érzelmileg elfogadja a feladathelyzetet, érdeklődése a közeli konkrét ismeretek köréből a távolabbi és absztrakt felé terjed, képes a huzamos közösségi alkalmazkodásra, gondolkodását, tevékenységét a feladattartás és egyre inkább a problémamegoldás jellemzi”

(dr. Bergmann Erzsébet)

Az iskolaérett gyermek jellemzői

Mozgás/Testi érettség

- mozgása összerendezett, harmonikus
- erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

Kognitív fejlettség

- nyitott érdeklődés, kiegyensúlyozott érzelmek
- a tanuláshoz szükséges képességek kialakulása
- érzékelése, észlelése differenciálódik (téri észlelés, vizuális és akusztikus differenciálás, téri tájékozottság, téri mozgásfejlettség, testséma kialakulása)
- önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés
- megnő a megőrzés időtartama
- megjelenik a szándékos figyelem
- nő a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása és átvitele
- kialakulóban az elemi fogalmi gondolkodás

Nyelvi fejlettség

- érthető, folyamatos a gondolatok és érzelmek kifejezése
- helyes ragozás
- szófajok használata
- mondszerkezetek, mondatfajták
- hangzók tiszta ejtése
- megérti, meghallgatja mások beszédét

Szociális érettség

- készen áll az iskolai életre és a tanító elfogadására
- képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni (önállóság, önfegyelem)
- feladattudata kialakulóban (feladatmegértés, feladattartás, kitartás)

Értelmi fejlettség

- megfelelő ismeretek
- érdeklődés, kíváncsiság
- érett gondolkodás
- jó analízáló, szintetizáló képesség
- lényeglátás,
- probléma megoldási és analógiás gondolkodási készség

Érzelmi fejlettség

- kiegyensúlyozott érzelmek
- megfelelő önuralom
- örömeit háttérbe szorítása
- kudarcátűrés

Az iskolaelőkészítés célja:

A 6-7 éves gyermekeket képessé tenni az iskolai tanulásra, komplex személyiség formálással

Irányelvek:

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – **iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben** vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben részt kell venniük.

A **kritériumorientált pedagógiai szemlélet** lényege, hogy a gyermek teljesítményét **nem más gyerekekhez** hasonlítjuk, hanem **előre meghatározott, egyértelműen leírt elvárásokhoz (kritériumokhoz)** mérjük.

A fejlődést a gyermek saját korábbi állapotához és a meghatározott kritériumhoz viszonyítjuk.

Szervezeti keretek:

Időbeosztás: a napi 45 perces időkeret biztosítása, a gyermekek terhelhetőségének megfelelően.

Csoportos és egyéni foglalkozások: 5-35 perces csoportos tevékenységek, illetve lehetőség szerint kis létszámú csoportok, esetleg egyéni fejlesztés a hatékonyság növelésére.

Tér biztosítása: ha az infrastruktúra engedi, külön fejlesztő tér használata, ahol nyugodtan, zavartalanul dolgozhatnak a gyerekek.

Szakmai együttműködés segítő szakemberekkel: az óvodapedagógus és a fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus összehangolt munkája a fejlesztési célok eléréséhez.

Eszközök és módszerek: változatos, életkorhoz illeszkedő fejlesztő eszközök és játékos módszerek biztosítása.

Módszertani szabadság: Az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységek megvalósításában a pedagógus módszertani szabadsága biztosított. A pedagógus saját szakmai kompetenciája, tapasztalata és a gyermekek aktuális szükségletei alapján választhatja meg az alkalmazott módszereket, munkaformákat és eszközöket, mindig szem előtt tartva az ONAP és a helyi pedagógiai program célkitűzéseit. A módszertani szabadság garanciája annak, hogy a fejlesztés játékos, élményszerű és a gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazodó legyen.

Pedagógiai innovációk: Óvodánk kiemelt feladatának tekinti a nevelési gyakorlat folyamatos megújítását, a korszerű pedagógiai eljárások, módszerek és eszközök beépítését. Az innováció célja, hogy a gyermekek nevelése és fejlesztése a mai kor elvárásainak megfelelő, ugyanakkor gyermekközpontú és élményszerű legyen. Ennek érdekében hangsúlyt fektetünk a játékalapú tanulás erősítésére, a komplex tevékenységformák – projektek, témahetek – alkalmazására, valamint a differenciált fejlesztés és az inklúzió hatékony módszereinek érvényesítésére.

Pedagógiai alapelvek:

Gyermekközpontúság: A fejlesztő tevékenység a gyermek egyéni szükségleteire, képességeire és érdeklődésére épül. A gyermek aktív részvételére, motivációjára és önkifejezésére építünk.

Célirányosság elve: Minden tevékenység mögött világos, tudatosan megfogalmazott fejlesztési cél áll.

Differenciálás: A tevékenységek a gyermek egyéni terhelhetőségéhez és fejlettségi szintjéhez igazodnak, figyelembe véve az eltérő képességeket és fejlődési ütemeket.

Játékosság és élményalapúság: A fejlesztő feladatok játékos, élményszerű formában valósulnak meg, hogy a gyermekek motiváltak legyenek, és pozitív tapasztalatokkal gazdagodjanak.

Rendszeresség és folyamatosság: A fejlesztő tevékenységek napi rendszerességgel történnek, biztosítva a folyamatos fejlődést és a készségek stabilizálódását.

Aktív részvétel és együttműködés: a tevékenységek során a gyermek ne passzív befogadó, hanem aktív cselekvő legyen.

Komplexitás elve: Több képességterület egyidejű fejlesztése. Egy-egy tevékenység tanulási csatornát aktiváljon (auditív, vizuális, kinezetikus). A tevékenységek kapcsolódjanak az óvodai élet más területeihez is- integrálás (mese, zene, mozgás, környezet).

Esélyegyenlőség és befogadás: Minden gyermek számára hozzáférést biztosítunk a fejlesztő tevékenységekhez, támogatva az önbizalom, a szociális készségek és a harmonikus személyiség fejlődését.

Értékközvetítés és szociális készségek fejlesztése: A tevékenységek során a gyermekek megismerik és gyakorolják a közösségi együttműködés szabályait, kulturális értékeket és a társas kapcsolatokhoz szükséges készségeket.

Rugalmasság és adaptivitás: A pedagógus alkalmazkodik a csoport aktuális állapotához, egyéni szükségletekhez.

Az iskola előkészítés feladata:

Képességeik fejlesztése, ismereteik bővítése, a tanulás iránti érdeklődés felkeltése olyan módszerek, szervezési eljárások, eszközök segítségével, melyek megfelelnek az életkori és egyéni sajátosságoknak és biztosítják a tehetséggondozást, a hátrány kompenzációt, az egyenlő esélyeket.

Az iskola előkészítés feltételei:

„A gyermekek szemükön, hangjukon, hallgatásukon, testtartásukon, gesztusaikon, viselkedésükön, mosolyukon, le és föl ugrálásukon keresztül kommunikálnak velünk. Ily módon mutatják meg nekünk mi az, amit képesek megtenni, s azt mi zajlik bennük. A gyermeki viselkedés jelentésének megértéséhez akkor jutunk a legközelebb, ha megtanulunk olvasni tekintetükből, ha megfigyeljük a kommunikáció módját, s ha képesek leszünk olyannak látni őket, amilyenek valójában.”

(Cohen és Stern)

⇒ Az egyéni és életkori sajátosságoknak, a gyermek személyiségének ismerete

Az iskola előkészítés megvalósításához szükséges a gyermekek alapos megismerése, készségeik és képességeik fejlődésének nyomon követése és rögzítése, az eredmények alapján a folyamatos és következetes nevelőmunka megtervezése és megvalósítása, valamint értékelése. Ennek

megvalósításához minden gyermekről fejlődési lapot vezetünk, melyet félévente értékelünk. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk az OviKRÉTA gyermeki fejlődés nyomon követő programmal ill. szakemberhez irányítunk. A nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálatát a DIFER programmal értékeljük.

⇒ **Az óvodáskorú gyermekek fejlődési törvényszerűségeinek, tanulási sajátosságainak a figyelembevétele**

Az óvodapedagógus feladata a biológiai érés és a pszichológiai életkori szakaszok ismeretében változatos, **gazdag ingeranyag** biztosítása, melynek segítségével az adott képességek intenzíven fejlődnek, valamint olyan, a tanulási tevékenységet **motiváló állapotot létrehozni**, amelyben a külső késztetések a gyermek belső késztetéseivel találkozik.

Érdekltté tehetjük a gyermeket a tanulási folyamatban, ha meghagyjuk a **szabad választás érzését**.

Ezt a következő módon biztosíthatjuk a tanulási folyamat megkezdésekor:

- feltételek megteremtésével (kikészített eszközök, élmények felidézése stb.), amelyek inspirálhatják a tanulási tevékenység választására
- tevékenységek felkínálásával, választhatósággal párosulva a döntés szabadságát kínálja fel
- a gyermek élményasszociációjának kihasználásával, amely alkalmat ad arra, hogy a felidézett élmény érdeklődést vált ki a tanulás témája iránt
- a gyermek számára kíváncsiságkeltő problémahelyzetek teremtése, a lehetséges megoldási módok bemutatása elsajátíttatása, valamint önálló alkalmazása
- gyermeki szükségletek, igények, kérdések kielégítésével, amely egy meglévő motivált állapot kihasználását eredményezi
- motivált tevékenység végzése során abba beintegrálva, amely alkalom lehet arra, hogy a tanulási tevékenység témája elmélyülhet, többet kíván megtudni róla a gyermek, vagy akár arra is adhat alkalmat, hogy egy asszociációval hozzá kapcsolódó téma bontakozhat ki

- a gyermekkel történő beszélgetésből kiindulva, amely mindig meglepetéseket tartogat az óvodapedagógus számára, ezek a beszélgetések adnak témaajánlatot, bepillantást a gyermek érdeklődési körébe, igényeik is megfogalmazódhatnak
- gyermeki segítségkérés kapcsán, amely mindig a gyermek egyfajta közeledését, kapcsolatkeresését, igényét fejezi ki, ami mindig alkalom lehet annak tartalmi kihasználására is
- téma vonzóságára építve; melyhez a gyermek érzelmileg kapcsolódik

Az **érdeklődés fenntartása** mindig az óvodapedagógus pedagógiai hatásrendszerével történik. Cél, hogy a gyermek a tanulási folyamatot önálló járja végig, a felfedezés biztosítva legyen számára és az alkotás örömét átélhesse. A gyermek sikere erősíti a további motivált állapotot.

„A szabad cselekvés mindig magasabb rendű, mint a kötelességből végzett.”

(R.Steiner)

„ Az ismeretlen megismerési vágya, az új megismerésének kiindulópontjai a csodálkozás. Minden érdeklődés az érzelmekben gyökerezik.”

(Platon)

Biztosítanunk kell:

- hogy a tudást önállóan megszerezze, a világot megértse, tudatosítsa, kérdéseire választ kapjon
- hogy szabadon alkothasson, feltalálhasson, kísérletezhessen, beavatkozhasson környezetébe
- hogy sikerélményhez jusson, hibázhasson
- hogy bírálhasson, véleményt nyilvánítson,

A felsoroltak biztosítása által tudatosodik benne eredményessége, miközben az igazodási pontot jelöl számára, elvárásokkal és lehetőségekkel szembesül. Ezek segítik hozzá, hogy megszerezze az őt körülvevő világban, azt a fajta biztonságérzetet, ami számára:

- a szabadság és a kötöttség,
- az önállóság és a függőség,

- a lehetőség és a korlátok között feszül.

Ennek megéreztetése az alapja az önbizalom érzésének, a kompetens viselkedésnek, ami majdan az autonóm személyiség kibontakozásának alapjául szolgál.

„Szeresd érdemük szerint, becsüld meg őket.

Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta meder,

Hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma,

Hogy önerejükből törhessenek utat maguknak”

(Keresztúri Dezső)

Az óvodáskor végére elérendő követelményszintnek megfelelő folyamatos, következetes, tudatos nevelő – oktató – fejlesztő munka

Az óvodapedagógus módszerei:

Kíváncsiság, tudásvágy felkeltése, motivált állapot létrehozása

probléma helyzet, tanakodás, véleménykérés, kutatgatás, kételkedés, provokálás, kísérletezés, hitetlenkedés, kipróbálás, vita, vizsgálódás, kínálás, biztatás, érdeklődés, ösztönzés, odafordulás, meglepődés, gyakorlati probléma kínálása, kíváncsiskodásra, vizsgálódásra, próbálgatásra, kutakodásra, kísérletezésre, kételkedésre késztetés, támogatás.

Alkotásvágy, felfedezés vágyának kielégítése, önmegvalósítás, önkifejezés biztosítása

magyarázatra késztetés, bizonyítás, vitára késztetés, provokálás, tanakodás, kételkedés, véleménykérés, ösztönzés, buzdítás, biztatás, bátorítás, visszakérdezés, önálló munkára késztetés, önálló próbálkozások támogatása, elismerése, vita, kísérletezés, próbálgatás, kipróbálás, egyéni munka, választás tiszteletben tartása, feltételek megteremtése, ésszerű korlátok magyarázata

Elismerés, megbecsülés iránti igény felkeltése és kielégítése

elismerő szó, mozdulat, mimika, szemjáték, lelkesedés, boldogság, öröm kimutatása, simogatás, dicséret, buzdítás, példaként kiemelés, megerősítés, érdeklődés

A fejlesztés területei

Testi érettség, motoros képességek

- mozgásfejllettség, testséma ismerete, oldaliság
- motoros képességek
- kondicionáló képességek
- koordinációs képességek
- finommotorika
- térbeli tájékozódás

Értelmi képességek

- érdeklődés
- érzékelés-észlelés
- emlékezet
- figyelem
- gondolkodás

Érzelmi, akarati képességek

- érzelem, akarat

Szocializációs képességek

- önismeret, énkép, önérvényesítés
- normákhoz, szabályokhoz, szokásokhoz való viszony
- társas kapcsolatok
- tevékenységekhez való viszony szervezett tevékenységek esetében

Anyanyelvi képességek

- beszéd
- beszédértés
- kifejezőképesség
- kommunikációs kapcsolatteremtő és kapcsolattartó képesség

Eredményessége

A gyermekek egyéni fejlődésének folyamatos nyomon követése, rögzítése, értékelése, a további tennivalók kijelölése.

Együttműködés a partnerekkel

Együttműködés a szülőkkel

- a szülők tájékoztatása félévenként a gyermek fejlődéséről, ennek dokumentálása
- óvónői fogadóórák biztosítása előzetes egyeztetés alapján, melyen a szülő őszintén beszélhet problémáiról, segítséget és tanácsot kaphat
- gyermekvédelmi szakember fogadóórája heti rendszerességgel, szükség szerint
- szülői értekezlet az iskolaérettség általános követelményeiről
- hétpróba” játékos délután szervezése az iskolába menő gyermekeknek és szüleiknek csoportonként
- szülők megismertetése gyermekük DIFER vizsgálatának eredményéről
- a szülők tájékoztatása az iskolai beiratkozásról ill. további egy évig óvodába maradás kérelmének eljárásrendjéről, az aktuális jogszabályokról, segítségnyújtás szükség esetén

Együttműködés az iskolával

- tanítók részvétele a szülői értekezleteken, a leendő elsős tanítónők bemutatkozása
- közös ünnepek, programok szervezése
- közös eszmecserék, szakmai tanácskozások, továbbképzések
- a volt nagycsoportos óvónők látogatása az iskolába, a gyermekek beilleszkedésének figyelemmel kísérése érdekében
- iskolalátogatások szervezése a leendő első osztályos gyermekek részére

Együttműködés a fejlesztő szakemberekkel

- vizsgálatkérő lapok kitöltése, elküldése
- rendszeres logopédiai és gyógypedagógiai ellátás biztosítása a szakszolgálat szakemberei által a fejlesztés szükségessége esetén
- az óvodapedagógusok részvétele a szakszolgálat tájékoztatóin, továbbképzésein,
- közös eszmecserék

5.12. A JÁTÉKBAN ÉS A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS

Kétnyelvű német nemzetiségi nevelés

Óvodánkban egy csoport folytat kétnyelvű német nemzetiségi nevelést. Működését „A nemzeti, etnikai kisebbség jogai”-ról szóló törvény, a „Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei”, valamint a Nemzeti Köznevelési törvény nemzeti és etnikai kisebbségekre vonatkozó előírásai határozzák meg

Célja:

Az gyermekek személyiségének élményekben gazdag, harmonikus fejlesztése a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismertetésével.

Feladatai:

- A gyermekek számára megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó kétnyelvű környezetet biztosítunk.
- A gyermekek nyelvismeretének függvényében, minél teljesebb német nyelven folyó kommunikációt valósítunk meg.
- A gyermekekkel - életkori sajátosságaik és egyéni fejlettségük figyelembevételével- megismertetjük, megszerettetjük a német nemzetiség nyelvét és kultúráját, beépítve óvodai életünk mindennapjaiba.

- A német nemzetiségi családokban nevelkedő gyermekekben erősítjük az identitást, a nemzetiséghez tartozás érzését.
- Az óvodai nyelvi neveléssel megalapozzuk a gyermekek iskolai nyelvi nevelését.

Alapelveink:

- Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel segítjük az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.
- A nemzetiség kultúrkincséből, a hazai és német nyelvterületről származó kiadványokból, tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük a német nyelvi nevelést.
- A lehető legtöbbet használjuk a nemzetiség nyelvét a gyermekek nyelvismeretére alapozva.
- A gyermekek fejlesztésében kiemelten kezeljük a nemzetiségi kultúra értékeit.

Német nemzetiségi nevelés tartalma:

- Tevékenységekbe ágyazott játékos nyelvi helyzeteket teremtünk, melyek megfelelő érzelmi telítettséget biztosító nyelvi élményhez juttatnak.
- Mindennap előforduló és ismétlődő nyelvi szituációkat használunk.
- A tervezett tevékenységek témaköreihez kapcsolódó szókincs megismertetését követően, változatos, sokoldalú, játékos gyakorlásra is elegendő időt és alkalmat szervezünk. A spontán adódó lehetőséget kihasználjuk.
- Utánzásos cselekvéssel, játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókákkal, versekkel, kiszámolókkal, dalokkal és dalos játékokkal motiválunk, mert ezek ebben az életkorban különösen kedveltek és segítik a jelentéstartalmak megértését.
- Bábbal, képeskönyvvel, képpel szemléltetjük a mesedramatizálásokat, rövid meséket.
- Népi játékokból, táncokból válogatunk, melyek a nemzetiség zenei kultúráját, dallam- és ritmusvilágát jellemzik.
- A nyelvi tapasztalatokat, ismereteket spontán és szervezett keretek között sajátíttatjuk el.
- Szokásokat és hagyományokat a gyermekek számára érthető, átélhető, élmény gazdag formában közvetítjük.
- Nemzetiségi napot szervezünk az óvodában.

- Részt veszünk a német nemzetiségi önkormányzat városi rendezvényein a családokkal együtt, törekszünk kapcsolatainkat szorosabbá tételére, tartalmi gazdagítására.

Az egészséges életmódra nevelés során jelentkező nyelvi nevelés lehetőségei

- A gondozási tevékenységek során állandó mondatmodelleket használunk, melyek a német nyelvi szókincs rögzítését szolgálják.
- Dicsérettel, például motiváljuk a gyermekeket a nemzetiség nyelvén történő megszólalásra a tisztálkodással, öltözködéssel, étkezéssel stb. kapcsolatos tevékenységeknél. Gyakoroltatjuk a ruhadarabok, testrészek nevét, a végrehajtott cselekvéseket.
- A nyelvi nevelésben is a családok támogatását kérjük.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés során jelentkező nyelvi nevelés lehetőségei

- Pozitív érzelmeikre támaszkodva formáljuk a kisebbségi nyelv használatát
- Derűs, társas kapcsolatokkal a nyelvi párbeszéd kialakítását segítjük
- Pozitív mintát adunk a felnőttek nyelvi kommunikációjával
- Az átélt esztétikai élményekkel erősítjük a gyermekek kötődését a nemzetiséghez.
- Az alapvető udvariassági szokások verbális kifejezését gyakoroltatjuk: megszólítás, kérdés, bemutatkozás, köszönés stb.
- A közösségért végzett munka, a közös tevékenységek, egymás segítése során használt mondat modellek megértését metakommunikatív jelzésekkel segítjük, szókincsét a különböző cselekvések közben, gyakorlatban alkalmazzák.

Az óvodai tevékenységekben megvalósuló nyelvhasználat

Játék: A játékot és a játékos tevékenységeket tekintjük a nyelvi nevelés legfőbb színterének. Az óvodás gyermekek fogékonyak a nyelv ritmusára, dallamára, észrevétlenül, játék közben, önkéntelenül jegyzi meg, játszva utánozzák. Élvezettel játsszák újra a már ismert játékokat s közben rögzülnek a kísérő mondókák, dallamok, mondatmodellek.

Verselés, mesélés: A gyermek örömet talál a ritmusban, rímben, ezért a mindennapjainkat a mozgással kísért verselés, mondókázás átszővi, évszakokhoz, természeti jelenségekhez, vagy akár a mindennapos mozgáshoz kapcsolódóan. A mesének állandó helye van a napirendben. Általában

képekkel, bábokkal kísérik a német mesét. A gyermekek kívánságára ezeket többször is elmeséljük. A rövid szöveges leporellókat, képeskönyveket együtt nézegetjük kötetlenül. Mesedramatizáláshoz olyan meséket választunk, melyek rövidek, nyelvileg egyszerűek és érthetőek, cselekményük könnyen követhető.

Ének, zene, népi játék, tánc: Az éneklés a nap bármely szakában megjelenhet páros, kiscsoportos formában is szívesen énekelünk. A dalokat, dalos játékokat gondosan válogatjuk a gyermekek fejlettségének megfelelően. Megismerkedünk az alapvető zenei fogalmakkal, használunk hangszereket. A nemzetiségi táncok egyszerűbb mozdulatait a gyermekek utánozva sajátítják el, ünnepek alkalmával ezeket bemutatjuk. Zenehallgatási anyagot gyakran a nemzetiség népdalaiból választunk. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi hovatartozását.

Rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka: A gyermekek játékidőben szívesen rajzolnak, kreatívan alkotnak. Az anyagokat, a technikát, eszközöket németül is megnevezzük, így szókincsüket bővítjük. Nemzetiségi népművészeti tárgyakat, alkotásokat mutatunk be a gyermekeknek, ezek motívumkincsét, technikai megoldásait felhasználjuk saját műveink készítésénél.

A külső világ tevékeny megismerése: Fő célunk, hogy a gyermekek tapasztalati úton minél több aktív nyelvi ismeretet gyűjtsenek az évszakokról, állatokról, növényekről, emberekről, a körülöttük lévő környezetről, matematikai ismeretekről. A tapasztalás, emlékezés és a megértés folyamataiban aktív szókincsük gyarapodik. Az ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó hagyományos tevékenységekről tapasztalatokat gyűjthetnek pl. a szüret, vásár. A nemzetiségi viseletet óvodai ünnepeken, fellépéseken viselik a gyermekek.

Mozgás: A mindennapos testnevelés során az érdekes és örömteli testgyakorlatok igényt ébresztenek a gyermekekben a rendszeres mozgás iránt. A célirányosan felépített gyakorlatok fejlesztik a gyermekek motorikus képességeit, mint pl. az erő, kitartás, gyorsaság. A mindennapos testnevelés a gyermekek életkorának megfelelően német nyelven folyik, szemléltetéssel, a gyermekekkel együtt tornázva. A gyermekek szókincse tovább fejlődik, gyarapodik a mozgásos játékok során is.

Munka jellegű tevékenységek közben azokat a képességeket gyakorolják a gyermekek, melyeket alkalmaz a mindennapi óvodai életben. Az óvónői utasításokat a gyermekek – saját fejlettségi szintjükhöz mérten – németül kapják a tisztálkodás, az öltözködés, a rendrakás, az asztalterítés és az étkezés során. A tevékenységekhez használt eszközök, szerszámok nevét németül is megismertetjük.

Tanulás: A játék és az ismeretszerzés szoros kapcsolatban áll. Az óvónő példát adó kommunikációjának a gyermek óvodába kerülésének pillanatától kezdve fontos szerepe van a német nyelvvel való ismerkedésben. A játékban és a foglalkozások alatt olyan lehetőségeket nyújtunk, amelyek a nyelv megismerését szolgálják. A tevékenységek során a szituatív és cselekményközpontú tanulás áll a középpontban.

Tervezés

A csoport tevékenységrendszerét, annak tartalmát, a képességfejlesztés feladatait hetente tervezzük, figyelembe véve a vegyes életkorú csoport összetételét, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, nyelvismeretét.

A tervezés tartalmazza a csoportra vonatkozó szokás- és szabályrendszert, a tevékenységi témaköröket, jeles napokat, a nyelvi, fejlesztési és szervezési feladatokat. A tervezésbe beépítjük mindazon nemzeti értékeket – a gyermek számára érthető módon – melyekkel a német kisebbség kultúrája, szokásai és hagyományai átörökíthetővé válnak. Megismerkedünk a saját nyelvi- és kulturális közösségünk hagyományaival.

Az óvodapedagógus szervezési feladatai

- Kapcsolat kiépítése az óvodába érkező gyermekek családjával, tájékozódás a nemzeti értékekről
- Az óvodába lépés első pillanatától kétnyelvű környezet biztosítása egyéni képességeiknek, nyelvi állapotuknak megfelelően – ismerkedés a nemzeti nyelvvel
- Utánzási kedvük felhasználásával az értelmi képességek fejlesztése
- A multikulturális környezet nyitott, érzékeny befogadásának megszervezése
- A szociális érzékenység kialakításával, a másság elfogadásának segítségével a többségi és kisebbségi kulturális értékek tiszteletben tartása az óvoda közösségében

Kommunikációs feladatai

- A teljes óvodai élet folyamán a napirendben szereplő tevékenységekhez kapcsolódó spontán nyelvi szituációk és a tudatosan tervezett és szervezett kötelező és kötetlen foglalkozásokon történő nyelvelsajátítás
- Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése az óvodai napirend teljes ideje alatt

Csoportszobában

Játékok, bútorok, használati tárgyak, eszközök neve, étkezéssel kapcsolatos eszközök, étkezési szokásokhoz kapcsolódó interakciók és az ételek neve, cselekvések.

Öltözőben

Az öltözködést kísérő cselekvések, testrészek, ruhadarabok, irányok stb.

Mosdóban

Használati tárgyak, kézmosás, fogmosás, testrészek.

Udvaron

Játékeszközök, az udvaron található tárgyak, élőlények, cselekvési lehetőségek, időjárási jellemzők.

Az óvodáskor végére várható fejlődés eredményei:

- ⇒ Pozitív érzelmi viszony alakul ki a nemzetiség nyelve és kultúrája iránt
- ⇒ Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően rendelkeznek német nyelvi aktív és passzív szókinccsel
- ⇒ Kommunikációs helyzetekben megfelelően viselkednek
- ⇒ Ismernek német nyelvű ill. a nemzetiség kultúrájából származó dalokat, mondókákat, verseket, játékokat, meséket, táncokat

- ⇒ Ismerik az ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó hagyományokat, szokásokat
- ⇒ Tudják használni az elsajátított mondatmodelleket, a tevékenységekhez kötődő szókincset a spontán ill. tudatosan létrehozott szituációs helyzetekben

Kultúra és hagyományápolás:

- A kisebbség kultúrkincséből és az anyanemzet kultúrájából énekek, dalos játékok, versek, mesék, mondókák közvetítése
- Válogatás helyi gyűjtésekből, helyi tradíciók ápolása
- Kisebbségi kultúra, szokások, népviselet, hagyományos ételek, tárgyi jellemzők megismertetése
- Szülők, nagyszülők segítségével tradicionális ünnepek megtartása
- A nemzetiségi sarokban tárgyi emlékek folyamatos gyűjtése, esetleg kiállítás rendezése, a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeinek tisztelete és megbecsülése
- Látogatás a nemzetiségi kultúra kincseit őrző múzeumokba, hagyományőrző mesterséget űző kézművesekhez, tájházba
- Kapcsolattartás a nemzetiségi önkormányzattal, a pécsi Lenau házzal, az iskolával, zeneiskolával, meghívásuk az ünnepeinkre, hagyományápoló rendezvényeinkre, tapasztalatcsere más nemzetiségi óvodákkal, levelezés, látogatás, német és osztrák óvodákban gyakorló nemzetiségi, illetve külföldi óvónőjelöltek fogadása, önkormányzati nemzetiségi rendezvényeken való részvétel, kapcsolattartás a kisebbségi képviselővel.

Unser zweisprachiges pädagogisches Program

Unsere Ziele: Das Erziehungs- und Bildungsziel unseres Programmes ist die vielseitige Entfaltung der Persönlichkeit des Kindes – mit Berücksichtigung der individuellen und Altersbesonderheiten - in einer zweisprachigen Umgebung.

- Die Pflege der deutschen Sprache
- Die Bewahrung der Traditionen

- Die Entwicklung der Sprechfertigkeit und die Förderung der Sprechfreudigkeit der Kinder
- Die Bildung und Förderung der Gesamtpersönlichkeit des Kindes unter Berücksichtigung der kognitiven, emotionalen, sozialen Bedürfnisse

Aufgaben:

- Die Freude am Lernen der Sprache zu entwickeln, dabei den Stand der Sprachentwicklung des Kindes zu berücksichtigen
- Vielseitige spielerische - sprachliche Angebote und Tätigkeiten anbieten, aufgrund der Interesse und der Aktivitäten der Kinder
- Durch den bewussten und beispielhaften Gebrauch der Sprache die Nachahmung der Kinder zu fördern
- Tägliche „Ritualen“ einführen, die sich jeden Tag wiederholen
- Modellsätze oft wiederholen, alle Tätigkeiten mit Gestik und Sprache begleiten
- Beobachten der persönlichen Entwicklung des Kindes
- Den Kindern neue Wörter und Ausdrücke zu vermitteln und gelenkte Situationen zu Wiederholungen sichern
- Eine harmonische und friedliche Atmosphäre schaffen, in der das Kind sich vertraut und anerkannt fühlt
- Kenntnisse über Kultur, Sitten, Bräuche der Minderheit kindgemäss und den Altersbesonderheiten entsprechend vermitteln

Erziehung zu gesunder Lebensweise

Aufgabe der Kindergärtnerin:

Sie soll

- Von Anfang an bei der Körperpflege, beim Essen, beim Anziehen die Möglichkeiten zum Kennenlernen und Üben der Sprache nutzen
- Die Erwachsenen beim Sprechen mit persönlichem Beispiel vorangehen
- Den Eltern mitteilen, welche Ausdrücke in dem Kindergarten benutzt wird (Körperpflege, Essen, An- und Ausziehen).

- Durch Beobachtung den Entwicklungsstand der Sprachentwicklung der einzelnen Kinder kennenlernen und die eigenen Gewohnheitssysteme wahrnehmen.

Tätigkeiten der Kinder:

- Im Gruppenzimmer: Möbel, Gegenstände benennen und die Begriffe üben. Die Mahlzeiten kennenlernen, Mittel und Speisen benennen und üben
- Im Ankleideraum: Tätigkeiten kennenlernen. Die Namen der Körperteile, Kleidungsstücke kennenlernen.
- Im Waschraum: Tätigkeiten benennen, üben (Körperpflege, Zähneputzen, Kämmen usw.).
- Auf dem Hof: Spielmöglichkeiten, Werkzeuge kennenlernen und ihre Namen in der Minderheitensprache üben. Das Wetter kennenlernen, die Änderungen benennen.

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung

- Den Pflegegewohnheiten entsprechend sind die Kinder in der Körperpflege selbstständig. Während dieser Tätigkeiten (Zähneputzen, Kämmen, sich waschen) benutzen sie die Ausdrücke, Satzmodelle in der Minderheitensprache.
- Beim Essen können die Kinder selbst entscheiden, was und wieviel sie nehmen wollen. Sie benennen die Speisen, die Gegenstände in der Minderheitensprache.
- Die Kinder können die Räume in der Minderheitensprache benennen.
- Die Kinder ziehen sich selbständig an und aus und benennen die Kleidungsstücke in der Minderheitensprache.
- Sie achten auf die Ordnung ihrer Umgebung und benutzen die bekannten Ausdrücke.

Die emotionale Erziehung und Sozialisation der Kinder

Im gemeinsamen Spiel, bei Aufgaben, Aktivitäten, im alltäglichen Zusammensein lernen die Kinder, mit anderen zu kooperieren, sich gegenseitig zu helfen, sich in andere einzufühlen und Verantwortung im Rahmen ihrer Möglichkeiten zu übernehmen.

Aufgabe der Kindergärtnerin:

sie soll:

- In jeder Interaktion mit positiver Grundhaltung den Kindern gegenüber stehen.
- Die Kinder zu der Entwicklung der sozialen Empfindsamkeit, Toleranz, unter Berücksichtigung der persönlichen Charakterzüge, zu verhelfen.
- Durch gemeinsame Tätigkeiten und Erlebnisse den Kindern helfen Freundschaften zu schliessen und die Rolle in der Gruppe zu finden.
- Statt Verbote den Kindern Wahlmöglichkeiten anbieten.
- Die Bildungsfortschritte der Kinder fördern, indem sie deren unterschiedliche alters- und entwicklungsbedingte Bedürfnisse, Interessen und Neugier berücksichtigt.
- Eine liebevolle, fröhliche, ruhige Atmosphäre zu schaffen, damit sich die Kinder im Kindergarten wohlfühlen und von Anfang an positive Eindrücke haben, während sie mit der Minderheitensprache vertraut werden.
- Die Kinder bei der Entstehung von Freundschaften unterstützen, dadurch die Minderheitensprache üben.
- Beim Sprechen ein positives Vorbild zeigen.
- Bei jedem Kind auf die individuelle Merkmale achten (z.B.: Traurigkeit, Schüchternheit, Glücklichkeit), denn diese können neben dem Sozialverhalten auch auf die Beziehung zur Sprache hinweisen.

Tätigkeiten der Kinder

- Durch Tätigkeiten können sie ein positives Selbstbild zu entwickeln und entfalten des Ich-Gefühls.
- Durch Freundschaften Anpassungsfähigkeit und Toleranz üben.
- Beim Erreichen eines Ziels sich anzustrengen und sich als kompetent zu erfahren.
- Eigene Bedürfnisse und die Bedürfnisse anderer wahrzunehmen, Verantwortung zu übernehmen.

Entwicklungsmerkmale am Ende der Kindergartenerziehung

- ⇒ Die Kinder haben eine enge Verbindung zu den Erzieherinnen und zu den Kindern.
- ⇒ Sie können die Regeln befolgen, sie machen einander darauf aufmerksam.

- ⇒ Sie interessieren sich für die Tätigkeiten, haben Ausdauer und Verantwortung.
- ⇒ Sie helfen einander auch ohne dazu aufgefordert zu werden.
- ⇒ Sie sind aufgeschlossen, nutzen die Sprache Kontakte zu knöpfen.
- ⇒ Sie arbeiten gern für die Anderen und für die Gruppe.
- ⇒ Sie kennen ihre eigenen Fähigkeiten, sie bewerten ihre Tätigkeiten.
- ⇒ Sie haben die nötige soziale Reife und die Fähigkeitsentwicklung zur Einschulung.

In den Tätigkeiten integrierte Sprachförderung

1. Das Spiel

- Um etwas bitten, sich bedanken
- Um Erlaubnis fragen
- Lob, Anerkennung
- Motivieren
- Konflikte lösen, sich entschuldigen, rechtfertigen
- Glückwünsche äußern
- Aufräumen

Spielarten: Gestaltungsspiele, Konstruktionsspiele, Rollenspiele, Handpuppenspiele, Regelspiele, Didaktische Spiele,

2. Zeichnen, Kneten, Malen, Bauen, bildnerisches Gestalten, Handarbeiten

- Die Techniken und Materialien
- Das Zeichnen, Malen, Falten, Schneiden, Reißen, mit Ton arbeiten, Formen, Drucken,
- Die Farben
- Satzmodelle zu den Tätigkeiten, zu der Anerkennung

3. Lieder, Musik, Kreisspiele, Tanz

- Instrumente, Volksmusik
- Reime, Lieder, Volkslieder zum Hören
- Rollen und Regeln beim Kreisspiel
- Bewegungen nach Takt, das schnelle oder langsame Tempo und Rhythmus, melodische Bewegung (hoch-tief), Lautstärke (laut-leise)

4. Bewegung

- Satzmodelle zum Turnen
- Handgeräte zu Gymnastik
- Bewegungsarten
- Arm und Bein Haltung

5. Reime, Gedichte, Märchen

- Bilderbücher betrachten
- Märchen erzählen
- Reime wiederholen
- ein Märchen nachgestalten
- Puppentheater spielen

6. Natur- und Sachbegegnung

- Spielerische Tätigkeiten, Beobachtungen, Experimentieren, die Bedingungen für die Aktivitäten sichern.
- Das Schaffen natürlicher Sprechhandlungssituationen, die beim Kind das produktive Sprechen stimulieren.
- Die Schulung des Hörverständnisses durch ein erweitertes Angebot von Redemitteln in vielseitigen Kommunikationssituationen.
- Individuelle Fähigkeitsförderung mit Berücksichtigung der altersspezifischen Unterschiede.
- Die Entwicklung des fließenden Sprechens, der mündlichen Ausdrucksfähigkeit, die optimalen Bedingungen des Lernens sichern.
- Neue Erfahrungen sammeln über sich selbst, über ihre engere und weitere Umwelt.
- Tätigkeiten mit mathematischen Aufgaben (Zählen, Vergleichen, Messen) Durch Kenntnisse aus der Umwelt den Wortschatz und die Sprachkenntnisse in der Zweitsprache erweitern.

Themen zu der Natur- und Umwelt Erziehung

- In dem Kindergarten,

- Die Jahreszeiten
- Unser Körper
- Gesunde Lebensmittel
- Wo wohnen wir
- Meine Familie
- Der Winter
- Tiere
- Verkehr
- Feste (Geburtstag,Erntedank, Martinstag, Advent, Nikolaus, Weihnachten, Fasching, Ostern, Muttertag, Abschied vom Kindergarten, Sommerfest, Nationalitätentag)

Mathematische Erfahrungen:

- Zahlen
- Geometrische Formen
- Relationen
- Symetrische Gegenstände
- Zählen, Sortieren, Zuordnen, Ordnen, die Menge feststellen
- Paare
- Räumliche und zeitliche Orientierung

Entwicklungsmerkmale am Ende der Zweitspracherziehung in dem Kindergarten

- ⇒ Die Kinder kennen die Grüßungs und Höflichkeitsformeln
- ⇒ Sie können Wünsche, Bitten und Bedürfnisse in gelernten Satzmodellen ausdrücken
- ⇒ Sie sind fähig, sich entsprechend der Kommunikationssituation zu verhalten (einfache Fragen stellen, auf Fragen antworten)
- ⇒ Die Kinder benennen Gegenstände, Arbeitsvorgänge und Geschehnisse in deutscher Sprache
- ⇒ Sie benennen Pflanzen, Tiere, Jahreszeiten, Verkehrsmittel.usw.
- ⇒ Sie sind fähig Zusammenhänge in einfachen Sätzen auszudrücken.

- ⇒ Die Kinder kennen und benennen Körperteile, kennen Richtungen im Zusammenhang mit dem Körperschema.
- ⇒ Sie benennen Bewegungsarten, sie kennen die Regeln der einfachen Bewegungsspiele.
- ⇒ Die Kinder kennen in ihrem Alter entsprechende Lieder, Kreisspiele, erkennen Charakterzüge der deutschen Musik.
- ⇒ Sie erkennen, benennen musikalische, rhythmische Vorgänge.
- ⇒ Sie kennen für die Minderheit charakteristischen Instrumente(Mundharmonika, Ziehharmonika, Blasinstrumente)
- ⇒ In den manuellen Tätigkeiten benennen die Kinder Gegenstände, Mittel, Arbeitsvorgänge, Formen, Farben.
- ⇒ Die Kinder verfügen über eine schöne Aussprache und wenden gerne ihre Sprachkenntnisse an.
- ⇒ Sie sind fähig die Sprachen voneinander zu trennen.(deutsch –ungarisch)
- ⇒ Sie kennen viele Reime, Gedichte in deutscher Sprache und verwenden diese spontan im Kindergartenalltag.
- ⇒ Die Kinder nehmen aktiv am Erzählen und Darstellen von Märchen teil.

5.13 ÓVODA- ISKOLA ÁTMENET TÁMOGATÁSA

Az óvoda–iskola közötti intézményváltás fordulópont a gyermekek életében. A sikeres intézményi átmenet elősegítéséhez megtámogatjuk a tanköteles korú gyermekeket nevelő családjainkat. Az iskola, mint új közeg új értékeket, új követelményeket közvetít mind a gyermekek, mind a szülők számára. Nagyobb önállóságot kíván- az óvoda biztonságot nyújtó burka átalakul egy izgalmas, kalandokkal és elvárásokkal teli világgá. Fontos, hogy a változásra felkészítsük a gyermeket, hogy sikerélménye legyen. A gyermek életkori sajátosságai, egyéni jellemzői hatással vannak a beilleszkedésre, meghatározzák az iskolai előrehaladás menetét és annak sikerességét. A gyermek egyéni jellemzői hátránnyként is megjelenhetnek. Az intézményváltás esetén a gyermekek hátrányai kritikus helyzeteket hozhatnak létre a fejlődés fordulópontjain.

Az óvoda-iskola átmenetet támogató programot kívánunk működtetni, amellyel biztosítani tudjuk a gyermekek számára a zökkenőmentes beilleszkedést és a lemorzsolódásmentes előrehaladást az iskolai tanulmányok során.

„A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni

terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.” (ONAP, 2025)

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére is az iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk. Az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg. A gyermekek számára érthető, és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő gyermekekre való figyelés és feladatadás. Az együttműködés, segítségnyújtás módját, mértékét a csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk, határozzuk meg.

Célunk:

A gyermekek óvodából általános iskolába való átmenetének személyre szabott megsegítése, beilleszkedési nehézségek feloldása, sikeres intézményváltási folyamat. Zökkenőmentes iskolakezdés biztosítása.

Feladataink:

- ✓ A gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatása, hatékony és átfogó fejlesztés egyéni fejlettségéhez igazodó módszerekkel, differenciált fejlesztés segítségével, szükség szerint segítő szakemberek bevonásával.
- ✓ A gyermekek fejlődésének nyomon követése
- ✓ Gyermek önbizalmának erősítése, segítség a szorongások leküzdésében
- ✓ Óvodai hátránykompenzációs tevékenység ➤ Együttműködés az óvoda és az iskola pedagógusai között
- ✓ Család-óvoda-iskola együttműködése
- ✓ Óvoda-iskola átmenetet segítő tevékenységek, programok

✓ Elég időt hagyjunk a gyermekeknek az új környezethez, körülményekhez való alkalmazkodáshoz. **Partnerkapcsolatok: Óvoda-család- iskola:**

Megvalósítás formái, tartalmi elemei:

- Kölcsönösségen alapuló partnerkapcsolatok kialakítása.
- Kétirányú kommunikáció
- Az intézmények vezetése törekszik a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenet biztosításáért.
- Közös programok: rendszeresség, tervezhetőség
- élményalapú programok a gyermekek számára „ráhangoló”
- Szülők tájékoztatása a tankötelezettség-iskolaérettség- óvoda-iskola átmenet témájában.

Esélyegyenlőség, méltányos oktatásszervezési terület

- Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos jogszabályokat, jogszabályi változásokat nyomon követjük.
- Integrációs feltételek biztosítása: hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek felmérése (adatok összesítése), esélyegyenlőségi helyzet elemzéséhez. Szociális segítő, védőnő bevonása szükség szerint.
- Biztosítjuk az óvoda szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést
- Méltányos és befogadó tanulási környezet biztosítása
- Alapelvünk: Minden gyermek értékes, egyedi.
- Feladatunk az egyéni képességek kibontakoztatása.
- **Megvalósítás: játék- érzelem- erkölcs**

Módszertan

- ✓ Szakmai műhelyek, tapasztalatok megosztása, óvoda-iskola átmenetet segítő program működtetése.
- ✓ Iskolaérettség fogalmának együttes értelmezése
- ✓ Módszertani segédanyagok kidolgozása

6. INTEGRÁCIÓ, INTEGRÁCIÓS NEVELÉS

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási és társadalmi integrációjának előmozdítása.

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

6.1. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

*"Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj,
ami lehetőséget ad az apró mag számára,
hogy azzá váljon, amivé fejlődni képes."
(Thomas Gordon)*

6.1.1. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése:

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálata alapján: testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Célja:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az integrált nevelés során, a sérült illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb, folyamatosan biztosított speciális fejlesztése mellett, a gyermekek életminőségének javítása, beilleszkedésük segítése, melynek eredménye a saját magát elfogadó, teljes életet élő, boldog gyermek.

Feladatai:

- Óvodába kerülés során a sajátos nevelési igényű gyermekekről a Szakértői Bizottságtól (gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai) szakvélemény kérése, beszerzése.
- Együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal (BTMN megállapítása, kontroll vizsgálat kérése, kompenzációs lehetőségek bővítése).
- Integrált nevelés rendszeréből adódóan a SNI gyermek speciális fejlesztésének megszervezése az óvodai nevelés időkeretein belül szakember irányításával.
- Személyi és tárgyi feltételek biztosítása specifikusan.
- Empatikus magatartás, a másság elfogadása és elfogadtatása a szülőkkel és a gyermekekkel, a másságot elfogadó környezet megteremtése.
- Érzelmi élet gazdagítása (élmények, mintakövetés, szocializáció).
- Értelmi képességek területén megmutatkozó hiányosságok, eltérések kiegyenlítése.
- Pszichikus funkciók, részképességek fejlesztése.
- Sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés differenciált módszerekkel.
- Egyéni fejlesztés, gyógypedagógiai terápia (szakember) kétszemélyes kapcsolatban, mikrocsoportban,
- Előzetes diagnosztizálás óvodába kerülés előtt (szülő, gyermekorvos, védőnő), fejlettségi szint felmérése óvodába kerülés után
- Együttműködés a pedagógiai szakszolgálatokkal – szakvélemény, kontrollvizsgálat, az óvodapedagógusok részére szaktanácsadás – (Szakértői Bizottság, Pedagógiai Szakszolgálat)
- Együttműködés a családdal – a másság elfogadása – gyógypedagógiai tanácsadás, család látogatás.

A fejlesztés alapelvei:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését kizárólag megfelelő képzettségű szakember láthatja el, az óvodai élet egy részében.
- A fejlesztés feladatait integráltan, csoporton belül az óvónők minden esetben a megfelelő szakember útmutatásai alapján végezhetik, pedagógiai asszisztens segítségével.
- Az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására a sérülés mértékének megfelelően törekszünk.
- A fejlődés érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget adunk a gyermeknek, hogy önállósága ne sérüljön.

Feladatvállalás az integrált nevelés terén

Óvodánk vállalja a körzetében lakó tanulásban akadályozott, enyhe fokban sérült gyermekek integrált nevelését. Biztosítja a jogszabályokban előírt kötelező speciális fejlesztést, a szakszolgálat utazó szakemberével.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy állapotának megfelelő speciális ellátásban részesüljön. Az integrált nevelés során olyan feltételeket kell biztosítani, amelyek a gyermek speciális nevelési szükségleteihez, életkori, érési sajátosságaihoz igazodnak. Cél, hogy támaszt nyújtsunk és az érzelmi biztonságon túl, szolgáljuk a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, értelmi, szociális fejlesztést, s egyben arra törekszünk, hogy a speciális terápiák, módszerek alkalmazásával segítsük a gyermekek fejlődését. A közösségben a többi gyermek között, utánzásos mintakövetéssel olyan viselkedésformákat sajátíthat el a gyermek, melyek elősegítik a környezetében való eligazodást, önállóságát. Az óvónőknek olyan befogadó csoportléggkört kell kialakítaniuk, amelyben a gyermekek magatartása kizárja a hátrányos megkülönböztetést, megfélemlítést, megalázást.

Az óvodáskor végére a sajátos nevelési igényű gyermeket is el kell juttatnunk oda, hogy szívesen járjon óvodába, a csoporton belül megtalálja a helyét és ne kerüljön peremhelyzetbe. Örömmel vegyen részt a tevékenységekben és kimutatható legyen fejlődése.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási, nehézségi (BTMN) zavarral küzdő gyermekek nevelése

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekek ellátását az érvényben lévő Köznevelési Törvény alapján meghatározottak szerint végzi az intézmény. Ellátandók azok a gyermekek, akik a Pedagógiai Szakszolgálat által megállapított és szakvéleménnyel dokumentált beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdenek.

Célja:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott irányelvek alapján, az egyéni fejlesztés biztosítása mellett az integrált nevelés során a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek enyhítése.

Feladatai:

- Az ismeretanyag hatékony beépüléséhez szükséges jártasságok, készségek kialakítása illetve megerősítése.
- Az ismeretszátvitel folyamatát gátló, gyengébben fejlett, diszharmonikus működést mutató részképességek megerősítése.
- A motiváció növelése
- A közösségbe illeszkedés elősegítése türelmes, megértő, de következetes nevelői magatartással
- Az óvodai szokások és szabályok elfogadtatásában a család nevelés támogatása

A fejlesztés alapelvei:

- A BTMN-es gyermekek egyéni fejlesztésének ellátása megfelelő képzettségű szakemberrel, (fejlesztő pedagógus, pszichológus)
- A megfelelő eredmény elérése érdekében hatékonyan működő team-munka kiépítése
- A különböző ismeretekkel rendelkező szakemberek egymást kiegészítő és megerősítő munkája (fejlesztő pedagógus-óvodapedagógus-gyógypedagógus- logopédus)

- Megfelelő szakember útmutatásai alapján végzett integrált fejlesztés – szükség szerint kapcsolatfelvétel külső szakemberekkel (pl.: pszichológus, nevelési tanácsadó szakembere, orvos, stb)
- A család bevonása a fejlesztést biztosító tevékenységekbe

A fejlesztés formái és lehetőségei

- A törvényben biztosított időtartamban egyéni fejlesztés, felzárkóztatás
- Az egyéni képességekhez igazodó differenciálás az integrált nevelés során
- A szabad játéktevékenység és egyéb tevékenységek során adódó spontán nevelési szituációk kihasználása, a figyelem, önfegyelem, kitartás, egymás iránti tolerancia formálására.
- A különböző szintereken történő fejlesztő, felzárkóztató tevékenység tudatosan, egymást kiegészítve, megerősítve folyik!

Egyéni fejlesztés

Az egyéni fejlesztési terv személyre szólóan, az adott feladatellátást igénylő gyermekekre vonatkoztatva kerül kidolgozásra.

Az egyéni fejlesztési terv kidolgozása során figyelembe kell venni:

- a Nevelési Tanácsadó szakvéleményét
- a Szakértői Bizottság szakvéleménye
- saját megfigyeléseket
- a gyermekkel foglalkozó más szakemberek tapasztalatait
- a szülőkkel folytatott beszélgetés kapcsán kapott információkat

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Pedagógiai feladataink:

A tehetségígéretes gyermekek azonosítása, komplex fejlesztése, életútjának nyomon követése. Minden gyermek egyéni képességstruktúrájából az erős oldal megtalálása (legjobb, legügyesebb, legkiemelkedőbb)

Célja:

- Általános képességek megalapozása
- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása
- Az erős és gyenge oldal fejlesztése
- Kreativitás fejlesztése
- Énkép erősítése
- Élményszerző programok szervezése
- Elfogadó, biztonságos légkör megteremt

„Varázskeszek” tehetségműhely

Célja:

A tehetségígéretes gyermekek felkutatása, fejlesztése. Az életkori jellemzők figyelembevételével a képző és iparművészet különböző technikai eljárásainak, eszközrendszerének élményszerű megismertetése, a vizuális művészeti alkotások befogadása.

Az alkotás iránti igény felkeltése, a képalkotáshoz, tárgyalakotáshoz szükséges ismeretek, jártasságok, készségek, kreatív attitűdök kialakítása. A vizuális kommunikáció fejlesztése.

Keressék az új megoldásokat, önmagukhoz képest lépjenek előre, ne elégedjenek meg a kialakult sémákkal, keressék az újat, élvezzék a felfedezést.

A tehetségműhely feladatai:

A tárgyi feltételek előteremtése. Az érzelmi ráhangolódás, motiváció biztosítása. Az „aha”élmények átélése. Fejlődési lehetőségek biztosítása a tehetségígéretes gyermekek számára. Komplex személyiségfejlesztés. Pályázatokon való aktív részvétel. Az ott elért eredmények elismerésével a gyermek önbizalma, énképe erősödik, az intézménynek visszajelzés az óvodai nevelőmunka hatékonyságáról, jutalom esetén a tárgyi feltételek javítása a további tevékenységekhez.

Komplex személyiségfejlesztés.

-A fejleszteni kívánt készségek:

A szín-, forma-, plasztikai és térérzékelési képességek, a vizuális ábrázoló-, megjelenítő -, kifejező készségek, képzelőerő, kreativitás, tervező és alkotó képességek, az ismeret és tudás szint növelése.

A tevékenység módszertana

Interaktív szemléltetéssel, alkotásra serkentő képző és iparművészeti alkotások megismertetésével az alkotás iránti igény felkeltése. Kipróbálási lehetőségek megteremtésével személyes tapasztalatok biztosítása. Az egymástól való tanulás lehetőségének megteremtése. A bizonytalanok számára egyéni segítségnyújtás. Dicsérattal, ösztönzéssel a szívesen végzett munka jóleső érzésének fenntartása.

„Drámapedagógia Tehetségműhely”

Szervezési feladatok:

Rendszeresség: kétheti rendszerességgel minden páros héten (csütörtök fél 11-11-ig)

Korcsoport: nagycsoportos gyermekek (tanköteles korúak)

Csoportösszetétel: Minden csoportból az óvónénik választják ki a tehetségcsírákat.

Helyszín: interaktív terem

Eszközök: Aktuálisan készítjük elő az eszközöket hétről hétre. Hangszerek, hangfal, telefon, textilek, lepedők, bábok, plüssök, kendők stb..

Célok:

- Ebben a tevékenységben nem a produkció a lényeg, hanem maga a folyamat, az együttlét, a közös élmény, a játék. A gyerekek az óvó néni irányításával szórakoztató, játékos feladatokat hajtanak végre közösen, szervezeten.
- A játékok során komolyan figyelni kell az óvó néni utasításaira, saját magukra, testük mozdulataira, mimikájukra, egymásra, döntéseket kell hozniuk, majd cselekedniük. A koncentrált odafigyelés egyre növekvő feszültséget hoz, mely a sikeres megoldás eredményeként kitörő önfeledt kacagásában oldódik fel.

- Több művészeti ág (tánc, zene, dramatizálás) bevonásával közös játékban, tevékenységben keressük az egyes gyermekek személyiségében rejlő tehetségigéretet. Ezen művészeti ágak minél szélesebb körű megismerése.
- Érzelmekkel való közös munka, felszabadító táncgyakorlatok , személyes szabadságélmény nyújtása.
- Mesék komplex feldolgozása: mesélés, dramatizálás, bábozás, saját elbeszélés, egyéni kreatív mondatszerkesztés kerettörténet megtartásával, mese átírása a fantázia segítségével. Mesék reprodukciója rajzolással.

Feladatok:

- A feladatok végrehajtása közben fejlődik önfegyelmük, koncentráció képességük, a másokkal való együttműködésnek, és mások elfogadásának képessége.
- Kommunikáció, a verbális kifejező képesség fejlesztésében: pl. beszédmozgást fejlesztő feladatokkal (nyelvtorna, légzéstechnika), szókincsbővítő és beszédmegértést segítő gyakorlatokkal.
- Megismerő funkcióik fejlődése: érzékelésük, észlelésük, gondolkodásuk, memóriájuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékező képességük.
- Térérzékelés, téri orientáció fejlődése.
- Új mesék ismertetése, dramatizálás, bábozás. Mesék közös feldolgozása. Szókincsbővítés. Szabad fogalmazási készség fejlesztése.
- Kreativitás fejlesztés, önálló véleményalkotás elősegítése.

6.1.2. HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS A HAZÁJUKAT ELHAGYNI KÉNYSZERÜLŐ SZÜLŐK GYERMEKEINEK NEVELÉSE

Célja:

Az intézményünkbe járó HH, HHH és a hazájukat elhagyni kényszerülő szülők gyermekeinek nevelése, fejlesztése, felzárkóztatása, az esélyegyenlőség biztosításával. A HH, HHH, a hazájukat elhagyni kényszerülő szülők gyermekeinek teljes körű ellátása.

Pedagógiai feladataink:

- Feltáró munka elvégzése

- Inger gazdag érzelmi biztonságot nyújtó környezet
- Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe való beilleszkedésének elősegítése
- Máság elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel, dolgozókkal
- Veszélyeztetett, illetve nehezen nevelhető gyermekek szociális-pedagógiai-pszichológiai megsegítése
- A hátrányos helyzetű gyermekek egyéni differenciált, felzárkóztató fejlesztése.
- Szakmai hálózattal a kapcsolattartás fenntartása.
- Szülői értekezleten a szülők gyermekneveléssel kapcsolatos elméleti ismeretének bővítése, viták indítása, szakirodalom ajánlása, szakember meghívása.
- Az egyéni bánásmód elvének fokozott érvényesítése.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő szülők gyermekeinek értékességét, egyediségükben, individualitásukban keressük.

A hazájukat elhagyni kényszerülő szülők gyermekeinek neveléséből adódó óvónői feladatok:

Felkészülés a gyermek fogadására úgy, hogy felvesszük a kapcsolatot a gyermek szüleivel is. Szükség esetén tájékozódunk és információkat gyűjtünk a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatban.

A hazájukat elhagyni kényszerülő szülők gyermekeinek érzelmi biztonságát megteremtjük barátságos, elfogadó, toleráns nevelői attitűddel, a speciális nevelési és fejlesztési feladatokat meghatározzuk.

A gyermekközösségbe való beilleszkedés segítségével támogatjuk magyar nyelv elsajátítását, a baráti kapcsolatok kiépítését a közös játéktevékenységekkel, a társak példájára támaszkodva a szokások-szabályok elfogadását.

7. ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

7.1 ÓVODAI ÉLETÜNK AZ ÜNNEPEK JEGYÉBEN

Óvodai életünket különböző ünnepek, ünnepélyek és rendezvények megszervezésével színesítjük és tesszük változatosabbá. Az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladata, hogy a gyermekekben kialakítsuk az együttéléshez szükséges szokásokat, szabályokat, alakítsuk szociális kapcsolataikat, érzelmi síkon feltöltsük őket, erkölcsi érzéküket, ítéletüket, tulajdonságaikat fejlesszük. Ehhez járulnak hozzá az óvodai ünnepek.

A nemzeti és nemzetiségi hagyományok ápolásának kiváló színtere az óvodai nevelőmunka. A hagyományok az a tudás és tapasztalat, melyet elődeink felhalmoztak. Szükségünk van a néphagyományokban megőrzött játékokra, játékos művészeti gyakorlatra gyermekeink egészséges nevelésében. Szükségünk van érzelmeink kezelésére és érzelmi kultúránk felépítésére, kialakítására, megteremtésére. Segítenek bennünket a nemzeti hovatartozásunk, nemzeti lelkületünk meghatározásában. Ezért nevelőmunkánk egyik fontos célja ezt a varázslatot belopni a gyermek szívébe, együtt kutatva, felfedezve a helyi értékeket, s tisztelni benne a múltat, mely azt létrehozta. Hisz az a nép, amelynek nincs múltja, jövője sincsen. Nevelőtestületünk igyekszik a vidékünkön élő népszokásokat beépíteni óvodai életünkbe, megismertetni és megszerettetni a még élő népi kismesterségekkel, mint pl.: szövés, fonás, tojáshímzés, agyagozás, fafaragás, stb.

A gyermekeknek ebben a korban van kialakulóban az értékítélete, egyéni véleménye, ízlése. Nem utasít el semmit, minden érdeklő válogatás nélkül, hiszen koránál fogva kíváncsi. A felnőttek világához fűződő kapcsolatok bővülő köre adja a gyermekek tevékenységének tartalmát. Éppen ezért erős érzelmi hatást jelentenek a vidéki gyermek számára az ünnepkörökhöz kapcsolódó szokások. Az óvodában felhasználható hagyományokat szintén ünnepkörök szerint csoportosítottuk. A néphagyományok ápolása az óvodában nem képzelhető el külön témaként, csakis szervesen beillesztve a nevelőmunka folyamatába. Együtt játszva, énekelve, mesélve, tevékenykedve sok népi szokást életre kelthetünk. Fontos feladatunk, hogy megismertessük a gyermekeket a népi díszítőművészettel, a tárgyi emlékekkel. Lényeges azonban, hogy mindig csak annyit építsünk be a munkába, amennyit a gyermekek életkori sajátossága megenged. Az eredetiségre, sokszínűségre és természetességre kell törekedni. Ahol a sokféle lehetőség az uralkodó hangulat, a tárgyi választék igazi örömforrás.

*„Azért vagyunk a világon, hogy,
valahol otthon legyünk benne.”
(Tamási Áron)*

7.2 AZ ÓVODA ÜNNEPEI

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

- Születésnapok-névnapok megünneplése
- Népmese napja
- Idősek világnapja
- Mikulás
- Anyák napja
- Gyereknapi
- Évzáró, ballagás

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

- Mihály-nap
- Márton-nap
- Advent
- Karácsony
- Farsang
- Téltemető
- Tavaszköszöntő
- Húsvét
- Pünkösdi

Népi kézműves technikákkal való ismerkedés

- Vásárolás
- Mézeskalács sütés
- Gyertyaöntés
- Adventi koszorú készítés
- Húsvéti tojásdíszítés
- Kékfestő terítő nyomtatása

Nemzeti Ünnepeink

- Március 15.
- Október 23.
- Magyar Kultúra napja

Időszakos ünnepek, melyek adott alkalmakhoz kapcsolódnak

- Állatok világnapja
- Madárkarácsony
- Madarak-fák napja
- Föld napja
- Víz világnapja
- Zene világnapja

Egyéb rendezvények:

- Játsszó délután, teadélután a szülőkkel
- Egészség hét
- Kirándulások
- Színházi előadások
- Családi nap
- Kihívás Napja
- Tematikus előadások a helyi Művelődési házban
- Könyvtár órák
- Teddy Maci kórháza
- Mézes Reggeli projekt
- Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe (február 2. Medve ébredése)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ⇒ A gyermekek aktívan részt vesznek az óvodai élet mindennapjaiban.
- ⇒ Megalapozódik a szülőföldhöz való pozitív kötődés, hazaszeretet
- ⇒ Ragaszkodnak egymáshoz, kortárs kapcsolataik fejlődnek.
- ⇒ Bizalommal fordulnak a felnőttek felé.
- ⇒ Megalapozódik az ünnepekhez kapcsolódó szokás és normarendszerük, bíznak saját képességeikben.

- ⇒ Örülnek az ünnepeknek, az ajándékozás örömének, aktívan részt vesznek az előkészületekben, öltözetükkel megtisztelik egymást és az ünnepet.
- ⇒ Kialakul az ünnepekhez szükséges megfelelő magatartásforma.
- ⇒ A jó hangulatú, közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekben, felnőttben az összetartozás érzését, jó közösségé kövácsolja a csoportot, az egész óvodát.
- ⇒ Kialakulnak az egyéni és közösségi tulajdonságok.
- ⇒ Megismerik a legfontosabb jeles napjainkat, népi hagyományainkat.
- ⇒ A kiemelt bánásmódot igénylő gyermek érdeklődéssel, örömmel vesz részt az ünnepségeken, számára teljesíthető szerepet vállal és sikerélményhez jut. A szülők elégedettek, büszkéek gyermekeikre.

8. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda, mint intézmény családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Az intézmény saját magával szembeni elvárása, hogy a partnereinek igényeit és elvárásait maximálisan figyelembe vegye.

8.2. A CSALÁDDAL VALÓ KAPCSOLAT:

Cél:

Korrekt, partneri, a családok sajátosságait, szokásait figyelembe vevő tanácsadó-együttműködés kialakítása és fenntartása a gyermekek harmonikus fejlődése, fejlesztése érdekében. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Az óvodakezdéstől az óvoda befejezéséig különböző szintű kapcsolattartási, tájékoztatási formák működtetése, melyeken keresztül a szülők betekintést nyerhetnek, tapasztalatot szerezhhetnek és meggyőződhetnek az óvoda környezeti jellemzőiről, pedagógiai tevékenységéről, a gyermekcsoportok életéről és gyermekeik fejlődéséről. A családokkal őszinte, jó partnerviszony, segítő kapcsolat kialakítása.

Az óvoda feladata:

- A folyamatos, segítő és nem számonkérő kapcsolattartás.
- A család, ill. az óvoda értékrendszerének kölcsönös ismerete.

- A kölcsönös titoktartás és a személyiségi jogok tiszteletben tartása.
- Hiteles tájékoztatást nyújtani a gyermek fejlődéséről, óvodai munkánkról.
- Az együttműködés folyamatában megértőbb, belátóbb, higgadtabb, türelmesebb, ráérzőbb partneri kapcsolat kialakítása az óvoda és a család között.
- Az óvoda megfelelő viszonyulása a család szocializációs, kulturális életviteléhez.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- A családi nevelés pozitívumainak elismerése, adaptálása az óvodai bánásmódba.
- A másféle kultúrával rendelkező családok eltérő nevelési elveinek tiszteletben tartása mellett, mindkét fél számára a „még járható út” megtalálása, a multikulturális nevelés és az egyenlő hozzáférés megteremtése érdekében.
- Az intézményben a felekezeti, egyházi külsős munkatársak kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.
- Az iskolába menő gyermekekről az óvoda írásos véleményt adhat szülői kérésre, ami a gyermek személyi megfigyelő lapjainak összegzését tartalmazza. Ezt a szülő kérheti három hónappal az iskolakezdés előtt, és még utána hat hónapig.
- OviKRÉTA felületén a szülői hozzáférés biztosítása a gyermek készségeinek, képességeinek fejlettségéről.

Az óvoda tevékenysége a nevelés, amelynek középpontjában közvetlen partnereink a gyerekek és szüleik igényei és elvárásai állnak. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. A család és az óvoda kapcsolata a pedagógiai hatások forrása. Alapvető feltétel a kölcsönös tisztelet és bizalom. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Ezért nagyon fontos, hogy az intézmény és a család pedagógiai nézetei közelítsen egymáshoz, a szokás-, szabályrendszer kialakításának elveiben ne legyenek nagy különbségek és építsünk egymás munkájára.

Az együttműködés alapelvei:

- Kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, kölcsönös tisztelet kiépítése, erősítése
- A szülői ház szokásainak és sajátosságainak megismerése
- A szülői ház és az óvoda nevelési elveinek kölcsönös megismerése, közelítése egymáshoz

- Pedagógiai programunk megtekinthető a vezetői irodában
- A szülők rendszeres igény- és elégedettségvizsgálata,
- Közös célok közös megvalósítása

Az együttműködés formái, módszerei, lehetőségei:

- Alaposan ismerjük meg a családokat, szociális, kulturális, gyermeknevelési elveiket. A felvételt nyert gyermekek szüleit tájékoztatjuk óvodánk pedagógiai programjáról, a befogadás módjairól, a gyermekek csoportba osztásáról, valamint hogyan készítsék fel gyermeküket az intézményi nevelésre. Lehetőségek adása az anyás befogadáshoz, a napi kapcsolattartáshoz.
- Csoportértekezleten beszélgetés formájában vélemények cseréje.
- Az óvodai élet megszervezésénél – a szülőket érintő kérdésekben – figyelembe vesszük a szülők és a szülői szervezet véleményét. Alapelvünk, hogy az óvoda fogadja el a szülő elsődleges szerepét, megfelelően reagáljon a szülő által felvetett problémára, a kapcsolattartás legyen tapintatos, megértő és segítőkész. Az együttműködés során érvényesítjük a családközpontú intervenciók gyakorlatot, segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A hivatalos kapcsolattartáson túlmenően, igyekszünk több közös programot szervezni a családokkal.
- A szülőknek lehetősége van megismerni az óvodai életet. Előzetes egyeztetés után nyílt nap keretében betekinthez a gyermekcsoportok mindennapjaiba. benttartózkodhat az óvodában. Ünnepeink nyíltak és igen népszerűek. Közös programjainkkal erősítjük az óvoda és a család kapcsolatát. Egy-egy jól sikerült rendezvény sokáig örömforrás a gyermekek számára.
- Egymás megismerésére adnak alkalmat a játszódélutánok, kézműves foglalkozások, melynek aktív részesei a szülők is, egy-egy tehetséges szülő bemutathatja „mesterségét”. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek, családi hangulat kialakításával, a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.
- A Szebb Jövő Alapítvány bevételeit az óvoda szépítésére, a pedagógiai munka feltételeinek javítására, a gyermekek játékeinak bővítésére fordítjuk.

- A szülők elfogadásán kívül megnyerésükért is fáradozunk. Úgy gondoljuk, hogy aki részt kíván venni óvodai életünkben, módja van rá. Keressük és kutatjuk a nagyszülőkkel való együttműködés lehetőségét is, hiszen a magyar és német hagyományok, szokások őrzői leginkább ők, így leghitelesebb átadói is ők lehetnek.
- Az óvoda fontosabb eseményeiről szélesebb körű tájékoztatást biztosítunk a Facebook-on a Harkányi Hírek honlapján, valamint a havonta, nyomtatott formában megjelenő Harkányi Híreken keresztül.

A tovább fejlesztés lehetőségei, tartalma:

- A kérdőíves felmérés alapján a jelzések, észrevételek figyelembevételével intézkedési tervek készítése.
- Szorosabb együttműködésre való törekvés a szülői szervezettel (játékonysági rendezvények, előadások, bemutatók, ünnepélyek alkalmával)
- Az együttműködés és kapcsolattartás érdekében a társközségekből élők intenzívebb bekapcsolása az óvodai munkába, tájékoztatás adása a gyermekkísérők segítségével

8.2 ÓVODA ÉS A BÖLCSŐDE KAPCSOLAT

Cél:

Egymás munkájának megismerése, segítése. Bölcsődéből, Mini bölcsődéből érkező gyermekek megismerése.

Feladat:

A gyermekek számára az átmenet zökkenőmentessé tétele érdekében, olyan tartalmi kapcsolatot építünk ki a bölcsődével, melynek során megismerhetjük, segíthetjük egymás nevelőmunkáját.

A kapcsolattartás formái

- Ismerkedő és visszatérő látogatások
- Tapasztalatcserék

- Közös rendezvények

8.3. ISKOLÁVAL VALÓ KAPCSOLAT

Cél

Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése, zökkenőmentes iskolába lépés elősegítése. Egymás munkájának megismerése, segítése.

Feladat

- A gyermekek felkészítése az iskolára
- Készség és képesség fejlettség egyénenkénti ismerete, segítségnyújtás a megfelelő iskolatípus kiválasztásban
- A beiskolázással kapcsolatos adminisztratív teendők ellátása
- Jó partnerkapcsolat kialakítása az iskolával

Tartalma

Szakmai szempontból elsődleges partnerünk a helyi általános- és alapfokú művészeti iskola. Pedagógiai elveinket igyekszünk közelíteni egymáshoz, kapcsolatunkban olyan új utakat és módszereket kidolgozni, melyek egymás munkáját megbecsülve és megértve, mindkét intézmény fejlődését szolgálja.

Tudjuk, hogy az első osztályban a pedagógiai munkát nagyban befolyásolja a mi óvodai alapozó munkánk. Ezért mindent megteszünk, hogy testileg, lelkileg, értelmileg, szociálisan egészséges gyermekek kerüljenek az iskolába. A tanítónőkkel és az intézmény vezetőjével szakmai szempontból állandó kapcsolatban állunk, tapasztalatainkat, módszereinket, ötleteinket kicseréljük. Egy nevelési év folyamán többször ellátogatunk egymáshoz, a gyermekek megismerkedhetnek leendő nevelőikkel, az iskola épületével. Az óvónők visszalátogatják volt óvodásainkat, megosztjuk egymással tapasztalatainkat, így nyomon tudjuk követni további fejlődésüket. A december-januári szülői értekezletre meghívjuk a tanítónőket, ahol tájékoztatást adnak a leendő első osztályos gyermekek szüleinek, az iskolaérettség kritériumairól, és válaszolnak a felmerülő kérdéseikre. Áprilisban pedig az iskolában tartandó szülői értekezleten ismertetik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges információkat.

Az együttműködés formái

- Nyílt napok az óvodában.
- Óralátogatás az iskolában.
- Játszunk iskolásat iskolaelőkészítő program
- Játszóházak, iskolanyitogató látogatása.
- Iskolások előadásai óvodásainknak
- Óvodások előadásai az iskolásoknak
- Iskola bemutatkozásai óvodai szülői értekezleten.
- Leendő tanító nénik látogatása az óvodai csoportokban
- Kölcsönös tapasztaltcserék, tájékoztatások.
- Egymás ünnepein, rendezvényein való részvétel.
- Közös továbbképzések

8.4. A FENNTARTÓVAL VALÓ KAPCSOLAT

Óvodánk fenntartója: Harkányi Körzeti Óvodai Társulás.

Cél

Színvonalas nevelőmunkánk végzéséhez a feltételek folyamatos biztosítása, szakmai munkánk elismerése, pozitív fenntartói értékelése.

Feladat

Jól működő intézményi struktúra fenntartása, gazdaságos, törvényes működtetés, pontos adatközlés a határidők betartásával.

Tartalma

A fenntartóval való kapcsolatban az együttműködésre törekszünk, több városi rendezvény lebonyolításában segítünk, vagy közösen szervezzük. (Szüreti fesztivál, Márton nap, Téltemető, Tavaszköszöntő rendezvény stb.) Hivatalos napi kapcsolatot a vezető tart fenn (beszámolók, megbeszélések stb.). Kapcsolatot tartunk a Német Nemzetiségi Önkormányzattal, rendezvényeiken a német nemzetiségi kultúra hagyományainak ápolásában részt veszünk (német nemzetiségi csoport).

8.5. KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEKKEL VALÓ KAPCSOLAT

Szükséges, hogy az óvoda kapcsolatban legyen a környezetében működő közművelődési intézményekkel:

- könyvtárral,
- művelődési házzal.

Az intézmények kínálatából az óvodapedagógus úgy válogasson, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását.

A kapcsolattartás formái

- Látogatás.
- Tájékoztatás.
- Megbeszélések, rendezvényeken való részvétel

.

8.6. EGÉSZSÉGÜGYI KAPCSOLATRENDSZER

Egészségügyi kapcsolatrendszerünk jól működik, folyamatos a kapcsolattartás a védőnőkkel. Alkalmoszerű kapcsolatot tartunk fenn a gyermekorvossal, és az egészségügyi szűréseket(fogorvos) végző szakemberekkel.

8.7. KAPCSOLAT A PEDAGÓGIAI SZAKMAI SZOLGÁLTATÓVAL, SZAKSZOLGÁLATOKKAL (PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATOK, GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATOK, STB.)

Cél:

- A rászoruló gyermekek szakszerű egyéni fejlesztésben részesüljenek. A beiskolázásuk megfelelő intézményben történjen.
- SNI, HH, HHH, BTMN, hazájukat elhagyni kényszerülő szülők gyermekei esélyeinek növelése

Feladat:

- A problémák, tanulási nehézségek, részképesség zavarok felismerése, kiszűrése, dokumentálása
- Szakszerű jellemzések elkészítése
- A gyermek irányítása a megfelelő szakszolgálathoz
- Hatékony team-munka végzése a gyógypedagógussal, logopédussal és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel

Kapcsolattartás formái:

- Mérések
- Konzultáció
- Szakmai napok, továbbképzések
- Intézményi látogatások
- Hivatalos megkeresés, felkérés, információcsere

PEDAGÓGIAI SZAKMAI SZOLGÁLTATÓK:**Cél**

- Állandó önképzés, fejlődés, szakmai megújulás.
- Szakmai megújulás

Feladatok

- Tanfolyamok, továbbképzések figyelemmel kísérése
- Igényeink jelzése és tanfolyamokra való jelentkezés határidőn belül
- Szakmai napok felvállalása

Kapcsolattartás formái

- Tájékoztató
- Aktív részvétel a tanfolyamokon, továbbképzéseken

- Előadások nevelőtestületen belül- szakértőkkel, szaktanácsadással

8.8. EGYÉB KAPCSOLATOK

- Ápoljuk a kapcsolatot a kisebbségi önkormányzatokkal (német, horvát). A multikulturális programok, rendezvények megszervezésében, lebonyolításában együttműködnek intézményünkkel.
- Felügyeleti szervek

9. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység célja és feladatai:

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka, az ezzel összefüggő pedagógiai tevékenység célja a gyermek védelme, a gyermek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.

A gyermek joga, hogy nevelési intézményben, biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjék, óvodai életrendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

A gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek nem vethető alá testi fenyegetésnek, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak. A gyermeknek joga, hogy hátrányos megkülönböztetés ne érje semmilyen okból vagy indokkal. Ugyancsak joga, hogy vallási és világnézeti meggyőződésének megfelelő oktatásban és nevelésben részesüljön. A gyermeknek további joga, hogy nemzeti, illetőleg etnikai hovatartozásának megfelelő nevelésben részesüljön. A nevelési-oktatási intézmény köteles közreműködni a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében.

Az óvodavezető feladatai, pedagógiai tevékenységének tartalma:

Az intézmény vezetője felel a gyermek- és ifjúságvédelmi munka irányításáért. Gondoskodik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős megbízásáról, és munkájához a szükséges feltételek biztosításáról. A szülőket tájékoztatja a nevelési év elején a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről.

A vezető felel továbbá az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzéséért is. Az óvó-védő intézkedések részletes feladatait az óvoda házirendje rögzíti, a személyi felelősség kérdését az SZMSZ szabályozza.

Biztosítja és megszervezi a rendszeres egészségügyi vizsgálatokat szükség esetén:

- általános kondicionális vizsgálat
- érzékszervi vizsgálat
- testi vizsgálat
- fogorvosi vizsgálat
- rendszeres védőnői állapot-vizsgálat
- A vezető kötelessége az egészséges élet- és munkakörülmények feltételeinek biztosítása.
- Az óvodavezető feladatkörébe tartozik, hogy szükség esetén, a családon belüli szociális körülményeket figyelembevételével javasolja a család bevonását a szociális segélyezettek körébe.
- Hivatali titoktartási kötelezettség terheli a vezetőt és az óvodai dolgozókat egyaránt.

Az óvodapedagógusok pedagógiai tevékenységének tartalma

A pedagógus óvodai munkájának kapcsolódnia kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseire, a helyi pedagógiai programban megfogalmazottak megvalósításához. A megvalósítás során joga van módszereit alkalmazni, saját értékrendjét, világnézetét megtartva közvetíteni az ismereteket. Köteles azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családját világnézetét, értékrendjét. Vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani, a gyermekeket megillető, jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő- óvó intézkedésekre javaslatot tenni
- Az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenő mentesebbé tenni
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozata tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni
- A feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani (a kompetenciahatáron belül)
- A felzárkóztatást megszervezni
- A tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolni
- Az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérrni, szükség esetén jelezni a hiányzást
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javasolni, elősegíteni
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését
- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot kialakítani, a szülői szerep eredményesebb betöltését támogatni
- Kapcsolatot tartani az önkormányzat gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel
- Preventív feladatokat ellátni

A gyermekvédelmi feladatokkal megbízott óvónő feladatai, pedagógiai tevékenységének tartalma:

- Gyermekvédelmi munkaprogramot tervez egy nevelési évre
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket. Feljegyz a nyilvántartásban szereplő gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét. Ezt a feladatot a csoport óvónőivel együtt végzi
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait
- Egyeztet az Önkormányzat illetékes előadójával és a Gyermekjóléti Szolgálattal, Családsegítő Szolgálattal a nyilvántartást illetően
- Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükség esetében családlátogatást végez a csoport óvónőivel
- Tanácsot ad a lehetséges eljárásokról, módszerekről, egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekről
- Javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra, segít a segélykérelem, a környezettanulmány elkészítésében, ahol szükséges
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Harkányi Óvoda, Bölcsőde, Mini Bölcsőde és Konyha nevelőtestületének bevonásával készítette:

.....
Kanizsai- Tóthné Szijártó Anikó
Főigazgató

Az Nkt 83. § (2) g) pontja alapján az intézmény Pedagógiai Programját a fenntartó a határozatszámon jóváhagyta.

Ph.

.....
fenntartó képviselője

A Harkányi Óvoda, Bölcsőde, Mini Bölcsőde és Konyha módosított Pedagógiai Programjáról az Nkt. 72. § (5) bekezdésében biztosított jogok alapján a Szülői Szervezet a tájékoztatást megkapta.

.....
Szülői Szervezet képviselője

Harkányi Óvoda, Bölcsőde, Mini Bölcsőde és Konyha módosított Pedagógiai Programjáról a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) pont alapján az óvodai munkaközösség nevében **szakmai véleményt nyilvánított**

.....
szakmai munkaközösség vezető

A dokumentum jellege: Nyilvános. Megtalálható az óvoda honlapján:
<http://www.harkanyiovoda.hu/>

Érvényes: A kihirdetés napjától: 2025.10.01-től visszavonásig